

Strategia Rozwoju Gminy Łagów

powiat świebodziński

projekt

Zamawiający:

Gmina Łagów

ul. Spacerowa 7, 66-220 Łagów

www.lagow.pl

G M I N A
ŁAGÓW

Opracowanie:

Zespół EKO – GEO GLOB

www.ekogeoglob.pl

Strategię Rozwoju Gminy Łagów opracowano w oparciu o dane i materiały pozyskane z Urzędu Gminy Łagów, gminnych jednostek organizacyjnych, instytucji publicznych oraz zasobów statystyki publicznej, w szczególności Głównego Urzędu Statystycznego.

Niniejszy dokument stanowi podstawę prowadzenia długofalowej polityki rozwoju Gminy Łagów oraz ubiegania się o środki zewnętrzne wspierające realizację przedsięwzięć strategicznych.

1. WSTĘP	4
2. WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ	7
2.1. W zakresie sytuacji społecznej.....	8
2.2. W zakresie sytuacji gospodarczej.....	9
2.3. W zakresie sytuacji przestrzennej.....	9
2.4. W zakresie sytuacji klimatyczno – środowiskowej.....	10
3. ANALIZA SWOT	12
4. STRATEGICZNE KIERUNKI	17
4.1. Wizja rozwoju i misja Gminy Łagów w perspektywie do 2036 roku	18
4.2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym	19
4.2.1. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia	65
5. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI.....	67
6. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNEJ GMINY	75
6.1. System powiązań przyrodniczych.....	83
6.1. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Łagów	96
7. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI NADRZĘDNymi	104
8. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	111
8.1. Monitoring.....	113
8.2. Ewaluacja	113
9. RAMY FINANSOWANIA I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	114
ZAŁĄCZNIK NR I – DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I KLIMATYCZNO – ŚRODOWISKOWEJ – ANALIZA DANYCH ZASTANYCH	117
Spis tabel.....	135
Spis rysunków i wykresów	135

1. WSTĘP

Strategia Rozwoju Gminy Łagów na lata 2026 - 2036 jest podstawowym dokumentem służącym długofalowemu zarządzaniu rozwojem gminy. Określa najważniejsze kierunki rozwoju w perspektywie do 2036 roku, a także zapewnia ciągłość i trwałość działań samorządu, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych, społecznych i gospodarczych. Dokument umożliwia ponadto efektywne gospodarowanie zasobami własnymi gminy, obejmującymi m.in. środowisko przyrodnicze i kulturowe, kapitał ludzki, infrastrukturę oraz środki finansowe. Stanowi również formalną podstawę do przygotowywania i aplikowania o środki zewnętrzne przeznaczone na realizację przedsięwzięć rozwojowych.

Strategia ma charakter nadrzędny wobec innych dokumentów planistycznych i strategicznych obowiązujących w gminie, pozostając zarazem spójna z dokumentami wyższego szczebla.

Dokument opracowano na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym aktem prawnym wykorzystanym w procesie jego przygotowania była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ważnym elementem prac nad Strategią była także partycypacja społeczna, w ramach której wykorzystano wyniki ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców.

Mając na uwadze, że głównymi odbiorcami Strategii są mieszkańcy gminy, dokument przygotowano zgodnie z zasadą partycypacji społecznej, zapewniającą udział społeczności lokalnej zarówno w procesie jego opracowania, jak i wdrażania.

Projekt dokumentu został poddany konsultacjom społecznym oraz przedłożony Zarządowi Województwa Lubuskiego celem wydania opinii w zakresie sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji dotyczących kształtowania oraz prowadzenia polityki przestrzennej województwa, określonych w strategii rozwoju województwa.

Podejmowane działania służyły ocenie trafności przyjętych założeń oraz przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument sporządzono z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198).

Metodyka opracowania Strategii

Rodzaj czynności	Opis
Analiza desk research (danych zastanych)	W pierwszej fazie opracowywania Strategii dokonano analizy danych wtórnych (zastanych). Wśród źródeł danych wymienić można: dostępne dokumenty diagnostyczne i planistyczne w wymiarze lokalnym i regionalnym, raporty o stanie gminy, gminny program rewitalizacji, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łagów, a także ogólnodostępne ekspertyzy i opracowania. Analizie poddano również zbiory danych udostępniane przez Główny Urząd Statystyczny (Bank Danych Lokalnych), Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Gminy oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Analizowane dane dotyczą lat 2020-2025. Po zebraniu danych wyselekcjonowano informacje potrzebne do wypracowania wniosków na temat gminy, które stanowiły potem bazę do zdefiniowania celów strategicznych.
Badania ilościowe	W tworzeniu strategii uczestniczyli także mieszkańcy gminy. W celu poznania ich opinii na temat kondycji gminy Łagów, przeprowadzono badanie sondażowe w formie ankiety. Głos mieszkańców jest bardzo ważny w tworzeniu tego typu dokumentów, dlatego ich opinia była jednym z elementów bazowych do zdefiniowania celów strategicznych i kierunków rozwoju gminy.
Badania jakościowe	Badania jakościowe służą poznaniu szczegółowych informacji na temat kondycji gminy oraz zachodzących w niej procesów. Dzięki temu możliwe było zdefiniowanie konkretnych potrzeb, oczekiwań i możliwości związanych z rozwojem lokalnym. Zebrane informacje pozwoliły na sformułowanie konkretnych celów i schematu ich realizacji.
Analiza SWOT	Badania jakościowe oraz ilościowe mają na celu zebranie potrzebnych danych. Analiza SWOT ma na celu usystematyzowanie wszystkich informacji. W ramach analizy wyodrębniono mocne i słabe strony wynikające z wewnętrznego uwarunkowania gminy, a także szanse i zagrożenia będące czynnikami zewnętrznymi, na które gmina nie zawsze ma wpływ. Zdefiniowane potencjały i ograniczenia stały się punktem wyjścia przy formułowaniu celów strategicznych i kierunków rozwoju.
Opracowywanie misji i wizji gminy	Dokładna analiza danych zastanych, ilościowych, rozmowy z władzami gminy oraz analiza SWOT umożliwiły nakreślenie wizji i misji gminy Łagów. Wizja jest opisem pożądanego stanu gminy w długookresowej perspektywie, natomiast misja jest ogólnym kierunkiem działania, jakim powinna podążać gmina.

Rodzaj czynności	Opis
Sformułowanie celów	Wcześniejsze etapy prac pozwalają na sformułowanie konkretnych celów strategicznych, operacyjnych oraz kierunków działania. Cele stanowią odpowiedź na rozpoznane problemy i potrzeby, umożliwiają wykorzystanie zdefiniowanych potencjałów gminy oraz stanowią szansę rozwoju. Ustanowione cele są spójne z wcześniej przyjętą wizją i misją gminy.
Opracowanie modelu funkcjonalno przestrzennego oraz rekomendacji w tym zakresie	Model stanowi graficzne odzwierciedlenie treści prezentowanych w dokumencie. Przedstawia najważniejsze elementy i uwarunkowania przestrzenne. Przedstawienie graficzne sprawia także, że określone kierunki rozwoju są bardziej przystępne w odbiorze.
Opracowanie części wdrożeniowej	Część wdrożeniowa przedstawia dokładne informacje dotyczące mechanizmów wdrażania – systemu realizacji strategii, jej aktualizacji oraz ewaluacji. Dzięki zaplanowaniu tych działań zapewniona jest ciągłość realizacji celów i ich odpowiednia efektywność. Oprócz tego dokument zawiera także ramy finansowe i źródła finansowania, które wpływają na ocenę możliwości realizacji celów strategii.

WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ

2. WNIOSKI Z DIAGNOZY STRATEGICZNEJ

2.1. W zakresie sytuacji społecznej

Analiza społeczna wskazuje, że jednym z najważniejszych wyzwań rozwojowych Gminy Łagów są niekorzystne zmiany demograficzne, w szczególności starzenie się społeczeństwa oraz odpływ osób młodych. Zjawiska te zwiększają zapotrzebowanie na usługi skierowane do seniorów, osób zależnych i osób ze szczególnymi potrzebami, a jednocześnie mogą w przyszłości ograniczać zasoby lokalnego rynku pracy.

W związku ze wzrostem znaczenia grupy mieszkańców w wieku senioralnym istotne jest dalsze rozwijanie usług skierowanych do osób starszych. Szczególnego znaczenia nabierają usługi opiekuńcze, zdrowotne, aktywizacyjne i integracyjne, umożliwiające seniorom jak najdłuższe samodzielne funkcjonowanie w miejscu zamieszkania. Potrzebę rozwijania programów aktywizacyjnych dla seniorów oraz poprawy sytuacji osób starszych i osób z niepełnosprawnościami wskazywali również mieszkańcy podczas konsultacji społecznych.

Gmina zapewnia mieszkańcom dostęp do wychowania przedszkolnego oraz edukacji podstawowej poprzez placówki funkcjonujące w Łagowie, Sieniawie i Toporowie. Brak szkoły ponadpodstawowej powoduje jednak konieczność kontynuowania nauki przez młodzież poza terenem gminy. Z punktu widzenia polityki rozwojowej istotne jest utrzymanie odpowiedniej jakości i dostępności lokalnej edukacji oraz dostosowywanie infrastruktury i oferty oświatowej do zmieniającej się liczby dzieci i młodzieży. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2025 r. były niższe niż średnie dla powiatu świebodzińskiego i województwa lubuskiego we wszystkich analizowanych przedmiotach. Największe różnice wystąpiły w matematyce, co wskazuje na potrzebę wzmacniania wsparcia edukacyjnego i działań podnoszących poziom kompetencji uczniów.

W zakresie ochrony zdrowia mieszkańcy mają dostęp do podstawowej opieki medycznej, jednak ograniczona jest dostępność bardziej specjalistycznych świadczeń na terenie samej gminy.

W zakresie pomocy społecznej podstawową rolę pełni Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie, realizujący zadania związane ze wsparciem mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Diagnoza wskazała występowanie m.in. problemów bezrobocia, ubóstwa, uzależnień, przemocy domowej oraz potrzeb osób starszych, rodzin wymagających wsparcia i osób ze szczególnymi potrzebami.

Ważnym elementem życia społecznego gminy jest aktywność kulturalna oraz organizacja wydarzeń o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym. Szczególnym potencjałem jest rozpoznawalność Łagowa jako miejsca organizacji Lubuskiego Lata Filmowego oraz innych wydarzeń kulturalnych i turystycznych. Jednocześnie infrastruktura kulturalna wymaga dalszego rozwoju. Planowana budowa Łagowskiego Centrum Kultury oraz tworzenie nowych przestrzeni społecznych mają zwiększyć dostępność oferty kulturalnej, integracyjnej i edukacyjnej dla różnych grup mieszkańców.

Analiza aktywności społecznej wskazuje również na potrzebę wzmocnienia integracji mieszkańców i ich udziału w życiu publicznym. Ograniczona liczba odpowiednich przestrzeni i infrastruktury społecznej, sportowej i rekreacyjnej może zmniejszać możliwości podejmowania wspólnych inicjatyw i aktywnego spędzania czasu. Rozwój miejsc spotkań, oferty zajęć oraz wsparcie organizacji społecznych może przyczynić się do wzmacniania kapitału społecznego i więzi między mieszkańcami.

Dostrzegalne są również różnice w dostępie do infrastruktury i usług pomiędzy poszczególnymi miejscowościami gminy. Łagów, jako główny ośrodek administracyjny i turystyczny, skupia znaczną część usług i infrastruktury, natomiast mniejsze miejscowości wymagają większego wsparcia w zakresie infrastruktury społecznej, rekreacyjnej, dostępności usług oraz aktywizacji mieszkańców.

2.2. W zakresie sytuacji gospodarczej

Korzystne położenie komunikacyjne, w tym bliskość głównych szlaków transportowych, zwiększa dostępność gminy i sprzyja rozwojowi działalności gospodarczej oraz inwestycji. Położenie to stanowi również istotny czynnik wspierający ruch turystyczny, zwłaszcza o charakterze weekendowym i krótkookresowym.

Istotnym elementem lokalnej gospodarki jest drobna przedsiębiorczość, w szczególności działalność prowadzona w sektorze usług. Struktura gospodarcza jest silnie powiązana z turystyką, co stwarza możliwości rozwoju lokalnych firm, ale jednocześnie zwiększa ich podatność na sezonowość popytu. Z tego względu ważnym kierunkiem rozwoju powinno być poszerzanie oferty gospodarczej i turystycznej również poza głównym sezonem wypoczynkowym.

Potencjał gospodarczy nie jest jednak wykorzystywany równomiernie na całym obszarze gminy. Poza Łagowem, który pełni funkcję głównego ośrodka turystycznego, część miejscowości charakteryzuje się niższym poziomem przedsiębiorczości i ograniczonym wykorzystaniem lokalnych zasobów. Oznacza to potrzebę wspierania aktywności gospodarczej również w pozostałych sołectwach oraz tworzenia warunków do powstawania nowych miejsc pracy.

Ważnym wyzwaniem jest sezonowy charakter znacznej części lokalnej gospodarki. Silne uzależnienie części przedsiębiorców od ruchu turystycznego powoduje, że aktywność gospodarcza może być nierównomierna w ciągu roku.

2.3. W zakresie sytuacji przestrzennej

Gmina Łagów posiada korzystne położenie komunikacyjne, które sprzyja zarówno mobilności mieszkańców, jak i rozwojowi funkcji turystycznych oraz gospodarczych. Dostępność komunikacyjna nie jest jednak równomierna na całym obszarze gminy.

Istotnym wyzwaniem w zakresie komunikacji jest niedostatecznie rozwinięta infrastruktura rowerowa, szczególnie w kontekście wysokiego potencjału turystycznego i rekreacyjnego gminy. Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych może poprawić bezpieczeństwo użytkowników, zwiększyć dostępność poszczególnych części gminy oraz wspierać rozwój zrównoważonego transportu.

Szczególne znaczenia nabiera również rozwój infrastruktury pieszej i poprawa dostępności przestrzeni publicznych. W dalszym zagospodarowaniu gminy istotne powinno być tworzenie bezpiecznych, funkcjonalnych i dostępnych ciągów pieszych oraz eliminowanie barier architektonicznych. Dotyczy to zwłaszcza terenów intensywnie użytkowanych przez mieszkańców i turystów, w tym centrum Łagowa, terenów nadwodnych, parkowych i rekreacyjnych.

W okresach wzmożonego ruchu turystycznego wyzwaniem jest także niewystarczająca infrastruktura parkingowa, szczególnie w Łagowie. Sezonowy napływ turystów powoduje zwiększoną presję komunikacyjną na centrum miejscowości, dlatego istotne będzie odpowiednie organizowanie ruchu, rozwój miejsc parkingowych oraz promowanie alternatywnych sposobów przemieszczania się, w tym ruchu pieszego i rowerowego.

Na terenie gminy występują **obszary i obiekty o niewykorzystanym potencjale przestrzennym**, wymagające uporządkowania, rewitalizacji lub nadania nowych funkcji. Dotyczy to m.in. przestrzeni publicznych, terenów zielonych, infrastruktury rekreacyjnej oraz części historycznej zabudowy. Ważnym kierunkiem zmian powinno być zatem podnoszenie jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych, w tym placów, terenów zielonych, promenad i miejsc wypoczynku. Planowane działania zakładają m.in. odnowę terenów parkowych, modernizację promenady, tworzenie stref wypoczynku oraz zagospodarowanie terenów nadwodnych. Może to istotnie poprawić jakość przestrzeni zarówno z punktu widzenia mieszkańców, jak i odwiedzających gminę turystów.

W dalszym rozwoju przestrzennym istotne znaczenie powinno mieć także ograniczanie rozpraszania zabudowy oraz wzmacnianie ładu przestrzennego. Nowe inwestycje powinny być lokalizowane z uwzględnieniem możliwości obsługi komunikacyjnej i infrastrukturalnej oraz ochrony najcenniejszych terenów przyrodniczych i krajobrazowych.

2.4. W zakresie sytuacji klimatyczno – środowiskowej

Gmina Łagów wyróżnia się bardzo wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, które stanowią jeden z jej najważniejszych potencjałów rozwojowych. Szczególne znaczenie ma położenie pomiędzy Jeziorem Łagowskim i Jeziorem Trześniowskim, a także występowanie licznych terenów objętych ochroną przyrody. Obszary te tworzą atrakcyjne warunki dla rozwoju turystyki, rekreacji i aktywnego wypoczynku, jednocześnie wymagając prowadzenia polityki przestrzennej i inwestycyjnej z uwzględnieniem konieczności ochrony cennych zasobów środowiska.

Istotnym elementem systemu przyrodniczego gminy są rozległe kompleksy leśne, tereny zielone oraz zasoby wodne, które pełnią funkcje ekologiczne, krajobrazowe, klimatyczne i rekreacyjne. W połączeniu z jeziorami stanowią one podstawę wysokiej atrakcyjności środowiskowej Łagowa oraz sprzyjają rozwojowi turystyki pieszej, rowerowej i wodnej. Zachowanie ciągłości terenów biologicznie czynnych oraz ochrona ich przed nadmierną presją inwestycyjną powinny pozostać ważnym elementem dalszego rozwoju gminy.

Jakość powietrza na terenie gminy można ocenić jako relatywnie korzystną, co wzmacnia jej walory mieszkaniowe, rekreacyjne i turystyczne. Jednocześnie lokalnym źródłem presji pozostają indywidualne systemy ogrzewania budynków, w tym wysokoemisyjne źródła ciepła. Zasadne jest zatem kontynuowanie działań związanych z termomodernizacją budynków, wymianą nieefektywnych źródeł ogrzewania oraz zwiększaniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

W zakresie gospodarki odpadami mieszkańcy mają zapewniony dostęp do systemu selektywnego gospodarowania odpadami, jednak brak punktu selektywnego zbierania

odpadów komunalnych zlokalizowanego bezpośrednio na terenie gminy może powodować utrudnienia dla części mieszkańców. W dalszej perspektywie istotne będzie także rozwijanie działań edukacyjnych służących ograniczaniu ilości wytwarzanych odpadów, zwiększaniu poziomu segregacji oraz przeciwdziałaniu powstawaniu dzikich wysypisk.

Gmina Łagów jest również narażona na skutki zmian klimatu, w szczególności okresy suszy, fale upałów, gwałtowne opady oraz inne ekstremalne zjawiska pogodowe. Jednocześnie wysoki udział terenów leśnych, zielonych i wodnych zwiększa naturalną zdolność obszaru do łagodzenia części negatywnych skutków zmian klimatycznych. W kolejnych latach ważne znaczenie będą miały działania w zakresie zwiększania retencji wód, ochrony istniejącej zieleni, ograniczania uszczelniania powierzchni oraz rozwijania błękitno-zielonej infrastruktury.

ANALIZA SWOT

3. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie analizy strategicznej. Pozwala ono porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Podczas analizy danych, dokonano podziału zebranych informacji na cztery grupy:

- S (ang. strengths) – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę, na które bezpośredni wpływ ma gmina;
- W (ang. weaknesses) – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę, na które bezpośredni wpływ ma gmina;
- O (ang. opportunities) – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy;
- T (ang. threats) – zagrożenia: wszystko to, co stwarza warunki dla niekorzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy.

Do opracowania analizy SWOT wykorzystano dane z:

- wniosków zawartych w Diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno – środowiskowej Gminy Łagów,
- danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Gminy Łagów,
- wyników badań ankietowych.

Analizę SWOT dla Gminy Łagów przedstawia zestawienie poniżej:

MOCNE STRONY

- Dobra dostępność komunikacyjna gminy oraz korzystne powiązania drogowe z ośrodkami regionalnymi i ponadlokalnymi
- Rozwijająca się w ostatnich latach infrastruktura rowerowa
- Relatywnie dobra jakość powietrza oraz brak istotnych przemysłowych źródeł emisji, wzmacniające walory turystyczne, rekreacyjne i osadnicze gminy
- Bogaty zasób zabytków i wyjątkowo cenny historyczny układ przestrzenny Łagowa, stanowiący istotny potencjał turystyczny i wizerunkowy gminy
- Bardzo wysoka lesistość gminy
- Bogactwo cennych przyrodniczo i krajobrazowo terenów objętych różnymi formami ochrony przyrody (49% gminy), stanowiących istotny walor środowiskowy i turystyczny
- Dostępne formy opieki nad dziećmi do lat 3
- Spadek liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej, spadek bezrobocia
- Silna marka turystyczna Łagowa, rozpoznawalnego jako „Perła Ziemi Lubuskiej”
- Aktywna współpraca międzynarodowa i transgraniczna Gminy Łagów, w tym członkostwo w Euroregionie Sprewa–Nysa–Bóbr oraz rozwinięte partnerstwa z gminami zagranicznymi
- Organizacja rozpoznawalnych wydarzeń cyklicznych, w tym Lubuskiego Lata Filmowego, budujących markę Łagowa jako kulturalnej i turystycznej „Perły Lubuskiego”
- Rozwinięta lokalna przedsiębiorczość, w szczególności w sektorze usług, turystyki, gastronomii i zakwaterowania, wykorzystująca wysoki potencjał turystyczny gminy

SLABE STRONY

- Brak spójności terytorialnej – spore odległości między miejscowościami gminy, nierównomierna dostępność komunikacyjna poszczególnych części gminy,
- Deficyt miejsc parkingowych w głównych miejscowościach i rejonach atrakcji turystycznych, powodujący okresowe problemy komunikacyjne
- Negatywne zjawiska demograficzne (spadek liczby mieszkańców, ujemny przyrost naturalny)
- Ograniczona dostępność do specjalistycznych usług zdrowotnych na terenie gminy, wymagająca korzystania z placówek zlokalizowanych poza jej obszarem
- Niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu dla osób starszych (brak UTW, klubów seniora, dziennych domów seniora)
- Brak bogatej oferty kulturalnej dla młodzieży
- Niski stopień pokrycia gminy mpzp (około 4%)
- Niższe od średnich powiatowych i wojewódzkich wyniki egzaminu ósmoklasisty
- Brak form wsparcia dla dzieci do lat 3
- Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura rekreacyjno-turystyczna nad jeziorami, w tym brak ogólnodostępnej plaży publicznej
- Niewystarczająca niezawodność części infrastruktury wodociągowej, skutkująca okresowymi problemami z jakością wody przeznaczonej do spożycia
- Wysoki udział wytwarzanych odpadów na 1 mieszkańca
- Brak Gminnego Ośrodka Kultury, konieczność modernizacji świetlic wiejskich
- Słabo rozwinięty transport zbiorowy
- Niewystarczająco rozwinięta i częściowo wymagająca modernizacji infrastruktura kulturalna, w szczególności nieczynny obiekt dawnego kina „Świtez” oraz potrzeba dalszego podnoszenia standardu infrastruktury amfiteatru
- Potrzeba modernizacji części zabytków i przestrzeni historycznych, przy jednocześnie wysokich kosztach ich ochrony i utrzymania
- Sezonowość lokalnej gospodarki i rynku usług
- Brak ośrodków interwencji kryzysowej

SZANSE

- Możliwość pozyskania dofinansowań w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027 oraz planowanej na lata 2028-2034, a także programów krajowych
- Prowadzenie przez państwo polityki prorodzinnej
- Wzrost poziomu rozwoju gospodarczego kraju
- Występowanie dawnych obszarów wydobywania KGHM do potencjalnego rozwoju
- Współpraca z pobliskimi gminami i nadrzędnymi jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie realizacji zaplanowanych działań
- Rozwój współpracy z przedsiębiorcami
- Rozwój terenów inwestycyjnych
- Potencjał do produkcji żywności ekologicznej (warunki glebowe oraz klimatyczne)
- Korzystne zmiany w systemie prawnym

ZAGROŻENIA

- Nowe regulacje prawne dot. m.in. podatków czy programów ogólnokrajowych, które mają negatywny wpływ na budżety gmin i mogą powodować ograniczenie realizacji nowych inwestycji
- Ograniczony wpływ na infrastrukturę drogową powiatową, wojewódzką i krajową – potencjalne trudności w skomunikowaniu i modernizacji dróg
- Duży wzrost inflacji powodujący konieczność ponoszenia większych wydatków
- Przerzucanie na gminy przez ustawodawcę większej liczby zadań przy braku wymaganej pomocy finansowej
- Wzrost zadłużenia państwa
- Wzmoczona konkurencja między samorządami o pozyskanie inwestorów
- Konkurencyjność międzygminna, zwłaszcza gmin o wyższym poziomie rozwoju gospodarczego

STRATEGICZNE KIERUNKI

4. STRATEGICZNE KIERUNKI

4.1. Wizja rozwoju i misja Gminy Łagów w perspektywie do 2036 roku

Wizja i misja rozwoju to nieobowiązkowe elementy strategii rozwoju gminy. Jednakże zdecydowano się na ich umieszczenie w dokumencie w celu wskazania ogólnego kierunku działania oraz oczekiwanego stanu docelowego w perspektywie 2036 roku. Oba te elementy są wprowadzeniem do poziomu planów strategicznych oraz odnoszą się do kluczowych priorytetów i wyzwań stojących przed gminą.

Misja to element Strategii, który wskazuje na najważniejsze kierunki rozwoju gminy. Skupione są w niej wszystkie podstawowe wartości, które przyświecają władzom Gminy Łagów i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Misja wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych.

Misją Gminy Łagów jest tworzenie dobrych warunków do życia, pracy i wypoczynku poprzez odpowiedzialne wykorzystanie lokalnych zasobów, rozwój wysokiej jakości usług publicznych, wspieranie mieszkańców i przedsiębiorczości oraz wzmacnianie potencjału turystycznego gminy, przy jednoczesnej ochronie jej wyjątkowego krajobrazu, przyrody i dziedzictwa kulturowego.

Realizacja misji opierać się będzie na współpracy samorządu z mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi i partnerami zewnętrznymi, tak aby rozwój Gminy Łagów był zrównoważony, odpowiedzialny i odpowiadający na potrzeby obecnych oraz przyszłych pokoleń.

Motto rozwoju: „Łagów – Perła Lubuskiego”

Wizja, jako jeden z głównych elementów Strategii rozwoju, przedstawia pożądaną obraz gminy w przyszłości, stanowi tym samym priorytetowy punkt wyjścia wobec planowanych działań rozwojowych oraz pełni funkcję nadrzędnego celu Strategii.

Gmina Łagów – Perła Lubuskiego – atrakcyjna, zielona i przyjazna do życia, wykorzystująca swoje wyjątkowe walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe, rozwijająca turystykę i przedsiębiorczość w sposób zrównoważony oraz zapewniająca mieszkańcom wysoką jakość życia, dostęp do usług publicznych i możliwości aktywnego rozwoju

4.2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 3. 1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153).

Podstawę wyznaczenia celów strategicznych stanowiły wnioski wynikające z przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz środowiskowo-klimatycznej gminy. Istotnym źródłem informacji były również opinie mieszkańców pozyskane w ramach badań ankietowych, które pozwoliły zidentyfikować najważniejsze potrzeby, oczekiwania i kierunki rozwoju postrzegane przez lokalną społeczność.

Przyjęte cele strategiczne odpowiadają wymogom określonym w ustawie o samorządzie gminnym i obejmują kluczowe obszary funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego. Ich realizacja ma prowadzić do zrównoważonego i wieloaspektowego rozwoju gminy, uwzględniającego zarówno potrzeby mieszkańców, jak i potencjały oraz wyzwania rozwojowe.

Poszczególne obszary interwencji pozostają ze sobą ściśle powiązane, a działania podejmowane w jednym z nich będą wpływać na rozwój pozostałych.

W strategii wyznaczono cztery cele strategiczne, odnoszące się do sfery społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz klimatyczno-środowiskowej. Cele te wyznaczają długoterminowe kierunki rozwoju gminy i stanowią podstawę do planowania działań służących poprawie jakości życia mieszkańców, wzmocnieniu lokalnej gospodarki, racjonalnemu zagospodarowaniu przestrzeni oraz ochronie środowiska i adaptacji do zmian klimatu. Poniżej przedstawiono cele strategiczne wraz z przypisanymi im obszarami interwencji.

CELE STRATEGICZNE

GMINY ŁAGÓW

SPOŁECZNY

1

Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach publicznych, aktywności społecznej i rozwiniętej ofercie dla różnych grup mieszkańców.

GOSPODARCZY

2

Konkurencyjna i zrównoważona gospodarka wykorzystująca potencjał turystyczny, lokalną przedsiębiorczość oraz korzystne położenie gminy.

PRZESTRZENNY

3

Funkcjonalna, dostępna i atrakcyjna przestrzeń gminy oparta na zrównoważonej mobilności, wysokiej jakości infrastruktury i ochronie ładu przestrzennego.

KLIMATYCZNO- ŚRODOWISKOWY

4

Ochrona wyjątkowych walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zwiększanie odporności gminy na skutki zmian klimatu.

STREFA SPOŁECZNA:

Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach publicznych, aktywności społecznej oraz rozwiniętej ofercie dla różnych grup mieszkańców

Cele operacyjne:

- **Rozwój usług społecznych, zdrowotnych i wsparcia dla seniorów.**
- **Podniesienie jakości edukacji oraz warunków wychowania i opieki.**
- **Wzmacnianie aktywności społecznej, integracji mieszkańców oraz oferty czasu wolnego.**

Pierwszy cel operacyjny koncentruje się na prowadzeniu skutecznej polityki w zakresie bezpieczeństwa społecznego i zdrowotnego mieszkańców Gminy Łagów. W związku z postępującym procesem starzenia się społeczności lokalnej oraz wzrostem potrzeb osób starszych, chorych i osób z niepełnosprawnościami zakłada się rozwój kompleksowego systemu wsparcia społecznego. Obejmować będzie on pomoc finansową i rzeczową, usługi opiekuńcze i specjalistyczne, rozwój asystencji osobistej, a także działania aktywizujące, integracyjne i przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu. Ważnym elementem będzie również wsparcie rodzin i opiekunów osób wymagających codziennej pomocy.

Szczególnego znaczenia nabierze organizacja i rozwój miejsc przeznaczonych dla seniorów, umożliwiających prowadzenie zajęć, spotkań, działań integracyjnych, edukacyjnych i prozdrowotnych. Tworzenie takich przestrzeni powinno odpowiadać na rosnący udział osób starszych w strukturze mieszkańców oraz przeciwdziałać samotności i marginalizacji społecznej. W tym celu należy również dążyć do zagospodarowania niewykorzystywanych budynków i pustostanów na cele społeczne, w tym na potrzeby seniorów, organizacji społecznych, usług opiekuńczych oraz inicjatyw integracyjnych.

Równolegle prowadzone będą działania służące wzmacnianiu potencjału kadrowego systemu pomocy społecznej i ochrony zdrowia poprzez podnoszenie kwalifikacji pracowników oraz rozwój kompetencji osób świadczących usługi społeczne. Istotnym kierunkiem pozostanie także profilaktyka zdrowotna, promocja zdrowego stylu życia i edukacja zdrowotna mieszkańców. Zakłada się realizację programów profilaktycznych, badań, kampanii informacyjnych i wydarzeń promujących aktywność fizyczną, zdrowe odżywianie oraz dobrostan psychiczny.

Ważnym elementem realizacji celu będzie również przeciwdziałanie uzależnieniom, przemocy, ubóstwu oraz innym problemom społecznym. W tym zakresie przewiduje się rozwój działań informacyjnych, edukacyjnych i pomocowych skierowanych do osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych oraz rodzin wymagających wsparcia. Działania te mają przyczynić się do poprawy dostępności usług społecznych i zdrowotnych, zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców oraz poprawy jakości życia grup wymagających szczególnego wsparcia.

Drugi cel operacyjny koncentruje się na poprawie funkcjonalności i jakości systemu edukacji i wychowania. Głównym założeniem jest zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do

nowoczesnej i wysokiej jakości oferty edukacyjnej, odpowiadającej na współczesne potrzeby społeczne, technologiczne i wyzwania rynku pracy. Realizacja celu obejmować będzie rozwój i modernizację infrastruktury edukacyjnej, doposażenie placówek oświatowych, tworzenie nowoczesnych pracowni dydaktycznych oraz rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej służącej dzieciom i młodzieży. Istotnym kierunkiem działań będzie dostosowywanie sieci placówek oświatowych oraz ich funkcjonowania do zmian demograficznych i rzeczywistych potrzeb mieszkańców. Równolegle wspierane będą działania służące podnoszeniu jakości kształcenia poprzez rozwijanie kompetencji kluczowych, cyfrowych, językowych i społecznych uczniów, stosowanie nowoczesnych metod nauczania oraz wdrażanie innowacyjnych rozwiązań edukacyjnych.

Strategia zakłada również prowadzenie działań wychowawczych i profilaktycznych ukierunkowanych na promocję zdrowego stylu życia, przeciwdziałanie uzależnieniom, przemocy i cyberprzemocy oraz wzmacnianie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Ważnym elementem będzie także rozwój kompetencji zawodowych kadry pedagogicznej, wspieranie nauczycieli w podnoszeniu kwalifikacji oraz doskonalenie organizacji pracy i zarządzania zasobami kadrowymi w placówkach oświatowych. Realizacja celu powinna prowadzić do poprawy warunków nauczania, zwiększenia atrakcyjności i różnorodności oferty edukacyjnej, lepszego przygotowania dzieci i młodzieży do funkcjonowania we współczesnym społeczeństwie oraz stworzenia przyjaznych i bezpiecznych warunków rozwoju.

Trzeci cel operacyjny koncentruje się na rozwoju oferty czasu wolnego, kultury, rekreacji i integracji mieszkańców Gminy Łagów. Działania realizowane w tym obszarze będą ukierunkowane na wzmacnianie więzi społecznych, rozwój aktywności obywatelskiej oraz tworzenie warunków do integracji różnych grup mieszkańców. Szczególne znaczenie będzie miało wspieranie działalności organizacji pozarządowych, grup nieformalnych, jednostek ochotniczych straży pożarnych, kół gospodyń wiejskich oraz innych podmiotów angażujących się w życie społeczne i kulturalne Gminy.

Jednym z kluczowych kierunków działań będzie rozwój infrastruktury kulturalnej, w tym budowa ośrodka kultury, który zapewni odpowiednie warunki do organizacji wydarzeń, zajęć, warsztatów, spotkań i przedsięwzięć skierowanych do dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów. Obiekt powinien pełnić funkcję głównego centrum aktywności kulturalnej i społecznej Gminy oraz stanowić zaplecze dla rozwoju lokalnych inicjatyw.

Równolegle konieczna będzie modernizacja istniejących obiektów kultury i infrastruktury widowiskowej, w tym kina i amfiteatru. Działania powinny obejmować poprawę ich stanu technicznego, funkcjonalności, wyposażenia oraz dostosowanie do współczesnych standardów użytkowych i potrzeb różnych grup odbiorców. Modernizacja tych obiektów pozwoli na rozszerzenie oferty wydarzeń całorocznych i plenerowych, poprawę warunków organizacji imprez kulturalnych oraz pełniejsze wykorzystanie istniejącego potencjału Gminy.

Istotnym kierunkiem będzie również modernizacja świetlic wiejskich i zwiększanie ich funkcjonalności, tak aby mogły pełnić rolę lokalnych centrów aktywności społecznej. Zakłada się ich sukcesywne remontowanie, doposażanie oraz dostosowywanie do potrzeb dzieci, młodzieży, rodzin, seniorów i lokalnych organizacji. Jednocześnie zasadne jest wykorzystywanie istniejących pustostanów i niewykorzystywanych obiektów komunalnych na cele społeczne, kulturalne, edukacyjne i integracyjne.

W związku z postępującym starzeniem się społeczności lokalnej szczególną uwagę należy poświęcić organizacji miejsc spotkań i aktywności dla seniorów. Powinny one umożliwiać prowadzenie zajęć ruchowych, edukacyjnych, kulturalnych i integracyjnych oraz sprzyjać budowaniu więzi międzypokoleniowych. Rozwój oferty senioralnej powinien następować zarówno w miejscowości gminnej, jak i w pozostałych miejscowościach, przy wykorzystaniu świetlic, obiektów kultury oraz adaptowanych zasobów komunalnych.

Przewiduje się również rozwój oferty wydarzeń cyklicznych, festynów, koncertów, wydarzeń plenerowych, zajęć sportowych i rekreacyjnych, warsztatów oraz przedsięwzięć promujących lokalne dziedzictwo kulturowe i tożsamość Gminy. Działania te mają sprzyjać aktywizacji społecznej mieszkańców, budowaniu kapitału społecznego oraz wzmacnianiu poczucia identyfikacji z miejscem zamieszkania.

Efektem realizacji przedsięwzięć w ramach tego celu będzie zwiększenie dostępności i jakości infrastruktury społecznej i kulturalnej, wzrost aktywności mieszkańców, poprawa integracji lokalnej społeczności oraz wzmocnienie atrakcyjności Gminy Łagów jako miejsca przyjaznego do życia dla osób w każdym wieku.

Cel strategiczny 1: Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach publicznych, aktywności społecznej i rozwiniętej ofercie dla różnych grup mieszkańców

Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
Rozwój usług społecznych, zdrowotnych i wsparcia dla seniorów	Rozwój kompleksowego systemu wsparcia osób starszych, chorych i osób z niepełnosprawnościami, obejmującego usługi opiekuńcze i specjalistyczne, asystencję osobistą, pomoc wytchnieniową, pracę socjalną oraz działania aktywizacyjne i integracyjne	Poprawa dostępności i jakości systemu wsparcia osób starszych, chorych, z niepełnosprawnościami, a także ich rodzin i opiekunów Skuteczne przeciwdziałanie marginalizacji i wkluczeniu, wzrost integracji społecznej i wieloaspektowej aktywności osób starszych, chorych, z niepełnosprawnościami	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej, w tym np. korzystających z usług opiekuńczych i/lub specjalistycznych usług opiekuńczych i/lub opieki wytchnieniowej i/lub asystenta osoby niepełnosprawnej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
	Tworzenie i rozwój miejsc aktywności oraz integracji seniorów, w tym klubów, miejsc spotkań i innych form dziennego wsparcia,	Zwiększenie aktywności społecznej seniorów; przeciwdziałanie samotności i izolacji; rozwój integracji międzypokoleniowej	Liczba miejsc i form aktywności senioralnej – wzrost; liczba uczestników	Urząd Gminy Łagów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki i partnerzy społeczni

Cel strategiczny 1: Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach publicznych, aktywności społecznej i rozwiniętej ofercie dla różnych grup mieszkańców

Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	odpowiadających na postępujący proces starzenia się społeczności Gminy Łagów		zajęć i wydarzeń dla seniorów – wzrost	
	Wzmacnianie potencjału kadrowego systemu pomocy społecznej, usług opiekuńczych i ochrony zdrowia poprzez podnoszenie kwalifikacji i rozwój kompetencji zawodowych	Podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji zawodowych oraz zaangażowania kadr	Średnia liczba szkoleń i/lub innych form doskonalenia na pracownika w ciągu roku oraz poziom wiedzy pracowników objętych systemem doskonalenia zawodowego	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
	Działania z zakresu profilaktyki, edukacji i promocji zdrowia, w szczególności dotyczące cyklicznych badań, odpowiedniej diety, unikania używek, utrzymywania dobrostanu psychicznego, aktywności ruchowej,	Poszerzenie i uatrakcyjnienie oferty oraz poprawa skuteczności działań profilaktycznych	Liczba akcji profilaktycznych oraz liczba uczestników w skali roku - wzrost	Urząd Gminy Łagów

Cel strategiczny 1: Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach publicznych, aktywności społecznej i rozwiniętej ofercie dla różnych grup mieszkańców

Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	integracji rodzinnej i społecznej			
	Przeciwdziałanie i zwalczanie problemów oraz wsparcie osób i rodzin w wychodzeniu z kryzysów, dysfunkcji i patologii (informacja, edukacja i profilaktyka uzależnień oraz przemocy, dedykowane formy pomocy potrzebującym itp.)	Poprawa skuteczności systemu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów społecznych i rodzinnych, w szczególności alkoholowych oraz przemocy	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Cel strategiczny 1: Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach publicznych, aktywności społecznej i rozwiniętej ofercie dla różnych grup mieszkańców				
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
Podniesienie jakości edukacji oraz warunków wychowania i opieki	Rozwój dostępności opieki nad dziećmi do lat 3, w tym analiza potrzeb i możliwości utworzenia żłobka, klubu dziecięcego lub innych instytucjonalnych form opieki nad najmłodszymi dziećmi	Poprawa dostępności i jakości infrastruktury oraz usług opieki nad dziećmi do lat 3	Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	Urząd Gminy Łagów
	Dostosowanie sieci szkół i przedszkoli do sytuacji demograficznej oraz układu osadniczego gminy	Poprawa dostępności placówek oświatowych	Współczynnik skolaryzacji brutto	Urząd Gminy Łagów
	Systematyczna modernizacja, poprawa dostępności i doposażanie infrastruktury edukacyjnej, w tym pracowni dydaktycznych oraz zaplecza sportowego i rekreacyjnego	Rozwój oraz poprawa jakości i funkcjonalności bazy oraz wyposażenia placówek oświatowych Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów	Urząd Gminy Łagów, placówki oświatowe

Cel strategiczny 1: Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach publicznych, aktywności społecznej i rozwiniętej ofercie dla różnych grup mieszkańców

Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Rozwijanie oferty zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży, umożliwiającej rozwój zainteresowań, uzdolnień i kompetencji społecznych	Rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych dzieci oraz młodzieży szkolnej	Wyniki egzaminów końcowych	placówki oświatowe
	Realizacja kompleksowych działań wychowawczych i profilaktycznych dotyczących zdrowego stylu życia, uzależnień, przemocy i cyberprzemocy oraz zdrowia psychicznego	Wzrost świadomości oraz upowszechnienie zdrowego i bezpiecznego stylu życia wśród dzieci i młodzieży szkolnej	Liczba działań profilaktycznych podejmowanych przez placówki oświatowe oraz liczba ich uczestników w skali roku	placówki oświatowe
	Wzmacnianie kompetencji i rozwój zawodowy kadry pedagogicznej, w tym wspieranie wdrażania nowych metod pracy i edukacji włączającej	Podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji zawodowych oraz zaangażowania kadr oświatowych	Liczba nauczycieli uczestniczących w szkoleniach i formach doskonalenia – wzrost	placówki oświatowe

Cel strategiczny 1: Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach publicznych, aktywności społecznej i rozwiniętej ofercie dla różnych grup mieszkańców				
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
Wzmacnianie aktywności społecznej, integracji mieszkańców oraz oferty czasu wolnego	Budowa nowoczesnego ośrodka kultury w Gminie Łagów, zapewniającego zaplecze dla całorocznej działalności kulturalnej, edukacyjnej, artystycznej i integracyjnej	Stworzenie nowoczesnej przestrzeni dla działalności kulturalnej i społecznej; zwiększenie dostępności oferty dla różnych grup mieszkańców	Liczba nowych obiektów kultury – wzrost; liczba wydarzeń i uczestników – wzrost	Urząd Gminy Łagów, instytucja kultury
	Modernizacja i rozwój istniejącej infrastruktury kulturalnej i widowiskowej, w szczególności kina i amfiteatru, wraz z poprawą ich funkcjonalności, wyposażenia i dostępności	Poprawa stanu technicznego i funkcjonalności obiektów; rozszerzenie możliwości organizacji wydarzeń całorocznych i plenerowych	Liczba zmodernizowanych obiektów – wzrost; liczba wydarzeń organizowanych w kinie i amfiteatrze – wzrost	Urząd Gminy Łagów, administratorzy obiektów kultury

Cel strategiczny 1: Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach publicznych, aktywności społecznej i rozwiniętej ofercie dla różnych grup mieszkańców

Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Kompleksowa modernizacja i doposażanie świetlic wiejskich, tak aby pełniły funkcję lokalnych centrów aktywności, integracji i animacji społecznej, w tym adaptacja pustostanów i innych niewykorzystywanych obiektów na funkcje społeczne, kulturalne, edukacyjne i integracyjne	Poprawa jakości i dostępności lokalnej infrastruktury społecznej; zwiększenie aktywności mieszkańców w poszczególnych miejscowościach	Liczba zmodernizowanych/doposażonych świetlic – wzrost; liczba wydarzeń i użytkowników – wzrost	Urząd Gminy Łagów, sołectwa, administratorzy świetlic
	Doskonalenie, promocja i zwiększanie udziału mieszkańców w ofercie instytucji kultury, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży oraz rosnącej grupy seniorów, poprzez organizację zajęć	Poszerzenie i uatrakcyjnienie oferty instytucji kultury, lepsze dostosowanie jej do potrzeb i oczekiwań oraz możliwości różnych grup odbiorców	Liczba wydarzeń oraz liczba ich uczestników w skali roku - wzrost	Urząd Gminy Łagów, administratorzy placówek pełniących funkcję kulturalną

Cel strategiczny 1: Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach publicznych, aktywności społecznej i rozwiniętej ofercie dla różnych grup mieszkańców

Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	edukacyjnych, warsztatów, konkursów, wydarzeń kulturalnych i integracyjnych			
	Inwestycje w bazę sportową i rekreacyjną oraz tworzenie warunków dla dalszego rozwoju różnych dyscyplin sportowych oraz aktywności fizycznych	Rozwój oraz poprawa jakości i funkcjonalności bazy służącej amatorskiej i profesjonalnej aktywności sportowej i rekreacyjnej	Liczba nowych i/lub zmodernizowanych obiektów oraz liczba korzystających w skali roku – wzrost	Urząd Gminy Łagów
	Wzmacnianie udziału mieszkańców w zarządzaniu sprawami lokalnymi poprzez rozwój konsultacji społecznych, komunikacji z mieszkańcami, inicjatyw lokalnych i narzędzi partycypacji	Poprawa dialogu samorządu z mieszkańcami; lepsze dostosowanie polityk publicznych do lokalnych potrzeb	Liczba konsultacji społecznych i badań opinii – wzrost; liczba uczestników – wzrost	Urząd Gminy Łagów, Wójt Gminy Łagów

Cel strategiczny 1: Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach publicznych, aktywności społecznej i rozwiniętej ofercie dla różnych grup mieszkańców

Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Wzmacnianie kapitału społecznego poprzez wspieranie aktywności obywatelskiej, rozwój wolontariatu, współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz tworzenie warunków sprzyjających integracji mieszkańców	Poprawa dostępności i jakości systemu wsparcia zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców	Liczba zadań publicznych gminy realizowanych przez organizacje pozarządowe – wzrost	Urząd Gminy Łagów, Wójt Gminy Łagów, organizacje pozarządowe

STREFA GOSPODARCZA:

Konkurencyjna i zrównoważona gospodarka wykorzystująca potencjał turystyczny, lokalną przedsiębiorczość oraz korzystne położenie gminy

Cele operacyjne:

- **Wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy.**
- **Wykorzystanie potencjału turystycznego i korzystnego położenia Gminy Łagów do rozwoju przedsiębiorczości, usług i całorocznej gospodarki turystycznej.**

Pierwszy cel operacyjny koncentruje się na wzmacnianiu atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Łagów oraz tworzeniu warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy. Istotnym kierunkiem działań będzie wspieranie istniejących przedsiębiorców oraz tworzenie warunków zachęcających do podejmowania nowych inicjatyw gospodarczych. Szczególne znaczenie będzie miało wykorzystanie korzystnego położenia komunikacyjnego gminy, jej rozpoznawalności turystycznej oraz potencjału usługowego jako czynników sprzyjających rozwojowi lokalnej gospodarki.

Działania obejmować będą rozwój i poprawę jakości infrastruktury technicznej niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej, promocję terenów i możliwości inwestycyjnych, usprawnianie obsługi przedsiębiorców oraz zapewnianie dostępu do informacji dotyczących możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych i instrumentów wsparcia. Ważnym elementem będzie również współpraca z instytucjami otoczenia biznesu, organizacjami gospodarczymi i innymi podmiotami wspierającymi przedsiębiorczość.

Szczególne znaczenie dla lokalnej gospodarki ma sektor usług związanych z obsługą ruchu turystycznego. Dlatego wspierany będzie rozwój mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw działających m.in. w branży noclegowej, gastronomicznej, rekreacyjnej, handlowej oraz usługowej. Istotne będzie również tworzenie warunków do powstawania nowych usług odpowiadających na potrzeby zarówno mieszkańców, jak i odwiedzających gminę turystów.

Strategia zakłada ponadto wspieranie aktywności zawodowej i przedsiębiorczej mieszkańców poprzez współpracę z instytucjami rynku pracy, organizacjami społecznymi i podmiotami edukacyjnymi. Działania będą ukierunkowane na rozwijanie kompetencji zawodowych, cyfrowych i przedsiębiorczych oraz dostosowanie kwalifikacji mieszkańców do zmieniających się potrzeb rynku pracy. Uzupełnieniem tych przedsięwzięć będzie dalsza poprawa dostępności infrastruktury teleinformatycznej, sprzyjająca prowadzeniu działalności gospodarczej, rozwojowi usług cyfrowych oraz pracy zdalnej.

Drugi cel operacyjny koncentruje się na wykorzystaniu potencjału turystycznego oraz korzystnego położenia Gminy Łagów do rozwoju przedsiębiorczości, usług i całorocznej gospodarki turystycznej. Walory przyrodnicze, krajobrazowe, kulturowe i historyczne stanowią jeden z najważniejszych zasobów rozwojowych gminy, dlatego działania powinny zmierzać zarówno do ich ochrony, jak i racjonalnego wykorzystania na potrzeby rozwoju lokalnej gospodarki.

Jednym z kluczowych kierunków będzie rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej oraz rekreacyjnej, poprawiającej jakość wypoczynku mieszkańców i turystów. Zakłada się rozwój tras pieszych i rowerowych, miejsc odpoczynku, infrastruktury rekreacyjnej, oznakowania turystycznego oraz elementów małej architektury. Istotnym przedsięwzięciem będzie również podjęcie inicjatywy zmierzającej do utworzenia lub odpowiedniego zagospodarowania plaży miejskiej, która mogłaby stanowić ogólnodostępną, atrakcyjną i bezpieczną przestrzeń wypoczynku nad wodą, wyposażoną w niezbędną infrastrukturę rekreacyjną, sanitarną i wypoczynkową.

Ważnym wyzwaniem związanym z rozwojem funkcji turystycznej pozostaje również poprawa dostępności komunikacyjnej oraz organizacji ruchu w miejscowości Łagów, w tym zwiększenie liczby miejsc parkingowych. W okresach największego natężenia ruchu turystycznego zapotrzebowanie na miejsca postojowe wzrasta, dlatego przewiduje się podejmowanie działań służących tworzeniu nowych parkingów i miejsc postojowych, uporządkowaniu parkowania oraz poprawie powiązań pomiędzy parkingami, centrum miejscowości, obiektami turystycznymi i terenami rekreacyjnymi. Rozwiązania te powinny być realizowane z poszanowaniem walorów krajobrazowych i historycznego charakteru miejscowości.

Istotnym kierunkiem działań będzie również tworzenie warunków sprzyjających wydłużeniu sezonu turystycznego. Rozwój całorocznej oferty rekreacyjnej, kulturalnej, sportowej i wydarzeniowej pozwoli ograniczyć sezonowość lokalnej gospodarki oraz zwiększyć wykorzystanie obiektów noclegowych, gastronomicznych i usługowych również poza okresem wakacyjnym. Ważną rolę w tym zakresie odgrywać będzie rozwój oferty wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych oraz wykorzystanie istniejącej i planowanej infrastruktury, w tym kina, amfiteatru, obiektów kultury i przestrzeni publicznych.

Równolegle prowadzone będą działania służące poprawie zagospodarowania i estetyki przestrzeni odwiedzanych przez mieszkańców i turystów. Szczególną uwagę należy zwrócić na podnoszenie jakości przestrzeni publicznych, zagospodarowanie terenów nadwodnych, rozwój miejsc odpoczynku, ciągów pieszych i rowerowych oraz poprawę dostępności najważniejszych atrakcji. Działania te powinny być powiązane z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz wykorzystaniem niewykorzystywanych obiektów i przestrzeni do tworzenia nowych funkcji społecznych, usługowych, kulturalnych i turystycznych.

Ważnym elementem będzie także promocja lokalnych produktów, usług, wydarzeń i atrakcji oraz budowanie spójnego wizerunku Gminy Łagów jako atrakcyjnej destynacji turystycznej. Wspierana będzie współpraca samorządu z przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi i podmiotami branży turystycznej w zakresie tworzenia wspólnej oferty i promocji gminy. Szczególnego znaczenia nabiera rozwój produktów turystycznych wykorzystujących lokalne dziedzictwo kulturowe, walory przyrodnicze, ofertę rekreacyjną oraz wydarzenia o znaczeniu ponadlokalnym.

Cel strategiczny 2: Konkurencyjna i zrównoważona gospodarka wykorzystująca potencjał turystyczny, lokalną przedsiębiorczość oraz korzystne położenie gminy				
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
Wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy	Rozwój systemu obsługi i wsparcia lokalnych przedsiębiorców oraz osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej, w tym zapewnienie dostępu do informacji, doradztwa, szkoleń oraz informacji o możliwościach pozyskania środków zewnętrznych	Poprawa warunków prowadzenia i rozwoju działalności gospodarczej oraz zwiększenie dostępności wsparcia dla lokalnego biznesu.	Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców – wzrost.	Urząd Gminy Łagów
	Współpraca z instytucjami otoczenia biznesu, instytucjami rynku pracy oraz organizacjami gospodarczymi na rzecz wspierania przedsiębiorczości, aktywizacji zawodowej mieszkańców i tworzenia nowych miejsc pracy	Wzrost aktywności zawodowej i przedsiębiorczej mieszkańców oraz lepsze dopasowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy.	Liczba wspólnych inicjatyw, szkoleń i działań aktywizacyjnych – wzrost.	Urząd Gminy Łagów, instytucje rynku pracy, partnerzy gospodarczy

Cel strategiczny 2: Konkurencyjna i zrównoważona gospodarka wykorzystująca potencjał turystyczny, lokalną przedsiębiorczość oraz korzystne położenie gminy				
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Promocja terenów i możliwości inwestycyjnych Gminy Łagów oraz tworzenie warunków infrastrukturalnych i organizacyjnych sprzyjających lokalizacji i rozwojowi działalności gospodarczej, z wykorzystaniem korzystnego położenia komunikacyjnego gminy	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz zwiększenie zainteresowania lokalizacją działalności gospodarczej.	Liczba przygotowanych i promowanych ofert inwestycyjnych – wzrost; liczba nowych inwestycji gospodarczych – wzrost.	Urząd Gminy Łagów
	Wspieranie rozwoju mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, w szczególności działających w sektorach turystycznym, noclegowym, gastronomicznym, rekreacyjnym, handlowym i usługowym	Dywersyfikacja lokalnej gospodarki, rozwój sektora usług i zwiększenie liczby miejsc pracy.	Liczba podmiotów gospodarczych w sektorach usługowych i turystycznych – wzrost.	Urząd Gminy Łagów, przedsiębiorcy, partnerzy gospodarczy
	Tworzenie warunków do rozwoju nowych usług odpowiadających na potrzeby mieszkańców i turystów, w tym usług całorocznych ograniczających sezonowość lokalnej gospodarki	Poszerzenie i uatrakcyjnienie oferty usługowej oraz zwiększenie całorocznej aktywności gospodarczej.	Liczba nowych podmiotów i usług funkcjonujących całorocznie – wzrost.	Urząd Gminy Łagów, przedsiębiorcy

Cel strategiczny 2: Konkurencyjna i zrównoważona gospodarka wykorzystująca potencjał turystyczny, lokalną przedsiębiorczość oraz korzystne położenie gminy				
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Wspieranie aktywności edukacyjnej, zawodowej i przedsiębiorczej mieszkańców poprzez rozwój kompetencji zawodowych, cyfrowych i przedsiębiorczych oraz współpracę z instytucjami edukacyjnymi i rynku pracy	Podniesienie kompetencji mieszkańców i poprawa ich sytuacji na lokalnym rynku pracy.	Liczba uczestników działań szkoleniowych i aktywizacyjnych – wzrost.	Urząd Gminy Łagów, placówki oświatowe, instytucje rynku pracy
	Wspieranie rozwoju infrastruktury teleinformatycznej i dostępu do szybkiego Internetu, sprzyjających prowadzeniu działalności gospodarczej, świadczeniu nowoczesnych usług i rozwojowi pracy zdalnej	Poprawa dostępności i jakości usług telekomunikacyjnych oraz warunków dla rozwoju nowoczesnej gospodarki.	Odsetek gospodarstw domowych bez dostępu do szybkiego Internetu – spadek.	Urząd Gminy Łagów, operatorzy telekomunikacyjni

Cel strategiczny 2: Konkurencyjna i zrównoważona gospodarka wykorzystująca potencjał turystyczny, lokalną przedsiębiorczość oraz korzystne położenie gminy				
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
Wykorzystanie potencjału turystycznego i korzystnego położenia Gminy Łagów do rozwoju przedsiębiorczości, usług i całorocznej gospodarki turystycznej	Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, w tym tras pieszych i rowerowych, miejsc odpoczynku, punktów rekreacyjnych, systemu informacji i oznakowania turystycznego oraz infrastruktury towarzyszącej	Poszerzenie i uatrakcyjnienie oferty turystycznej oraz poprawa dostępności i jakości infrastruktury dla mieszkańców i odwiedzających	Długość nowych i zmodernizowanych tras pieszych i rowerowych – wzrost; liczba nowych elementów infrastruktury turystycznej – wzrost	Urząd Gminy Łagów
	Podjęcie inicjatywy na rzecz utworzenia i odpowiedniego zagospodarowania ogólnodostępnej plaży miejskiej wraz z niezbędną infrastrukturą rekreacyjną, wypoczynkową, sanitarną i techniczną	Zwiększenie dostępności terenów nadwodnych i poprawa jakości oferty wypoczynkowej Gminy Łagów	Utworzenie lub zagospodarowanie plaży miejskiej – realizacja; liczba korzystających – wzrost	Urząd Gminy Łagów, właścicieli zarządcy i partnerzy
	Rozwój infrastruktury parkingowej, w szczególności zwiększenie liczby miejsc postojowych w Łagowie oraz w sąsiedztwie najważniejszych atrakcji, obiektów usługowych i terenów rekreacyjnych	Poprawa obsługi ruchu turystycznego, ograniczenie problemów parkingowych oraz zwiększenie dostępności centrum i atrakcji turystycznych	Liczba nowych i uporządkowanych miejsc parkingowych – wzrost	Urząd Gminy Łagów, zarządcy dróg i terenów

Cel strategiczny 2: Konkurencyjna i zrównoważona gospodarka wykorzystująca potencjał turystyczny, lokalną przedsiębiorczość oraz korzystne położenie gminy				
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Uporządkowanie obsługi ruchu turystycznego i komunikacji w okresach największego natężenia ruchu, w tym poprawa powiązań pomiędzy parkingami, centrum Łagowa, terenami nadwodnymi i głównymi atrakcjami	Poprawa płynności i bezpieczeństwa ruchu oraz komfortu mieszkańców i turystów.	Liczba wdrożonych rozwiązań usprawniających obsługę ruchu turystycznego – wzrost	Urząd Gminy Łagów, zarządcy dróg, partnerzy
	Rozwój całorocznej oferty turystycznej, kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej, służącej wydłużeniu sezonu turystycznego oraz zwiększeniu wykorzystania lokalnej bazy noclegowej, gastronomicznej i usługowej	Ograniczenie sezonowości ruchu turystycznego i zwiększenie całorocznych korzyści gospodarczych z turystyki	Liczba wydarzeń i atrakcji organizowanych poza sezonem letnim – wzrost; liczba korzystających – wzrost	Urząd Gminy Łagów, instytucje kultury, przedsiębiorcy, organizacje społeczne
	Poprawa zagospodarowania terenów nadwodnych i przestrzeni publicznych wykorzystywanych przez mieszkańców i turystów, z poszanowaniem walorów przyrodniczych, krajobrazowych i historycznych	Podniesienie jakości i estetyki przestrzeni turystycznych oraz zwiększenie ich funkcjonalności i dostępności	Liczba zmodernizowanych lub zagospodarowanych przestrzeni publicznych i terenów rekreacyjnych – wzrost	Urząd Gminy Łagów

Cel strategiczny 2: Konkurencyjna i zrównoważona gospodarka wykorzystująca potencjał turystyczny, lokalną przedsiębiorczość oraz korzystne położenie gminy				
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Ochrona, udostępnianie i włączanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i zabytków do oferty turystycznej, edukacyjnej i promocyjnej gminy	Poprawa stanu i dostępności dziedzictwa oraz zwiększenie jego wykorzystania w rozwoju turystyki i budowaniu tożsamości lokalnej	Liczba obiektów i miejsc dziedzictwa objętych działaniami ochronnymi, udostępnieniem lub promocją – wzrost	Urząd Gminy Łagów, właściciele i administratorzy obiektów
	Rozwój i promocja wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, wzmacniających markę turystyczną Gminy Łagów i przyciągających odwiedzających również poza sezonem letnim	Wzrost rozpoznawalności gminy, liczby odwiedzających oraz atrakcyjności całorocznej oferty turystycznej	Liczba wydarzeń promocyjnych, kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych – wzrost; liczba uczestników – wzrost	Urząd Gminy Łagów, instytucje kultury, organizacje społeczne, przedsiębiorcy
	Promocja lokalnych produktów, usług i przedsiębiorców, w tym wspólne działania promocyjne z branżą turystyczną, gastronomiczną, noclegową i rekreacyjną	Wzrost rozpoznawalności i zainteresowania ofertą lokalnych produktów i usług oraz zwiększenie korzyści gospodarczych z ruchu turystycznego	Liczba działań i kampanii promocyjnych – wzrost; liczba zaangażowanych podmiotów – wzrost	Urząd Gminy Łagów, przedsiębiorcy, organizacje turystyczne i społeczne

Cel strategiczny 2: Konkurencyjna i zrównoważona gospodarka wykorzystująca potencjał turystyczny, lokalną przedsiębiorczość oraz korzystne położenie gminy				
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Budowanie spójnej marki turystycznej Gminy Łagów opartej na walorach przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych, rekreacyjnych i rozpoznawalności Łagowa jako ośrodka turystycznego	Wzmocnienie pozycji konkurencyjnej Gminy Łagów na rynku turystycznym oraz zwiększenie rozpoznawalności jej oferty	Zasięg działań promocyjnych i liczba materiałów lub kampanii promujących gminę – wzrost	Urząd Gminy Łagów, partnerzy branży turystycznej
	Współpraca z przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi i podmiotami branży turystycznej przy tworzeniu, rozwijaniu i promocji wspólnych produktów oraz pakietów turystycznych	Lepsza integracja lokalnej oferty, wzrost jakości usług i zwiększenie atrakcyjności pobytów w Gminie Łagów	Liczba wspólnych produktów, pakietów i inicjatyw turystycznych – wzrost	Urząd Gminy Łagów, przedsiębiorcy, organizacje turystyczne i społeczne
	Utrzymanie i wzmacnianie wizerunku Łagowa jako „Perły Ziemi Lubuskiej” poprzez kompleksową dbałość o wysoką jakość przestrzeni publicznych, estetykę miejscowości, zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, ochronę dziedzictwa kulturowego oraz rozwój infrastruktury	Utrzymanie wysokiej atrakcyjności turystycznej Łagowa, poprawa estetyki i jakości przestrzeni publicznych, zachowanie unikatowego charakteru miejscowości oraz wzrost rozpoznawalności jej marki turystycznej	Liczba przedsięwzięć dotyczących poprawy estetyki, zagospodarowania przestrzeni publicznych i ochrony walorów turystycznych – wzrost; liczba działań promujących markę Łagowa – wzrost	Urząd Gminy Łagów, instytucje kultury, zarządcy obiektów i przestrzeni, przedsiębiorcy, organizacje społeczne

Cel strategiczny 2: Konkurencyjna i zrównoważona gospodarka wykorzystująca potencjał turystyczny, lokalną przedsiębiorczość oraz korzystne położenie gminy				
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Systematyczne podnoszenie standardu i estetyki przestrzeni turystycznych Łagowa, w tym centrum miejscowości, terenów nad jeziorami, ciągów pieszych, miejsc wypoczynku, parkingów, terenów zielonych i elementów małej architektury, przy jednoczesnym ograniczaniu chaosu przestrzennego i zachowaniu historycznego charakteru miejscowości	Poprawa ładu przestrzennego, estetyki i funkcjonalności przestrzeni turystycznych oraz zwiększenie komfortu mieszkańców i odwiedzających przy zachowaniu walorów krajobrazowych i historycznych Łagowa	Liczba zmodernizowanych lub uporządkowanych przestrzeni publicznych – wzrost; liczba nowych lub odnowionych elementów małej architektury i zieleni – wzrost	Urząd Gminy Łagów, zarządcy dróg i terenów, administratorzy obiektów

STREFA PRZESTRZENNA:

Funkcjonalna, dostępna i atrakcyjna przestrzeń gminy oparta na zrównoważonej mobilności, wysokiej jakości infrastruktury i ochronie ładu przestrzennego

Cele operacyjne:

- **Rozwój dostępnego, bezpiecznego i zrównoważonego systemu komunikacyjnego.**
- **Kształtowanie wysokiej jakości, funkcjonalnej i atrakcyjnej przestrzeni publicznej.**
- **Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego i odporności gminy na sytuacje kryzysowe.**

Pierwszy cel operacyjny koncentruje się na rozwoju dostępnego, bezpiecznego i zrównoważonego systemu mobilności oraz infrastruktury transportowej. Zakłada on systematyczną modernizację i poprawę stanu technicznego dróg gminnych oraz infrastruktury towarzyszącej, w tym chodników, ciągów pieszych, odwodnienia, poboczy i innych elementów wpływających na bezpieczeństwo oraz komfort przemieszczania się. Szczególne znaczenie będą miały działania służące poprawie bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów, obejmujące budowę i modernizację chodników, przejść dla pieszych oraz ciągów pieszo-rowerowych, a także wdrażanie rozwiązań uspokajających ruch w miejscach szczególnie uczęszczanych.

W przypadku Gminy Łagów istotnym wyzwaniem pozostaje obsługa zwiększonego natężenia ruchu samochodowego w sezonie turystycznym. Z tego względu jednym z ważniejszych kierunków działań będzie rozwój infrastruktury parkingowej i uporządkowanie systemu parkowania, zwłaszcza w miejscowości Łagów, w centrum, w sąsiedztwie terenów nad jeziorami, obiektów turystycznych i rekreacyjnych oraz innych miejsc o dużym natężeniu ruchu. Przewiduje się również analizę i wdrażanie rozwiązań ograniczających negatywne skutki sezonowego ruchu, w tym poprawę oznakowania, rozwój parkingów buforowych oraz poprawę powiązań pieszych pomiędzy parkingami, centrum miejscowości i terenami rekreacyjnymi.

Istotnym kierunkiem będzie także zapoczątkowana w 2026 roku modernizacja energooszczędnego systemu oświetlenia ulicznego i przestrzeni publicznych, z wykorzystaniem inteligentnych rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo oraz ograniczających koszty eksploatacji. Równolegle rozwijana będzie spójna sieć tras rowerowych o funkcji komunikacyjnej i turystycznej, łącząca miejscowości gminy, atrakcje, tereny rekreacyjne i gminy sąsiednie, wraz z infrastrukturą towarzyszącą, oznakowaniem oraz miejscami odpoczynku.

Uzupełnieniem tych działań będzie podejmowanie inicjatyw na rzecz poprawy dostępności transportu zbiorowego, w szczególności połączeń z większymi ośrodkami miejskimi, szkołami, miejscami pracy i usługami publicznymi, a także modernizacja przystanków i infrastruktury dla podróżnych. Zakłada się również rozwój rozwiązań integrujących transport zbiorowy, ruch pieszy, rowerowy i samochodowy, co powinno przyczynić się do ograniczenia zależności od transportu indywidualnego, zwłaszcza w centrum Łagowa.

Drugi cel operacyjny odnosi się do kształtowania wysokiej jakości, funkcjonalnej przestrzeni publicznej. Jego podstawą będzie prowadzenie racjonalnej i zrównoważonej polityki przestrzennej, zapewniającej ochronę ładu przestrzennego oraz walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych Gminy Łagów, przy jednoczesnym tworzeniu warunków dla kontrolowanego rozwoju zabudowy mieszkaniowej, usługowej i turystycznej.

Szczególne znaczenie będzie miało utrzymanie wysokiej jakości przestrzeni odpowiadającej wizerunkowi Łagowa jako „Perły Ziemi Lubuskiej”. Działania będą obejmować dbałość o estetykę centrum miejscowości, terenów nadwodnych, zieleni, małej architektury oraz najważniejszych ciągów komunikacyjnych. Istotne będzie również ograniczanie chaosu wizualnego poprzez porządkowanie reklam, szyldów, oznakowania i innych elementów wpływających na odbiór przestrzeni, szczególnie w centrum Łagowa i na obszarach o znaczeniu turystycznym.

Ważnym kierunkiem działań będzie również rewitalizacja i ożywianie przestrzeni oraz obiektów wskazanych do przekształceń, zgodnie z założeniami Gminnego Programu Rewitalizacji. Przewiduje się adaptację niewykorzystywanych budynków i pustostanów na nowe funkcje społeczne, kulturalne, rekreacyjne i usługowe. Działania te mają przyczynić się do poprawy funkcjonalności zdegradowanych lub niedostatecznie wykorzystywanych przestrzeni oraz zwiększenia dostępności usług i miejsc aktywności dla mieszkańców.

Równolegle rozwijane i modernizowane będą przestrzenie publiczne, w tym place, skwery i tereny zielone. Ich zagospodarowanie powinno sprzyjać integracji mieszkańców, wypoczynkowi oraz poprawie estetyki i funkcjonalności przestrzeni. Ważnym elementem pozostanie także sukcesywna likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej i przestrzeniach publicznych, tak aby zwiększyć ich dostępność dla osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz innych osób ze szczególnymi potrzebami.

Trzeci cel operacyjny koncentruje się na zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego i zwiększeniu odporności gminy na sytuacje kryzysowe. Jednym z kluczowych kierunków będzie systematyczne wzmacnianie potencjału jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych poprzez modernizację infrastruktury, zakup i wymianę pojazdów, sprzętu ratowniczego, wyposażenia oraz środków ochrony osobistej. Działania te mają zwiększyć gotowość operacyjną jednostek i poprawić bezpieczeństwo zarówno mieszkańców, jak i turystów.

Istotne znaczenie będzie miał także rozwój systemu ochrony ludności i obrony cywilnej, obejmujący przygotowanie odpowiedniej infrastruktury, wyposażenia, zasobów i procedur niezbędnych do reagowania na sytuacje kryzysowe. Równolegle planowany jest rozwój monitoringu wizyjnego i innych rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo, szczególnie w centrum Łagowa, przestrzeniach publicznych, na terenach rekreacyjnych, parkingach i w miejscach o dużym natężeniu ruchu turystycznego.

Ze względu na charakter Gminy Łagów i duże znaczenie wypoczynku nad wodą szczególne znaczenie będzie miało wzmacnianie bezpieczeństwa na terenach nadwodnych i rekreacyjnych. Zakłada się właściwe wyposażenie i oznakowanie miejsc niebezpiecznych, współpracę ze służbami ratowniczymi oraz prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do mieszkańców i turystów. Uzupełnieniem będą działania na rzecz rozwoju systemów ostrzegania i informowania mieszkańców o zagrożeniach oraz poprawy przepływu informacji pomiędzy samorządem, służbami, jednostkami OSP i mieszkańcami.

Ważną rolę odgrywać będą również działania edukacyjne i profilaktyczne dotyczące pierwszej pomocy, bezpieczeństwa drogowego i nad wodą, zachowania w sytuacjach kryzysowych oraz cyberbezpieczeństwa. Przewiduje się organizację szkoleń i ćwiczeń z zakresu ochrony ludności oraz reagowania kryzysowego, a także dalsze rozwijanie współpracy Gminy z Policją, Państwową Strażą Pożarną, jednostkami OSP, służbami ratowniczymi i innymi podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo, szczególnie w okresach zwiększonego ruchu turystycznego.

Cel strategiczny 3: Funkcjonalna, dostępna i atrakcyjna przestrzeń gminy oparta na zrównoważonej mobilności, wysokiej jakości infrastruktury i ochronie ładu przestrzennego

Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
Rozwój dostępnego, bezpiecznego i zrównoważonego systemu mobilności oraz infrastruktury transportowej	Systematyczna modernizacja i poprawa stanu technicznego dróg gminnych oraz infrastruktury towarzyszącej, w tym chodników, ciągów pieszych, odwodnienia, poboczy i elementów poprawiających bezpieczeństwo uczestników ruchu	Poprawa jakości i funkcjonalności infrastruktury drogowej oraz bezpieczeństwa i komfortu przemieszczania się	Długość nowych i/lub zmodernizowanych dróg, chodników i ciągów pieszych – wzrost	Urząd Gminy Łagów, zarządcy dróg
	Rozwój infrastruktury parkingowej i uporządkowanie systemu parkowania, ze szczególnym uwzględnieniem Łagowa, centrum miejscowości, terenów nad jeziorami, obiektów turystycznych i rekreacyjnych oraz miejsc o największym natężeniu ruchu w sezonie turystycznym	Ograniczenie problemów parkingowych i poprawa dostępności centrum, terenów rekreacyjnych i atrakcji turystycznych	Liczba nowych i uporządkowanych miejsc parkingowych – wzrost	Urząd Gminy Łagów, zarządcy dróg i terenów

Cel strategiczny 3: Funkcjonalna, dostępna i atrakcyjna przestrzeń gminy oparta na zrównoważonej mobilności, wysokiej jakości infrastruktury i ochronie ładu przestrzennego				
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Podjęmowanie działań służących ograniczeniu negatywnych skutków sezonowego natężenia ruchu samochodowego w Łagowie, w tym analiza i wdrażanie zmian organizacji ruchu, poprawa oznakowania, rozwój parkingów buforowych i poprawa powiązań pieszych pomiędzy parkingami a centrum oraz terenami rekreacyjnymi	Poprawa płynności i bezpieczeństwa ruchu oraz ograniczenie uciążliwości komunikacyjnych dla mieszkańców i turystów	Liczba wdrożonych rozwiązań organizacyjnych i infrastrukturalnych poprawiających obsługę ruchu sezonowego – wzrost	Urząd Gminy Łagów, zarządcy dróg, Policja
	Poprawa bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów poprzez budowę i modernizację chodników, przejść dla pieszych, ciągów pieszo-rowerowych oraz wdrażanie rozwiązań uspokajających ruch w miejscach szczególnie uczęszczanych	Wzrost bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu i poprawa warunków przemieszczania się	Liczba nowych i zmodernizowanych elementów infrastruktury pieszej i rowerowej – wzrost	Urząd Gminy Łagów, zarządcy dróg

Cel strategiczny 3: Funkcjonalna, dostępna i atrakcyjna przestrzeń gminy oparta na zrównoważonej mobilności, wysokiej jakości infrastruktury i ochronie ład przestrzennego				
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Rozwój i modernizacja systemu oświetlenia ulicznego i przestrzeni publicznych, z naciskiem na rozwiązania energooszczędne i inteligentne	Poprawa bezpieczeństwa publicznego oraz efektywności energetycznej i kosztowej oświetlenia	Odsetek energooszczędnych punktów oświetleniowych w ogólnej liczbie punktów – wzrost	Urząd Gminy Łagów
	Rozwój spójnej sieci tras rowerowych o funkcji komunikacyjnej i turystycznej, łączących miejscowości gminy, atrakcje, tereny rekreacyjne i sąsiednie gminy, wraz z infrastrukturą towarzyszącą, oznakowaniem i miejscami odpoczynku	Poprawa dostępności i integracji komunikacyjnej oraz rozwój zrównoważonej mobilności i turystyki rowerowej	Długość tras i dróg rowerowych na terenie gminy – wzrost	Urząd Gminy Łagów, zarządcy dróg, partnerzy samorządowi
	Podejmowanie działań na rzecz poprawy dostępności transportu zbiorowego, w szczególności połączeń z większymi ośrodkami miejskimi, usługami publicznymi, szkołami i miejscami pracy, a także modernizacji przystanków i infrastruktury dla podróżnych	Poprawa dostępności i jakości usług transportowych oraz ich lepsze dopasowanie do potrzeb mieszkańców	Liczba obsługiwanych połączeń i/lub częstotliwość kursów – utrzymanie lub wzrost; liczba zmodernizowanych przystanków – wzrost	Urząd Gminy Łagów, organizatorzy i operatorzy transportu

Cel strategiczny 3: Funkcjonalna, dostępna i atrakcyjna przestrzeń gminy oparta na zrównoważonej mobilności, wysokiej jakości infrastruktury i ochronie ład przestrzennego				
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Rozwój rozwiązań integrujących transport zbiorowy, ruch piesz, rowerowy i samochodowy, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb mieszkańców oraz obsługi ruchu turystycznego	Lepsza integracja różnych form transportu oraz ograniczenie zależności od samochodu w centrum Łagowa	Liczba wdrożonych rozwiązań integrujących różne formy transportu – wzrost	Urząd Gminy Łagów, zarządcy infrastruktury

Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
Kształtowanie wysokiej jakości, funkcjonalnej przestrzeni publicznej	Prowadzenie racjonalnej i zrównoważonej polityki przestrzennej zapewniającej ochronę ładu przestrzennego, walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych Gminy Łagów oraz kontrolowany rozwój zabudowy mieszkaniowej, usługowej i turystycznej	Zachowanie ładu przestrzennego i wysokiej jakości krajobrazu przy jednoczesnym tworzeniu warunków dla zrównoważonego rozwoju	Liczba uchwalonych lub zaktualizowanych aktów planowania przestrzennego – zgodnie z potrzebami gminy	Urząd Gminy Łagów
	Utrzymanie wysokiej jakości przestrzeni odpowiadającej wizerunkowi Łagowa jako „Perły Ziemi Lubuskiej” poprzez dbałość o estetykę centrum, terenów nadwodnych, zieleni, małej architektury i najważniejszych ciągów komunikacyjnych	Wzrost estetyki, funkcjonalności i spójności przestrzeni publicznych oraz utrzymanie wysokiej atrakcyjności turystycznej miejscowości	Liczba przedsięwzięć poprawiających estetykę i standard przestrzeni publicznych – wzrost	Urząd Gminy Łagów, jednostki gminne, zarządcy terenów

Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Rewitalizacja i ożywianie przestrzeni oraz obiektów wskazanych do przekształceń, zgodnie z założeniami Gminnego Programu Rewitalizacji, w tym adaptacja niewykorzystywanych obiektów i pustostanów na nowe funkcje społeczne, kulturalne, rekreacyjne i usługowe	Ożywienie przestrzeni wymagających interwencji, poprawa ich funkcjonalności i zwiększenie dostępności usług dla mieszkańców	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych i zaadaptowanych obiektów – wzrost	Urząd Gminy Łagów, jednostki organizacyjne, partnerzy społeczni
	Tworzenie, modernizacja i atrakcyjne zagospodarowanie przestrzeni publicznych, w tym placów, skwerów, terenów zielonych	Poprawa atrakcyjności, jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych	Liczba nowych i/lub zmodernizowanych przestrzeni publicznych – wzrost	Urząd Gminy Łagów
	Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej i przestrzeniach publicznych oraz dostosowywanie ich do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami	Poprawa dostępności usług publicznych, bezpieczeństwa i komfortu użytkowników	Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych – wzrost	Urząd Gminy Łagów, jednostki organizacyjne gminy

Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych poprzez porządkowanie reklam, szyldów, oznakowania, małej architektury i innych elementów wpływających na odbiór przestrzeni, szczególnie w centrum Łagowa i obszarach turystycznych	Ograniczenie chaosu wizualnego i poprawa jakości krajobrazu kulturowego	Liczba wdrożonych działań porządkujących przestrzeń i system informacji – wzrost	Urząd Gminy Łagów

Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i zwiększenie odporności gminy na sytuacje kryzysowe	Systematyczne wzmacnianie potencjału jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych poprzez modernizację infrastruktury, zakup i wymianę pojazdów, sprzętu ratowniczego, wyposażenia oraz środków ochrony osobistej	Wzrost gotowości operacyjnej i skuteczności jednostek OSP oraz poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i turystów	Wartość wsparcia przekazanego jednostkom OSP – wzrost; liczba zakupionych lub zmodernizowanych elementów wyposażenia – wzrost	Urząd Gminy Łagów, jednostki OSP

Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Rozwój systemu ochrony ludności i obrony cywilnej, obejmujący przygotowanie infrastruktury, wyposażenia, zasobów i procedur niezbędnych do reagowania na sytuacje kryzysowe	Poprawa przygotowania gminy do realizacji zadań ochrony ludności i reagowania kryzysowego	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej – wzrost	Urząd Gminy Łagów, jednostki OSP, właściwe służby
	Rozwój monitoringu wizyjnego i innych rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo, szczególnie w centrum Łagowa, przestrzeniach publicznych, na terenach rekreacyjnych, parkingach i w miejscach o dużym natężeniu ruchu turystycznego	Poprawa bezpieczeństwa publicznego i zwiększenie możliwości reagowania na zdarzenia	Liczba punktów monitoringu i obszarów objętych systemem bezpieczeństwa – wzrost	Urząd Gminy Łagów, Policja, zarządcy obiektów
	Wzmocnienie bezpieczeństwa nad wodą i na terenach rekreacyjnych poprzez odpowiednie wyposażenie, oznakowanie miejsc niebezpiecznych, współpracę ze służbami ratowniczymi oraz edukację mieszkańców i turystów	Ograniczenie ryzyka wypadków i poprawa bezpieczeństwa osób korzystających z jezior i terenów rekreacyjnych	Liczba działań i elementów infrastruktury poprawiających bezpieczeństwo nad wodą – wzrost	Urząd Gminy Łagów, służby ratownicze, zarządcy terenów

Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Rozwój systemów ostrzegania i informowania mieszkańców o zagrożeniach oraz poprawa przepływu informacji pomiędzy samorządem, służbami, jednostkami OSP i mieszkańcami	Szybsze i skuteczniejsze przekazywanie informacji w sytuacjach zagrożenia	Liczba kanałów i narzędzi ostrzegania oraz liczba mieszkańców objętych systemem – wzrost	Urząd Gminy Łagów, OSP, właściwe służby
	Prowadzenie działań edukacyjnych i profilaktycznych dotyczących pierwszej pomocy, bezpieczeństwa drogowego i nad wodą, zachowania w sytuacjach kryzysowych oraz cyberbezpieczeństwa	Wzrost świadomości i umiejętności mieszkańców w zakresie zapobiegania zagrożeniom i właściwego reagowania	Liczba szkoleń, warsztatów, akcji i ich uczestników – wzrost	Urząd Gminy Łagów, placówki oświatowe, Policja, OSP, inne służby
	Organizacja szkoleń i ćwiczeń z zakresu ochrony ludności i reagowania kryzysowego dla pracowników, służb, jednostek OSP oraz mieszkańców	Podniesienie poziomu przygotowania i współpracy podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo	Liczba zrealizowanych szkoleń i ćwiczeń oraz liczba uczestników – wzrost	Urząd Gminy Łagów, OSP, właściwe służby
	Współpraca Gminy z Policją, Państwową Strażą Pożarną, OSP, służbami ratowniczymi i innymi podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo, w szczególności w okresach zwiększonego ruchu turystycznego	Poprawa koordynacji działań i bezpieczeństwa mieszkańców oraz odwiedzających	Liczba wspólnych działań, patroli, zabezpieczeń i przedsięwzięć – wzrost	Urząd Gminy Łagów, Policja, PSP, OSP, służby ratownicze

STREFA KLIMATYCZNO – ŚRODOWISKOWA:

Ochrona wyjątkowych walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zwiększanie odporności gminy na skutki zmian klimatu

Cele operacyjne:

- **Poprawa jakości powietrza oraz rozwój bezpieczeństwa i niezależności energetycznej gminy.**
- **Rozwój systemu ochrony środowiska oraz przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu.**

Pierwszy cel operacyjny koncentruje się na poprawie jakości powietrza oraz rozwoju bezpieczeństwa i niezależności energetycznej Gminy Łagów. W odpowiedzi na potrzebę ograniczania emisji zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych źródeł ogrzewania przewiduje się wspieranie wymiany nieefektywnych i wysokoemisyjnych źródeł ciepła na nowoczesne i bardziej ekologiczne rozwiązania. Działania te będą uzupełniane monitoringiem jakości powietrza, prowadzeniem działań informacyjnych i edukacyjnych oraz kontrolą przestrzegania przepisów dotyczących eksploatacji urządzeń grzewczych i stosowanych paliw.

Istotnym kierunkiem działań będzie również poprawa efektywności energetycznej budynków i obiektów użyteczności publicznej poprzez realizację przedsięwzięć termomodernizacyjnych, modernizację instalacji grzewczych oraz wdrażanie rozwiązań ograniczających zużycie energii. Równolegle rozwijane będzie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, w szczególności instalacji fotowoltaicznych, pomp ciepła oraz magazynów energii, przede wszystkim w obiektach publicznych i komunalnych. Działania te mają służyć ograniczeniu kosztów funkcjonowania infrastruktury publicznej, zmniejszeniu zależności od paliw kopalnych oraz zwiększeniu bezpieczeństwa energetycznego gminy. Strategia zakłada także wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii w sektorze mieszkaniowym i gospodarczym, przy jednoczesnym uwzględnianiu walorów krajobrazowych i kulturowych Gminy Łagów. Ważnym kierunkiem będzie również podejmowanie inicjatyw na rzecz rozwoju lokalnych społeczności energetycznych, w tym analiza możliwości tworzenia spółdzielni energetycznej, klastra energii lub innych form współpracy mieszkańców, przedsiębiorców i samorządu w zakresie lokalnej produkcji, magazynowania i wykorzystania energii.

Drugi cel operacyjny koncentruje się na rozwoju systemu ochrony środowiska oraz przeciwdziałaniu i adaptacji do zmian klimatu. Kluczowym kierunkiem działań będzie rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększanie retencji wód opadowych, ograniczanie nadmiernego uszczelniania powierzchni oraz rozwój terenów zielonych i rozwiązań opartych na przyrodzie. Przewiduje się realizację działań związanych m.in. z tworzeniem ogrodów deszczowych, zbiorników retencyjnych, zwiększaniem powierzchni biologicznie czynnych oraz poprawą zdolności przestrzeni zurbanizowanych do zatrzymywania wód opadowych.

Ważnym elementem będzie także rozwój i modernizacja systemu odprowadzania i zagospodarowania wód opadowych, szczególnie na terenach zabudowanych oraz

w miejscach narażonych na szybki spływ powierzchniowy i okresowe podtopienia. Działania te mają zwiększyć odporność gminy na skutki intensywnych opadów, suszy i innych ekstremalnych zjawisk pogodowych.

Szczególne znaczenie będzie miała poprawa niezawodności systemu zaopatrzenia mieszkańców w wodę. Zakłada się modernizację i rozbudowę infrastruktury wodociągowej oraz urządzeń służących uzdatnianiu wody, a także systematyczny monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia. Kierunek ten jest istotny z punktu widzenia ograniczania ryzyka okresowych problemów z jakością wody i zapewnienia mieszkańcom stabilnego dostępu do wody o odpowiednich parametrach. Równolegle przewiduje się dalszy rozwój i modernizację infrastruktury kanalizacyjnej oraz systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków. Działania powinny być dostosowane zarówno do potrzeb miejscowości o bardziej zwartej zabudowie, jak i obszarów rozproszonych oraz terenów, na których w sezonie turystycznym występuje zwiększona liczba użytkowników infrastruktury.

Znaczącą rolę odegra ochrona zasobów wodnych, w szczególności jezior stanowiących jeden z najważniejszych walorów przyrodniczych i turystycznych Gminy Łagów. Zakłada się działania ograniczające presję zanieczyszczeń na wody powierzchniowe i podziemne, a także przeciwdziałające negatywnemu oddziaływaniu intensywnego ruchu turystycznego na tereny nadwodne, lasy i inne obszary cenne przyrodniczo. Istotne będzie zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sanitarnej, właściwej gospodarki odpadami oraz prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych zarówno do mieszkańców, jak i turystów.

Szczególne znaczenie będzie miała ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych, które stanowią podstawę rozpoznawalności Łagowa jako „Perły Ziemi Lubuskiej”. Dlatego rozwój turystyki i rekreacji powinien być prowadzony w sposób odpowiedzialny, z poszanowaniem jezior, lasów, siedlisk przyrodniczych i krajobrazu. Ważne będzie ograniczanie presji inwestycyjnej i turystycznej na najbardziej wrażliwe obszary oraz łączenie ochrony środowiska z rozwojem zrównoważonej oferty wypoczynkowej.

Istotnym elementem realizacji celu będzie także dalsze doskonalenie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi poprzez rozwój selektywnej zbiórki, ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów, poprawę efektywności ich odbioru i zagospodarowania oraz eliminowanie przypadków nielegalnego deponowania odpadów. Kontynuowane będą również działania związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest i innych materiałów mogących negatywnie oddziaływać na środowisko oraz zdrowie mieszkańców.

Uzupełnieniem wszystkich działań inwestycyjnych będą przedsięwzięcia edukacyjne, informacyjne i promocyjne skierowane do mieszkańców, przedsiębiorców i turystów. Ich celem będzie zwiększanie świadomości ekologicznej, promowanie oszczędzania wody i energii, ograniczania ilości odpadów, ochrony jezior i terenów cennych przyrodniczo oraz odpowiedzialnego korzystania z zasobów środowiska.

Realizacja działań w ramach obszaru klimatyczno-środowiskowego przyczyni się do poprawy jakości środowiska, zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego i wodnego, ograniczenia presji turystycznej na najcenniejsze zasoby oraz wzrostu odporności Gminy Łagów na skutki zmian klimatu. Jednocześnie pozwoli zachować wyjątkowe walory przyrodnicze i krajobrazowe, które stanowią jeden z najważniejszych fundamentów jakości życia mieszkańców oraz atrakcyjności turystycznej gminy.

Cel strategiczny 4: Ochrona wyjątkowych walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zwiększanie odporności gminy na skutki zmian klimatu				
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
Poprawa jakości powietrza oraz rozwój bezpieczeństwa i niezależności energetycznej gminy	Wspieranie wymiany nieefektywnych i wysokoemisyjnych źródeł ciepła na nowoczesne i bardziej ekologiczne, przy jednoczesnym prowadzeniu działań informacyjnych, kontroli przestrzegania przepisów dotyczących spalania paliw oraz monitoringu jakości powietrza	Ograniczenie niskiej emisji, poprawa jakości powietrza i zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych	Liczba wymienionych nieefektywnych źródeł ciepła – wzrost	Urząd Gminy Łagów, mieszkańcy, właściwe instytucje
	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków i obiektów użyteczności publicznej, obejmująca termomodernizację, wymianę źródeł ciepła, poprawę efektywności instalacji oraz wdrażanie energooszczędnych systemów zarządzania energią	Zmniejszenie zużycia energii, kosztów eksploatacyjnych i emisji zanieczyszczeń z budynków publicznych	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków publicznych – wzrost	Urząd Gminy Łagów, jednostki organizacyjne gminy
	Rozwój odnawialnych źródeł energii na obiektach publicznych i komunalnych, w szczególności instalacji fotowoltaicznych, pomp ciepła oraz systemów magazynowania energii	Zwiększenie udziału OZE, ograniczenie zależności od paliw kopalnych i wzrost bezpieczeństwa energetycznego gminy	Moc zainstalowanych OZE w obiektach gminnych – wzrost	Urząd Gminy Łagów, jednostki organizacyjne gminy

Cel strategiczny 4: Ochrona wyjątkowych walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zwiększanie odporności gminy na skutki zmian klimatu				
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii w sektorze mieszkaniowym i przedsiębiorstwach, z uwzględnieniem ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych Gminy Łagów	Wzrost wykorzystania czystych źródeł energii przy zachowaniu wysokiej jakości krajobrazu i przestrzeni	Liczba instalacji OZE w sektorze prywatnym – wzrost	Urząd Gminy Łagów, mieszkańcy, przedsiębiorcy
	Podjęmowanie działań na rzecz rozwoju lokalnych społeczności i inicjatyw energetycznych, w tym analiza możliwości tworzenia spółdzielni energetycznej, klastra energii lub innych form lokalnej współpracy energetycznej	Zwiększenie niezależności energetycznej i efektywności wykorzystania lokalnie wytwarzanej energii	Liczba podjętych inicjatyw i analiz dotyczących społeczności energetycznych – wzrost	Urząd Gminy Łagów, partnerzy gospodarczy i samorządowi
	Prowadzenie edukacji mieszkańców w zakresie efektywności energetycznej, ograniczania emisji i możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym informowanie o dostępnych programach finansowania inwestycji proekologicznych	Wzrost świadomości energetycznej mieszkańców i zainteresowania inwestycjami poprawiającymi efektywność energetyczną	Liczba działań informacyjnych i edukacyjnych oraz liczba uczestników – wzrost	Urząd Gminy Łagów, placówki oświatowe, partnerzy

Cel strategiczny 4: Ochrona wyjątkowych walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zwiększanie odporności gminy na skutki zmian klimatu				
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
Rozwój systemu ochrony środowiska oraz przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu	Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, obejmujący zwiększanie retencji wód opadowych, ograniczanie nadmiernego uszczelniania powierzchni, rozwój terenów zielonych, ogrodów deszczowych, zbiorników retencyjnych oraz innych rozwiązań opartych na przyrodzie	Zwiększenie retencji, ograniczenie skutków suszy i intensywnych opadów oraz poprawa mikroklimatu	Liczba nowych rozwiązań błękitno-zielonej infrastruktury – wzrost; powierzchnia terenów zielonych – wzrost	Urząd Gminy Łagów, jednostki organizacyjne, właściciele terenów
	Rozwój i modernizacja systemu odprowadzania oraz zagospodarowania wód opadowych, szczególnie na terenach zabudowanych i w miejscach narażonych na okresowe podtopienia lub szybki spływ powierzchniowy	Zwiększenie odporności gminy na intensywne opady i ograniczenie ryzyka lokalnych podtopień	Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie odwodnienia i retencji – wzrost	Urząd Gminy Łagów, zarządcy infrastruktury

Cel strategiczny 4: Ochrona wyjątkowych walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zwiększanie odporności gminy na skutki zmian klimatu				
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodociągowej oraz urządzeń służących uzdatnianiu wody w celu zapewnienia stabilnych dostaw wody o odpowiedniej jakości i ograniczenia ryzyka okresowych problemów z jakością wody przeznaczonej do spożycia	Poprawa jakości i niezawodności usług wodociągowych oraz bezpieczeństwa zaopatrzenia mieszkańców w wodę	Liczba awarii i przypadków ograniczonej przydatności wody – spadek; długość zmodernizowanej sieci – wzrost	Urząd Gminy Łagów, operator systemu wodociągowego
	Systematyczny monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia oraz sukcesywna modernizacja elementów infrastruktury mogących wpływać na jej parametry.	Wczesne wykrywanie nieprawidłowości i ograniczanie ryzyka pogorszenia jakości wody.	Liczba wykonanych badań jakości wody – utrzymanie/wzrost; liczba niezgodności – spadek.	Operator systemu wodociągowego, właściwe służby sanitarne, Urząd Gminy Łagów
	Rozwój i modernizacja infrastruktury kanalizacyjnej oraz systemów oczyszczania ścieków, z uwzględnieniem potrzeb miejscowości o rozproszonej zabudowie i obszarów charakteryzujących się sezonowym wzrostem liczby użytkowników	Poprawa jakości gospodarki ściekowej i ograniczenie presji na wody powierzchniowe i podziemne	Długość zmodernizowanej/rozbudowanej sieci kanalizacyjnej – wzrost; liczba awarii – spadek	Urząd Gminy Łagów, operator systemu kanalizacyjnego

Cel strategiczny 4: Ochrona wyjątkowych walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zwiększanie odporności gminy na skutki zmian klimatu				
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych, ze szczególnym uwzględnieniem jezior stanowiących jeden z najważniejszych zasobów przyrodniczych i turystycznych Gminy Łagów	Zachowanie dobrego stanu zasobów wodnych i ograniczenie presji zanieczyszczeń na jeziora	Liczba działań ochronnych i monitoringowych dotyczących wód – wzrost; stan jakości wód – poprawa/utrzymanie	Urząd Gminy Łagów, właściwe instytucje ochrony środowiska i gospodarki wodnej
	Ograniczanie negatywnego oddziaływania ruchu turystycznego na środowisko, w szczególności na tereny nadwodne, lasy, obszary cenne przyrodniczo i przestrzenie rekreacyjne, poprzez odpowiednią organizację ruchu, gospodarkę odpadami, infrastrukturę sanitarną i działania edukacyjne	Zmniejszenie presji turystycznej na najcenniejsze obszary i poprawa jakości środowiska w sezonie	Liczba wdrożonych rozwiązań ograniczających presję turystyczną – wzrost	Urząd Gminy Łagów, zarządcy terenów, przedsiębiorcy, organizacje społeczne
	Ochrona i rozwój zasobów zieleni, obejmujące nasadzenia drzew i krzewów, ochronę istniejących zadrzewień, rozwój zieleni urządzonej oraz zachowanie terenów biologicznie czynnych	Zwiększenie powierzchni i jakości terenów zielonych, poprawa mikroklimatu i wzrost bioróżnorodności	Liczba nowych nasadzeń – wzrost; powierzchnia terenów zieleni – wzrost	Urząd Gminy Łagów, zarządcy terenów, Nadleśnictwo, właściciele gruntów

Cel strategiczny 4: Ochrona wyjątkowych walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zwiększanie odporności gminy na skutki zmian klimatu				
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Zachowanie wysokich walorów przyrodniczych i krajobrazowych jako podstawy wizerunku Łagowa jako „Perły Ziemi Lubuskiej”, poprzez łączenie ochrony środowiska z odpowiedzialnym rozwojem turystyki i rekreacji	Utrzymanie atrakcyjności turystycznej gminy przy jednoczesnym zachowaniu jej najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych	Liczba przedsięwzięć łączących ochronę krajobrazu z rozwojem zrównoważonej turystyki – wzrost	Urząd Gminy Łagów, jednostki gminne, partnerzy turystyczni i społeczni
	Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym rozwój selektywnej zbiórki, ograniczanie powstawania odpadów, poprawa funkcjonowania systemu odbioru i zagospodarowania odpadów oraz eliminowanie przypadków nielegalnego ich deponowania	Wzrost poziomu selektywnej zbiórki i recyklingu oraz ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko	Udział odpadów zbieranych selektywnie – wzrost; liczba dzikich wysypisk – spadek	Urząd Gminy Łagów, operatorzy systemu gospodarki odpadami
	Prowadzenie działań służących usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz innych materiałów mogących negatywnie oddziaływać na środowisko i zdrowie mieszkańców	Zmniejszenie ilości wyrobów zawierających azbest i ograniczenie zagrożeń środowiskowych oraz zdrowotnych	Masa usuniętych wyrobów zawierających azbest – wzrost	Urząd Gminy Łagów, właściciele nieruchomości

Cel strategiczny 4: Ochrona wyjątkowych walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zwiększanie odporności gminy na skutki zmian klimatu				
Cel operacyjny	Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki oceny osiągnięcia rezultatów i oczekiwany trend	Realizacja lub nadzór nad procesem po stronie gminy
	Prowadzenie systematycznej edukacji ekologicznej mieszkańców, przedsiębiorców i turystów, dotyczącej ochrony jezior, ograniczania ilości odpadów, oszczędzania wody i energii, ochrony przyrody oraz właściwego zachowania na terenach cennych przyrodniczo	Wzrost świadomości ekologicznej i upowszechnienie postaw sprzyjających ochronie środowiska	Liczba działań edukacyjnych i informacyjnych oraz liczba uczestników – wzrost	Urząd Gminy Łagów, placówki oświatowe, organizacje społeczne, partnerzy
	Podjęmowanie działań adaptacyjnych do zmian klimatu, ukierunkowanych na ograniczanie skutków suszy, fal upałów, intensywnych opadów, silnych wiatrów oraz innych ekstremalnych zjawisk pogodowych	Zwiększenie odporności gminy, mieszkańców i infrastruktury na skutki zmian klimatu	Liczba wdrożonych działań adaptacyjnych – wzrost	Urząd Gminy Łagów, jednostki organizacyjne, właściwe służby
	Współpraca z zarządcami lasów, instytucjami ochrony środowiska, organizacjami społecznymi i właścicielami terenów w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych i krajobrazowych Gminy Łagów	Lepsza koordynacja działań ochronnych i skuteczniejsze zarządzanie zasobami środowiska	Liczba wspólnych przedsięwzięć i inicjatyw – wzrost	Urząd Gminy Łagów, Nadleśnictwo, RDOŚ, właściciele terenów, organizacje społeczne

4.2.1. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 3. 3) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz.U. 2025 poz. 1153) o samorządzie gminnym.

Tabela 1. Oczekiwane rezultaty planowanych działań

Lp.	Cel strategiczny	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika (2024)	Oczekiwany rezultat w 2035 roku	Źródło danych
1	Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach publicznych, aktywności społecznej oraz nowoczesnej infrastrukturze	Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach		wzrost	BDL GUS
		Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym		wzrost	BDL GUS
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej		Spadek	GOPS
		Współczynnik skolaryzacji brutto		wzrost	BDL GUS
		Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów		Brak zmian	BDL GUS

Lp.	Cel strategiczny	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika (2024)	Oczekiwany rezultat w 2035 roku	Źródło danych
		Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców		wzrost	BDL GUS
2	Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka oparta na przedsiębiorczości, rolnictwie oraz strategicznym położeniu komunikacyjnym gminy	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców		wzrost	BDL GUS
		Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców		wzrost	BDL GUS
		Liczba gospodarstw rolnych utrzymujących się z działalności rolniczej		wzrost	BDL GUS
3	Usprawnienie funkcjonowania, optymalizacja i systematyczna modernizacja infrastruktury publicznej	Drogi dla rowerów na 100 km ²		wzrost	BDL GUS
		Odsetek energooszczędnych punktów oświetleniowych w ogóle punktów na terenie gminy		wzrost	Gmina
		Wartość wsparcia przekazanego jednostkom OSP		wzrost	Gmina
4	Wysoka jakość środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Udział odpadów zbieranych selektywnie w ogólnej masie odpadów komunalnych		wzrost	BDL GUS
		Poziom lesistości		wzrost	BDL GUS
		Liczba awarii sieci wodociągowej i kanalizacyjnej		spadek	BDL GUS

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

5. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Rozdział odnosi się do przepisu wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności „obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. 2025 poz. 581), wraz z zakresem planowanych działań (Art. 10e. 3. 6) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153).

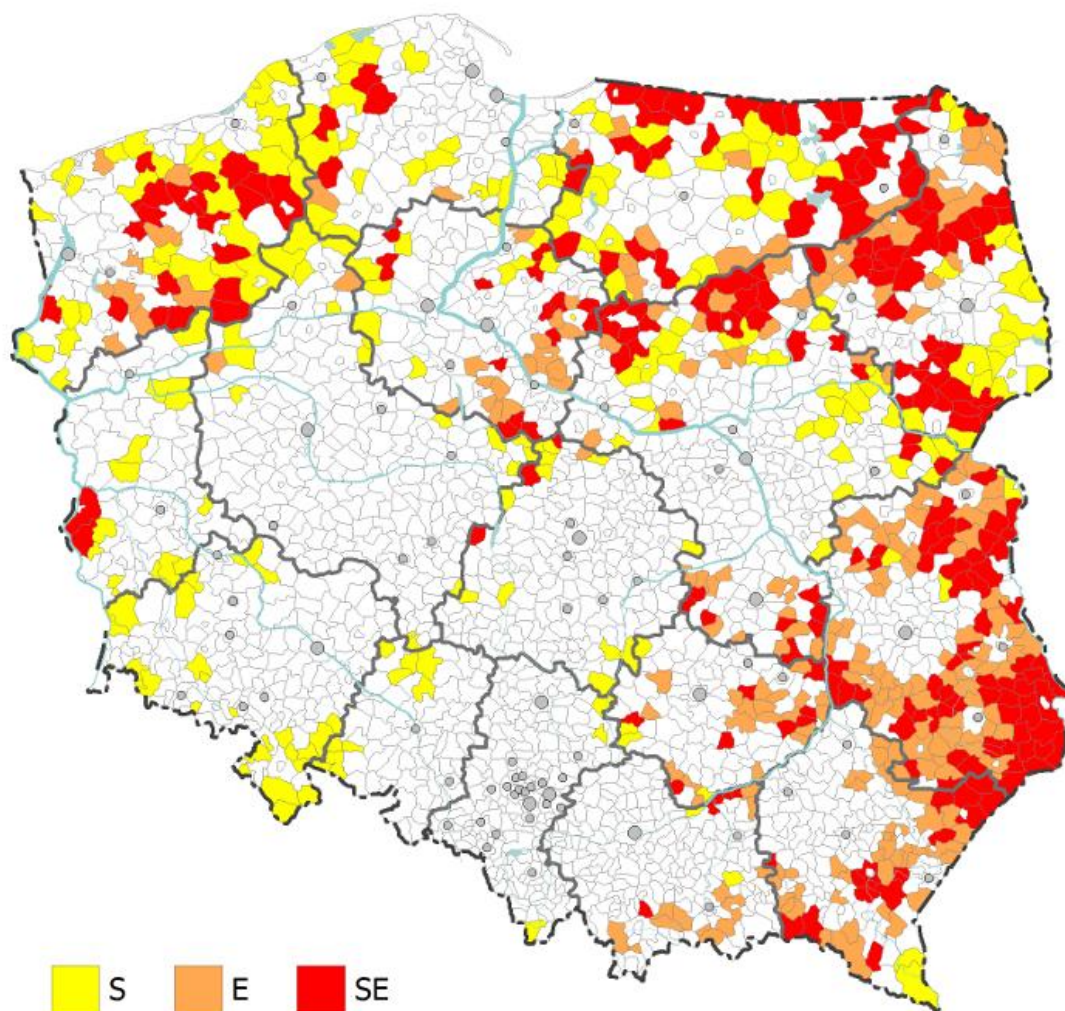
Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, obszar strategicznej interwencji to obszar będący przedmiotem koncentracji działań polityki rozwoju ukierunkowanej terytorialnie. Podejmowanie przytoczonej strategicznej interwencji wiąże się z jednej strony z wyrównywaniem szans obszarów zmarginalizowanych w celu równoważenia poziomu życia mieszkańców i zapewnienia spójności w gospodarce, a z drugiej strony ze wspieraniem rozwiniętych już obszarów tak, aby były bardziej konkurencyjne i efektywne, co oznacza, że de facto jest to urzeczywistnienie rozwoju zrównoważonego terytorialnie.

Nowe podejście do polityki regionalnej zakłada odejście od wspierania całego kraju czy regionów w jednolity sposób na rzecz większego różnicowania interwencji w zależności od problemów i potencjałów poszczególnych obszarów.

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 uwzględnia wymiar terytorialny polityki rozwoju poprzez określenie obszarów strategicznej interwencji (OSI), czyli obszarów charakteryzujących się szczególnymi uwarunkowaniami społecznymi, gospodarczymi lub przestrzennymi, wobec których uzasadnione jest ukierunkowanie określonych działań rozwojowych. W Strategii wskazano zarówno obszary strategicznej interwencji wynikające z polityki krajowej, jak również OSI wyznaczone na poziomie regionalnym.

Obszary strategicznej interwencji wskazane z poziomu krajowego

Do OSI wskazanych z poziomu krajowego i uwzględnionych w Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 należą przede wszystkim miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Rysunek 1. Typy obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją, na których występuje kumulacja problemów¹

Gmina Łagów została zaliczona do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją. Są to obszary, na których występuje koncentracja niekorzystnych zjawisk społecznych, gospodarczych i przestrzennych, mogących w dłuższej perspektywie ograniczać możliwości rozwoju lokalnego. Problemy te mogą dotyczyć m.in. sytuacji demograficznej, dostępności usług publicznych, rynku pracy, poziomu przedsiębiorczości, dostępności transportowej oraz możliwości wykorzystania lokalnych zasobów rozwojowych.

Objęcie Gminy Łagów tym rodzajem OSI wskazuje na potrzebę prowadzenia działań służących wzmacnianiu jej potencjału społeczno-gospodarczego oraz ograniczaniu zjawisk mogących prowadzić do dalszej marginalizacji. Szczególne znaczenie powinny mieć działania związane z poprawą dostępności komunikacyjnej, rozwojem infrastruktury technicznej i społecznej, zwiększeniem dostępności wysokiej jakości usług publicznych, wspieraniem przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy oraz tworzeniem warunków do zatrzymywania i przyciągania mieszkańców.

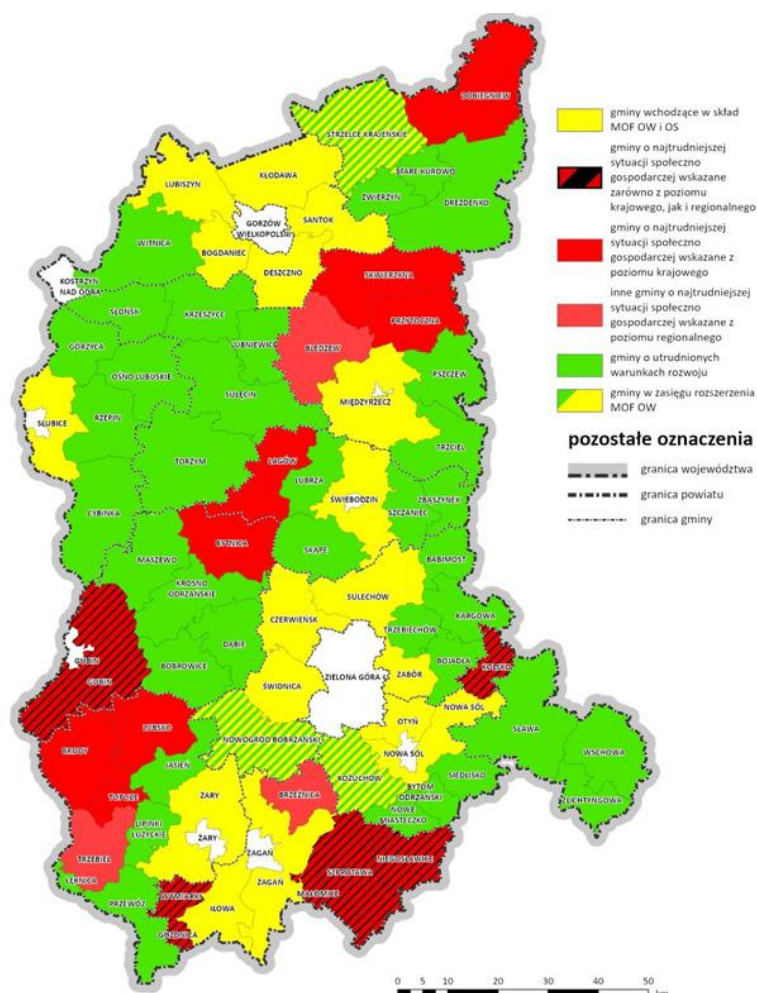
¹ Typy gmin problemowych. Oznaczenia: S – społeczne obszary problemowe, E – ekonomiczne obszary problemowe, SE – społeczno-ekonomiczne obszary problemowe

W przypadku Gminy Łagów istotną podstawą rozwoju jest jednocześnie wykorzystanie jej szczególnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych i turystycznych. Rozwój funkcji turystycznej i rekreacyjnej, wzmocnienie lokalnej przedsiębiorczości związanej z obsługą ruchu turystycznego, poprawa jakości przestrzeni publicznych oraz ochrona zasobów środowiska mogą stanowić istotny element przeciwdziałania marginalizacji i dywersyfikacji lokalnej gospodarki.

Obszary strategicznej interwencji wskazane z poziomu regionalnego

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 określa również obszary strategicznej interwencji z poziomu regionalnego. Ich wyznaczenie wynika ze specyficznych uwarunkowań przestrzennych i społeczno-gospodarczych województwa oraz potrzeby terytorialnego różnicowania polityki rozwoju.

Z punktu widzenia Gminy Łagów szczególne znaczenie mają obszary wiejskie. Gmina posiada charakter wiejski, a jej rozwój jest ściśle związany z jakością lokalnych usług publicznych, dostępnością komunikacyjną, poziomem wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz możliwością wykorzystania lokalnych zasobów gospodarczych, przyrodniczych i kulturowych.

Rysunek 2. Obszary Strategicznej Interwencji - obszary wiejskie w województwie lubuskim

Obszary przygraniczne

Jednym z obszarów strategicznej interwencji wskazanych na poziomie regionalnym w Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 są obszary przygraniczne. Ich wyznaczenie wynika ze specyficznego położenia województwa lubuskiego przy granicy z Niemcami oraz z występowania charakterystycznych dla tego obszaru powiązań gospodarczych, społecznych, komunikacyjnych i turystycznych.

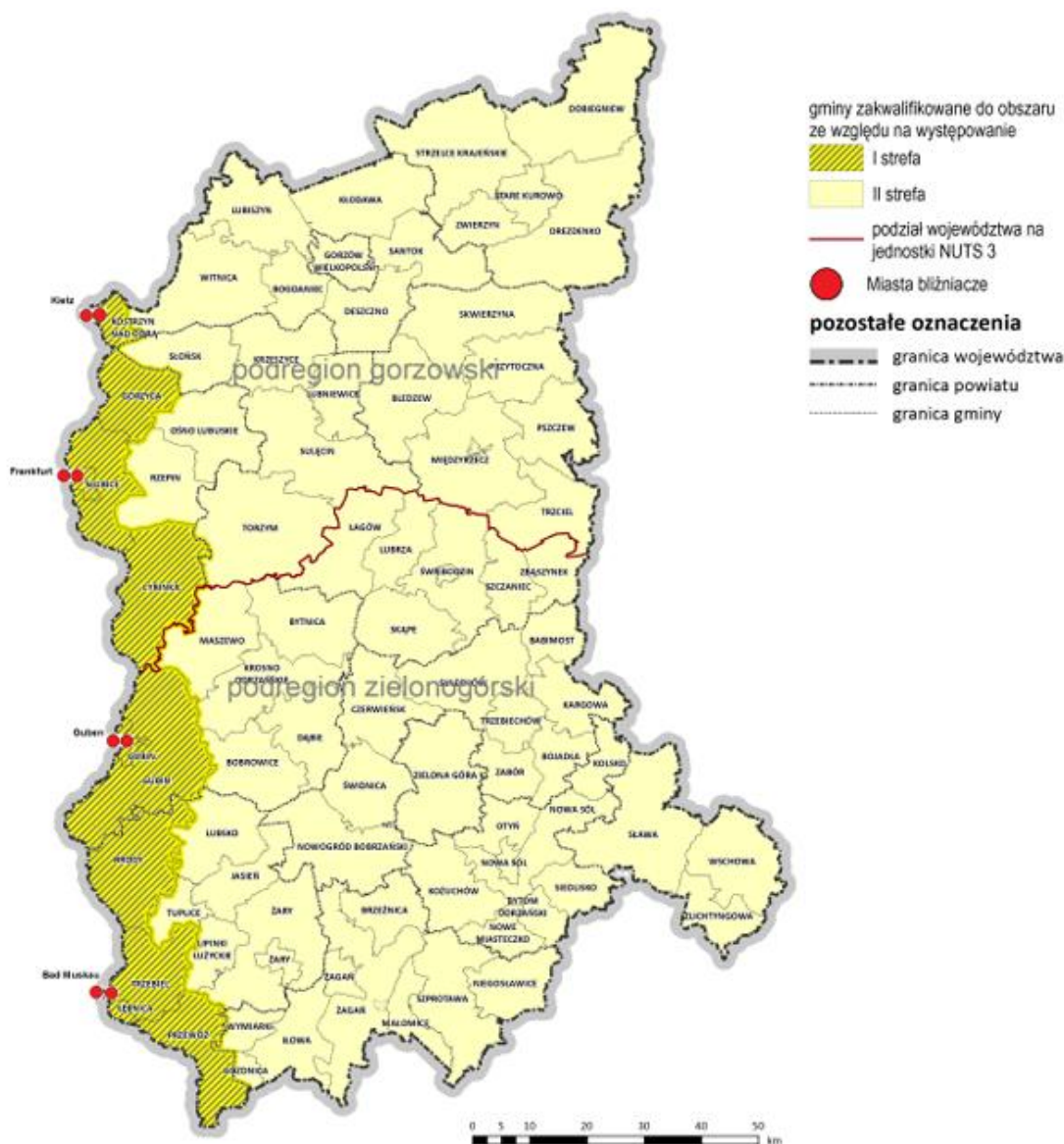
Gmina Łagów, mimo że nie leży bezpośrednio przy granicy państwowej, znajduje się w szerszej strefie oddziaływania przygranicznego województwa lubuskiego. Położenie gminy w zachodniej części kraju oraz stosunkowo dobra dostępność do przejść granicznych i głównych osi transportowych stwarza możliwości korzystania z potencjału współpracy transgranicznej.

W przypadku Gminy Łagów szczególne znaczenie ma możliwość rozwijania współpracy w zakresie turystyki, rekreacji, kultury, ochrony środowiska, promocji lokalnego dziedzictwa oraz wymiany społecznej i gospodarczej. Walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy, w tym Łagowski Park Krajobrazowy, jeziora, kompleksy leśne oraz dziedzictwo kulturowe Łagowa, tworzą potencjał do budowania oferty turystycznej skierowanej również do odbiorców zagranicznych.

Położenie w strefie przygranicznej może sprzyjać także rozwijaniu współpracy samorządowej i partnerskiej, realizacji wspólnych przedsięwzięć z partnerami niemieckimi oraz korzystaniu z instrumentów finansowych wspierających współpracę transgraniczną. Dotyczy to w szczególności projektów związanych z rozwojem turystyki, infrastruktury rowerowej i pieszej, ochroną zasobów przyrodniczych, adaptacją do zmian klimatu, kulturą, edukacją oraz promocją regionu.

Jednocześnie obszary przygraniczne mogą doświadczać specyficznych problemów rozwojowych, takich jak odpływ części mieszkańców do pracy za granicą, konkurencja zagranicznego rynku pracy, peryferyjne położenie względem głównych krajowych ośrodków rozwoju czy ograniczona dostępność części usług wyższego rzędu.

W związku z tym istotnym kierunkiem działań Gminy Łagów powinno być dalsze wzmacnianie jej dostępności komunikacyjnej, rozwijanie współpracy ponadlokalnej i transgranicznej, wzmacnianie lokalnej przedsiębiorczości oraz tworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty turystycznej. Ważne będzie również wykorzystywanie położenia w regionie przygranicznym jako czynnika wspierającego promocję gminy, rozwój kontaktów międzynarodowych oraz pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację wspólnych przedsięwzięć.

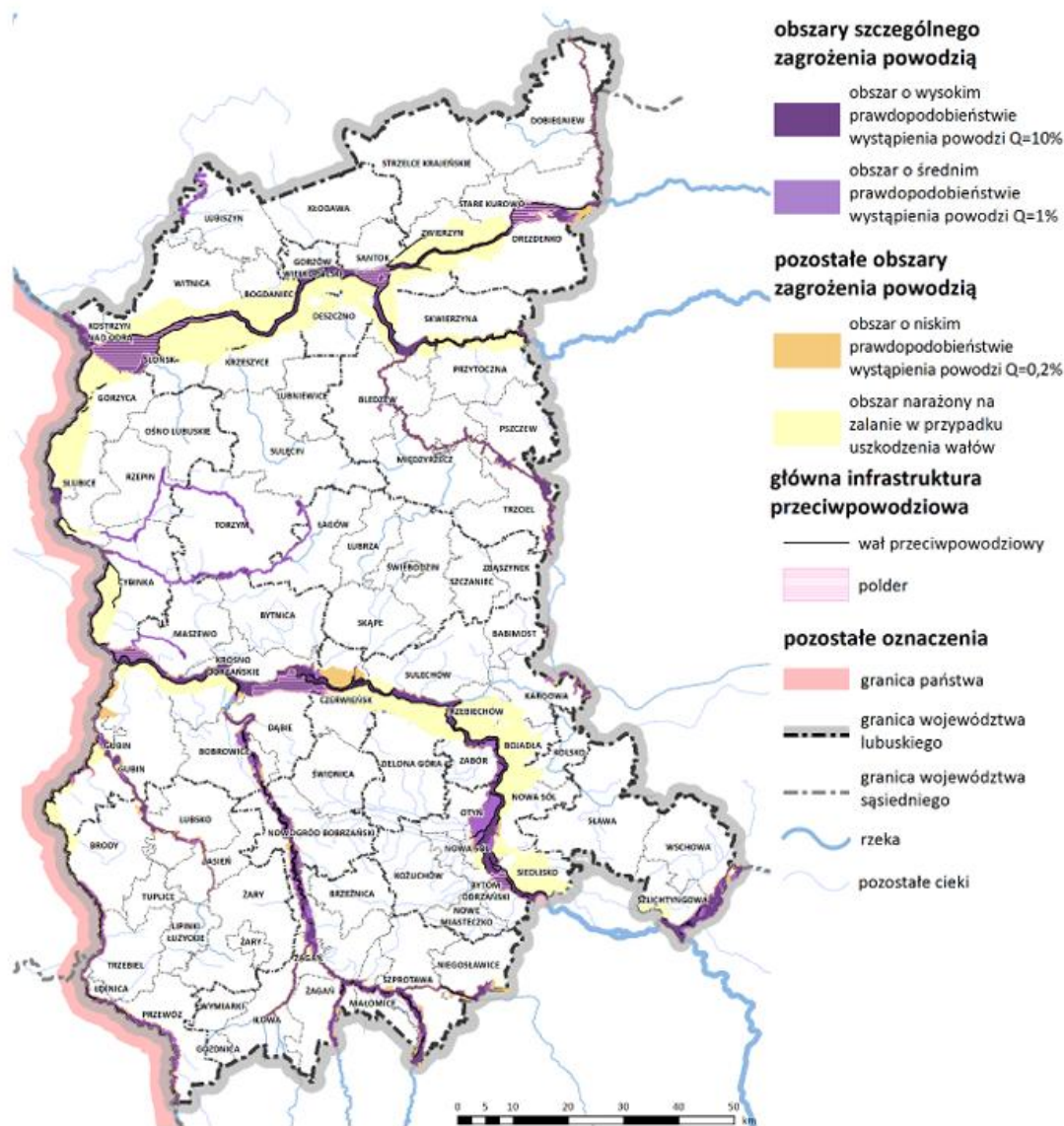
Rysunek 3. Obszary przygraniczne w województwie lubuskim

Obszary zagrożone powodziami

Wśród obszarów strategicznej interwencji wskazanych na poziomie regionalnym w Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 wyznaczono również obszary zagrożone powodziami. Ich wskazanie wynika z potrzeby ograniczania ryzyka występowania powodzi i podtopień, zwiększania bezpieczeństwa mieszkańców oraz prowadzenia odpowiedzialnej gospodarki wodnej.

Gmina Łagów znajduje się w zasięgu tego rodzaju OSI, co związane jest z uwarunkowaniami hydrologicznymi i geomorfologicznymi jej obszaru, występowaniem licznych jezior, cieków oraz obniżen terenowych, a także możliwością występowania lokalnych podtopień w następstwie intensywnych i nawaalnych opadów. Zmiany klimatu, w tym wzrost częstotliwości

ekstremalnych zjawisk pogodowych, mogą dodatkowo zwiększać znaczenie tego rodzaju zagrożeń.

Rysunek 4. Obszary zagrożone powodzią w województwie lubuskim

W odniesieniu do Gminy Łagów szczególnego znaczenia nabierają zatem działania służące zwiększeniu retencji wód, zachowaniu i odtwarzaniu naturalnych terenów retencyjnych, właściwemu gospodarowaniu wodami opadowymi i roztopowymi, ochronie terenów podmokłych oraz ograniczaniu nadmiernego uszczelniania powierzchni. Istotne jest również uwzględnianie zagrożenia powodziowego i ryzyka lokalnych podtopień w procesach planowania przestrzennego oraz przy lokalizacji nowej zabudowy i infrastruktury.

Działania podejmowane w tym zakresie powinny przyczyniać się zarówno do zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców i infrastruktury, jak również do poprawy odporności Gminy Łagów na skutki zmian klimatu. Szczególnie ważne będzie wdrażanie rozwiązań opartych na przyrodzie, rozwój małej retencji, ochrona naturalnych zdolności retencyjnych zlewni oraz zwiększanie powierzchni biologicznie czynnych.

W ramach Strategii Rozwoju Gminy Łagów odstąpiono od wyznaczania odrębnych obszarów strategicznej interwencji na poziomie lokalnym. Uznano, że zidentyfikowane potrzeby i potencjały rozwojowe gminy mają charakter przekrojowy i odnoszą się do całego jej obszaru, a wskazane cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań wymagają kompleksowego i zintegrowanego podejścia.

Jednocześnie w Strategii uwzględniono obszary strategicznej interwencji wskazane na poziomie krajowym i regionalnym, określone w dokumentach nadrzędnych, w szczególności w Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030. Kierunki interwencji przewidziane w Strategii Gminy Łagów pozostają z nimi spójne i odpowiadają na zdiagnozowane uwarunkowania społeczne, gospodarcze, przestrzenne i środowiskowe gminy.

6. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNEJ GMINY

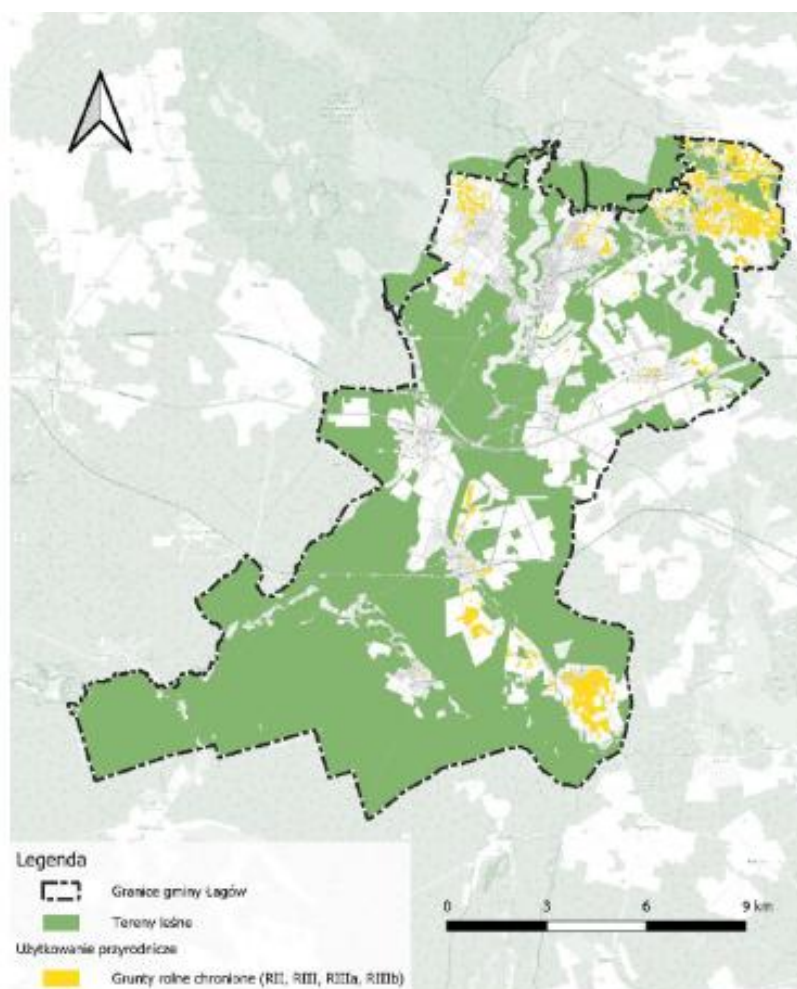
6. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNEJ GMINY

Rozdział odnosi się do przepisu wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności „model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy (Art. 10e. 3. 4) zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153).

Gmina Łagów jest gminą wiejską, położoną w centralnej części województwa lubuskiego, w zachodniej części powiatu świebodzińskiego, w pobliżu pogranicza polsko-niemieckiego. Gmina Łagów pokrywa obszar 199,2 km². Stolicą gminy i siedzibą władz samorządowych jest Łagów. Gmina składa się z 12 sołectw: Gronów, Jemiołów, Kłodnica, Kosobudz, Łagów, Łagówek, Niedźwiedź, Pożrzadło, Sieniawa, Stok, Toporów, Żelechów. W skład sołectw wchodzi miejscowości, które są samodzielnymi jednostkami (wsiami), bądź osadami lub przysiółkami. Największym pod względem liczby ludności jest sołectwo Łagów. Jednocześnie, administracyjnie gmina dzieli się na 11 obrębów: Gronów, Jemiołów, Kłodnica-Troszki, Kosobudz, Łagów, Łagówek, Niedźwiedź, Pożrzadło, Sieniawa, Toporów i Żelechów.

Gmina Łagów od wschodu graniczy z gminą Lubrza, od południa z gminą Bytnica i częściowo gminą Skąpe, od zachodu z gminą Torzym, a od północy z gminą Sulęcín.

Powierzchnia gruntów rolnych chronionych na terenie gminy Łagów, obejmujących użytki klasy I–III, jest niewielka, wynosząc ok. 756 ha, co stanowi ok. 4% całkowitej powierzchni gminy. Są to głównie grunty orne klasy III.

Rysunek 5. Grunty rolne chronione oraz tereny leśne

Miejscowość Łągów leży w podobnym odstępie od Zielonej Góry, jak i Gorzowa Wielkopolskiego, czyli ok. 70 km, co pozwala na dotarcie samochodem w około 60 minut. Dojazd do Poznania (około 140 km) to około 2 godzin, a do Berlina (około 160 km) podobnie, również około 2 godzin.

Przez gminę horyzontalnie, w jej połowie, przebiega autostrada A-2 Świecko – Poznań oraz droga krajowa nr 92 relacji Terespol-Warszawa-Poznań-Świecko. Stan techniczny tych dróg jest dobry. Droga krajowa krzyżuje się z innymi drogami kołowymi niższych rzędów oraz linią kolejową Toporów-Międzyrzecz.

Drogi powiatowe w gminie Łągów mają łączną długość 75 km. Drogi o nawierzchni twardej przebiegają na odcinku 58,4 km, a drogi o nawierzchni gruntowej 16,6 km. Nie wszystkie drogi posiadają wymagane parametry techniczne. W gminie funkcjonują drogi o znaczeniu powiatowym w relacjach:

- 49142 - Kosobudki-Toporów,
- 49303 - Skąpe-Toporów,
- 49305 - Gronów-Łągów-Sieniawa,
- 49306 - Pożrzadło-Jemiołów,
- 49315 - granica powiatu /Drzewce/ -Kosobudki,
- 49318 - granica powiatu/stacja kolejowa Drzewce/-Kosobudki,
- 49320 - Bucze-Żelechów-Łągów,
- 49321 - Sieniawa-Żelechów,
- 49324 - Bucze-Zagórze-Niedźwiedź,
- 49325 - Jordanowo-Staropole-granica powiatu,
- 49327 - Kłodnica-Przełazy.

Układ dróg kołowych uzupełniają drogi gminne o łącznej długości 92 km, w tym o nawierzchni twardej stanowią drogi na odcinku 24 km, a o nawierzchni gruntowej 68 km. Drogi gminne przebiegają w relacji:

- 4921001 - od drogi nr 49306 – do Gronowa
- 4921002 - Łagówek-Sieniawa /do szybu/,
- 4921003 - Łagówek-do drogi Sieniawa-Łągów,
- 4921004 - Łagówek-Trzęśniówek,
- 4921005 - Toporów-Kosobudz,
- 4921006 - Pożrzadło-Jemiołów-Trzęśniówek,
- 4921007 - Jemiołów-granica gminy,
- 4921008 - Jemiołów-do drogi nr 49306,
- 4921009 - od drogi nr 49306-Koryta,
- 4921010 - Bucze-Toporów,
- 4921011 - Żelechów-Nowa Wioska,
- 4921012 - Gronów-Żelechów,
- 4921013 - Zagaje-Wielopole,
- 4921014 - Buczyna-Sieniawa,
- 4921015 – Zagórze-Toporów
- 4921016 - Kosobudz-Bytnica,
- 4921017 - Gryżyna-Kosobudz,
- 4921018 - Czyste-Zamęt,

- 4921019 - Toporów-Gronów,
- 4921020 - Żelechów-do drogi Bucze-Toporów,
- 4921021 - Brzezinki-Czyste,
- 4921024 - Toporów-Zagórze,
- 4921025 - Pożrzadło-Malutków.

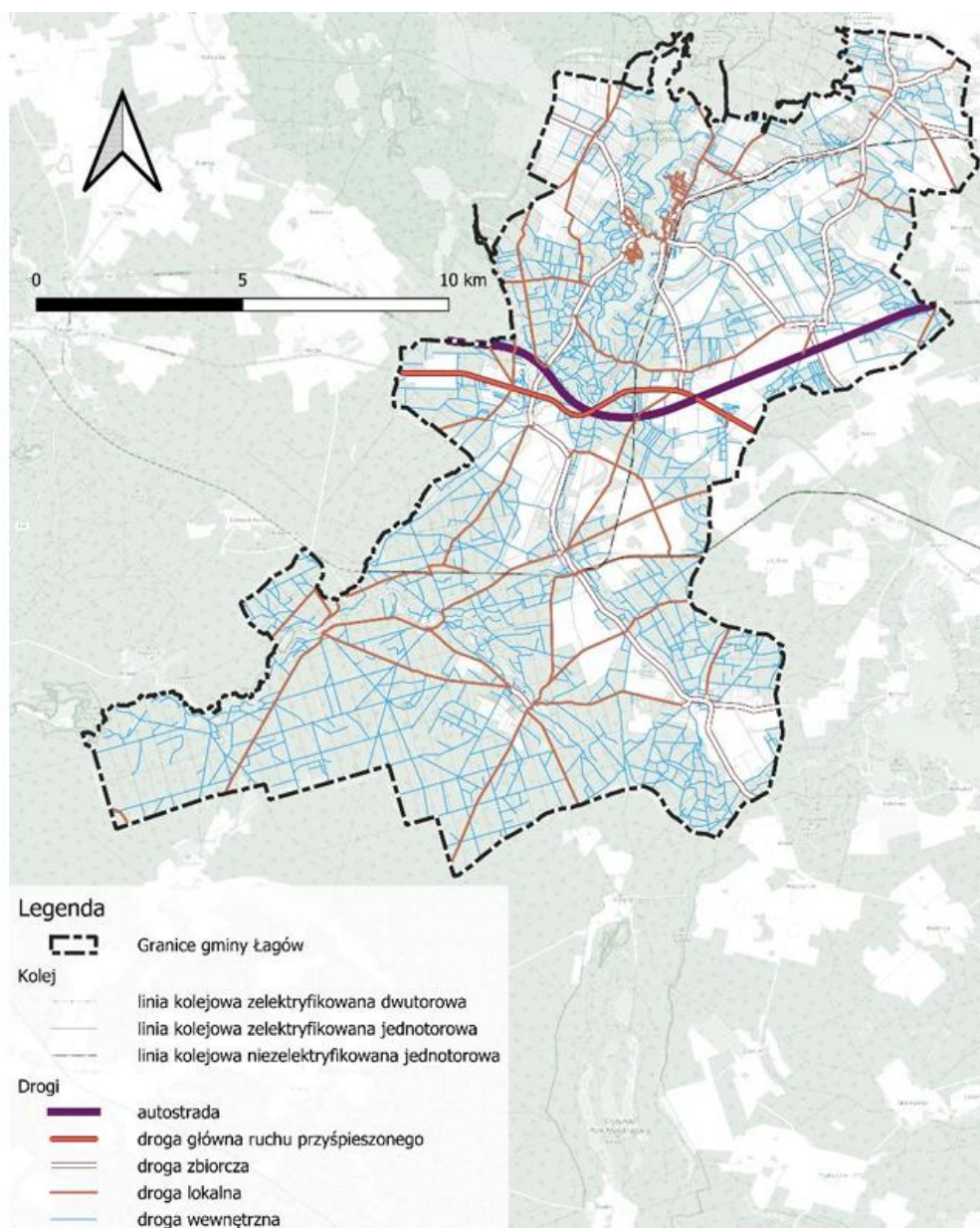
Potrzeby techniczne użytkowników dróg kołowych zaspakajane są przez infrastrukturę reprezentowaną przez :

- 8 przystanków autobusowych w Łagowie, 2 przystanki w Jemiołowie, 4 przystanki w Sieniawie, 1 przystanek w Czyste, 1 przystanek w Kosobudzu, 1 przystanek w Łagówku, 2 przystanki w Niedźwiedziu, 3 przystanki w Toporowie, 1 przystanek w Żelechowie, 1 przystanek w Wielopolu, 2 przystanki w Stoku, 3 przystanki w Gronowie, 4 przystanki w Pożrzadle,
- stacje paliw znajdują się w Gronowie i Pożrzadle

Sieć komunikacji kolejowej stanowią linie o znaczeniu:

- państwowym - relacji Świebodzin-Toporów-Rzepin,
- samorządowym - relacji Toporów-Łagów-Międzyrzecz.

Linia kolejowa o znaczeniu państwowym posiada charakter międzynarodowy, na której przewozi się dużo ładunków, i z którego korzystają duże grupy pasażerów. Szlak ten jest zelektryfikowany, dwutorowy po modernizacji pozwalającej na zwiększoną szybkość pociągów. Długość linii wynosi 8,5 km. Linia kolejowa o znaczeniu samorządowym jest jednotorowa i nieużywana, a tory są w złym stanie. Jej długość wynosi 16,5 km. W Toporowie znajduje się stacja kolejowa posiadająca rozbudowaną bocznice o długości 220 m. Obiekty są po modernizacji i utrzymywane są w dobrym stanie technicznym.

Rysunek 6. Układ komunikacyjny w gminie

Na terenie Gminy Łagów funkcjonuje sieć placówek oświatowych obejmująca wychowanie przedszkolne oraz szkolnictwo podstawowe. W zakresie wychowania przedszkolnego opieka i edukacja dzieci realizowana jest w Łagowie i Toporowie. Na terenie gminy funkcjonuje Przedszkole w Łagowie, a także oddziały przedszkolne działające przy placówkach oświatowych. Edukacja na poziomie podstawowym prowadzona jest w dwóch szkołach zlokalizowanych w Łagowie i Toporowie. Rozmieszczenie placówek w kilku miejscowościach sprzyja dostępności edukacji dla mieszkańców różnych części gminy. Na terenie Gminy Łagów nie funkcjonuje szkoła ponadpodstawowa, dlatego młodzież po ukończeniu szkoły podstawowej kontynuuje naukę w placówkach zlokalizowanych poza obszarem gminy.

Na terenie Gminy Łagów podstawowa opieka zdrowotna zapewniana jest przede wszystkim w Łagowie oraz Toporowie. W Łagowie funkcjonuje praktyka lekarza rodzinnego, w ramach której świadczenia zdrowotne udzielane są w czterech gabinetach. W Toporowie działa

natomiast punkt medyczny zapewniający mieszkańcom dostęp do podstawowych usług zdrowotnych.

Uzupełnieniem lokalnej infrastruktury opieki zdrowotnej i społecznej jest Dom Pomocy Społecznej w Toporowie. Na terenie Łagowa funkcjonuje również apteka, co zwiększa dostęp mieszkańców do podstawowych produktów leczniczych i farmaceutycznych.

W gminie Łagów kulturę reprezentują:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Łagowie,
- Kino "Świtez" dysponujące 165 miejscami,
- świetlice wiejskie w: Łagowie, Łagówku, Sieniawie, Żelechowie, Gronowie, Jemiołowie, Pożrzadle, Toporowie, Niedźwiedziu i Kosobudzu,
- amfiteatr w Łagowie mieszczący do 1000 osób,
- sala na podzamczu na ok. 50 osób.

Na terenie gminy zlokalizowane są boiska sportowe w Łagowie, Jemiołowie, Kosobudzu, Łagówku, Niedźwiedziu, Sieniawie i Toporowie. Obiekty zabezpieczają w minimalnym stopniu potrzeby. Spośród nich wyróżnia się boisko w Sieniawie. W gminie działają dwa kluby sportowe, tj. "Brunatni" w Sieniawie i "Błękitni" w Toporowie.

W Jemiołowie i Żelechowie w świetlicach wiejskich znajdują się ogólnodostępne siłownie.

W gminie funkcjonują Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie oraz Dom Pomocy Społecznej Toporów, realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej oraz działania wspierające usamodzielnianie osób i rodzin, a także ich integrację ze społecznością lokalną.

Szlaki turystyczne na terenie i w bliskim otoczeniu Gminy Łagów:

- Szlak pieszy „Góra Bukowiec” – ok. 14 km – szlak prowadzący z podzamcza Zamku Joannitów przez Łagówek, okolice jeziora Łagowskiego, rezerwat „Buczyna Łagowska” oraz Rozdroże Bukowe na Górę Bukowiec. Trasa przebiega przez cenne przyrodniczo kompleksy leśne, w tym drzewostany bukowe, i pozwala na poznanie walorów krajobrazowych okolic Łagowa.
- Szlak pieszy „Góra Pożrzadzelska” – ok. 3 km – trasa prowadząca od końca jeziora Łagowskiego leśnym duktem na Górę Pożrzadzelską. Na trasie znajduje się miejsce odpoczynku oraz wieża obserwacyjna, a dalszy przebieg prowadzi w pobliżu rzeki Łagowa, gdzie występują żeremia bobrów. Szlaki.
- Szlak pieszy „Jezioro Czarne – Łagówek” – ok. 12 km – trasa rozpoczynająca się na podzamczu Zamku Joannitów i prowadząca przez zabytkowe centrum Łagowa, okolice jezior Trześniowskiego i Łagowskiego, zabytkowy wiadukt kolejowy oraz jezioro Czarne do Łagówka. Szlak łączy walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe, obejmując m.in. zabytkowy kościół szachulcowy w Łagówku.
- Szlak pieszy „Jezioro Ciche” – ok. 3 km – trasa prowadząca z podzamcza Zamku Joannitów przez tereny leśne w kierunku jeziora Cichego i dalej w stronę jeziora Czarnego. Szlak umożliwia poznanie przyrodniczych i krajobrazowych walorów południowej części okolic Łagowa.
- Szlak pieszy „Jezioro Łagowskie” – ok. 9 km – trasa prowadząca wokół jeziora Łagowskiego, przede wszystkim leśnymi ścieżkami wzdłuż jego brzegów. Szlak umożliwia obserwację malowniczych krajobrazów jeziora i otaczających je wzgórz, a także obejmuje tereny rekreacyjne oraz zabytkowe bramy Łagowa.

- Szlak pieszy „Skansen Jemiołów” – ok. 13 km – trasa prowadząca wzdłuż zachodniego brzegu jeziora Trześcińskiego, przez kompleksy leśne i okolice Góry Sokolej do Jemiołowa. Na trasie znajdują się obiekty dziedzictwa kulturowego, w tym skansen starych maszyn rolniczych, zabytkowy kościół oraz wieża ciśnień.
- Szlak pieszy „Pawski Ług” – ok. 12 km – trasa prowadząca z podzamcza Zamku Joannitów przez kompleksy leśne do rezerwatu „Pawski Ług”. Szczególnym walorem szlaku jest torfowisko z drewnianym pomostem oraz możliwość poznania charakterystycznej roślinności torfowiskowej. Powrót do Łagowa prowadzi wzdłuż zachodniego brzegu jeziora Łagowskiego.

Szlaki rowerowe:

- Szlak rowerowy „Bracikowo” – 18 km – trasa prowadząca z podzamcza Zamku Łagowskiego przez okolice Jemiołowa, drogi polne i kompleksy leśne w kierunku rzeczki Łagowa, a następnie z powrotem do Łagowa. Szlak ma charakter przyrodniczo-krajobrazowy i umożliwia poznanie terenów leśnych oraz rolniczych gminy.
- Szlak rowerowy „Buczyna” – 22 km – trasa prowadząca z Łagowa przez Sieniawę i tereny związane z dawną kopalnią węgla brunatnego do Buczyny i Bucza. Część przebiegu wykorzystuje dawny nasyp kolejowy, a powrót do Łagowa prowadzi przez Żelechów. Szlak łączy walory przyrodnicze i krajobrazowe z elementami dziedzictwa przemysłowego regionu.
- Szlak rowerowy „Kosobudz” – 30 km – trasa prowadząca z Łagowa przez Pożrzadło i Toporów do Kosobudza, w znacznej części przez tereny leśne. Szlak pozwala na poznanie krajobrazu leśnego okolic Łagowa, a jego atrakcją jest stacja wędkarska położona nad jeziorem w Kosobudzu, stanowiąca miejsce wypoczynku i rekreacji.
- Szlak rowerowy „Bukowy Dworek” – 14 km – trasa prowadząca z Łagowa wzdłuż brzegów jeziora Łagowskiego, przez kompleksy leśne do Gronowa i hotelu „Bukowy Dworek”, a następnie z powrotem do Łagowa. Szlak łączy walory krajobrazowe jeziora i terenów leśnych z funkcją rekreacyjną.

Na terenie gminy występują następujące obiekty i obszary objęte ochroną:

- Kościół filialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego – Jemiołów, nr dz. 282 obręb 0002, rejestr zabytków nr L-756/A,
- Chałupa – Jemiołów 16, rejestr zabytków nr 1029,
- Chałupa – Kosobudz 4, rejestr zabytków nr L-156/A,
- Zespół urbanistyczno-krajobrazowy [strefa: 1974 - 1000 m] – Łagów, rejestr zabytków nr 1994,
- Kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela – Łagów, ul. Gen. Tadeusza Kościuszki 3a, dz. nr ewid. 131 obręb 0005, rejestr zabytków nr 1039,
- Zamek – Łagów, ul. Gen. Tadeusza Kościuszki 3, dz. nr ewid. 130/6 obręb 0005, rejestr zabytków nr 23,
- Mury obronne – Łagów, rejestr zabytków nr 23,
- Brama Marchijska – Łagów, ul. Gen. Tadeusza Kościuszki 11, dz. nr ewid. 122/2, 122/3, 122/5 obręb 0005, rejestr zabytków nr 249,
- Brama Polska – Łagów, ul. Gen. Tadeusza Kościuszki 1a, dz. nr ewid. 134/1, 134/2, 134/3 obręb 0005, rejestr zabytków nr 248,
- Dom – Łagów, ul. Bolesława Chrobrego d. 13, rejestr zabytków nr 1040,
- Dom – Łagów, ul. Bolesława Chrobrego 21, rejestr zabytków nr 1041,

- Dom – Łagów, ul. Gen. Tadeusza Kościuszki d. 9, rejestr zabytków nr 1042,
- Budynek gospodarczy – Łagów, ul. Gen. Tadeusza Kościuszki d. 9, rejestr zabytków nr 1042,
- Willa, ob. Siedziba Międzynarodowego Centrum Spotkań " Zameczek" wraz z elementami historycznego wystroju i wyposażenia – Łagów, ul. Sulęcińska 11, dz. nr ewid. 312/2 obręb 0005, rejestr zabytków nr L-171/A,
- Dom – Łagów, ul. Zamkowa d. 4, rejestr zabytków nr 1043,
- Kościół filialny pw. Niepokalanego Poczęcia NMP – Łagówek, dz. nr ewid. 60/2 obręb 0006, rejestr zabytków nr 1044,
- Kościół filialny pw. Wniebowzięcia NMP – Niedźwiedź, dz. nr ewid. 53 obręb 0007, rejestr zabytków nr L-446/A,
- Kościół filialny pw. Zwiastowania NMP – Pożrzadło, dz. nr ewid. 82 obręb 0008, rejestr zabytków nr 251,
- Dom – Pożrzadło 22, dz. nr ewid. 93 obręb 0008, rejestr zabytków nr 1058,
- Dom – Pożrzadło 23, dz. nr ewid. 92/2 obręb 0008, rejestr zabytków nr 1059,
- Dzwonnica przy kościele – Sieniawa, dz. nr ewid. 127 obręb 0009, rejestr zabytków nr 1062,
- Dom – Sieniawa d. 6, rejestr zabytków nr 1063,
- Zespół pałacowy: budynek gospodarczy – Toporów, ul. Lipowa, rejestr zabytków nr 3082/A,
- Zespół pałacowy: stodoła – Toporów, ul. Lipowa, rejestr zabytków nr 3082/A,
- Zespół pałacowy: park romantyczny – Toporów, ul. Lipowa, rejestr zabytków nr 3082/A,
- Kościół filialny pw. św. Stanisława Biskupa – Żelechów, dz. nr ewid. 120 obręb 0011, rejestr zabytków nr L-445/A,
- Zespół pałacowy: pałac – Toporów, ul. Lipowa 17, dz. nr ewid. 46/3 obręb 0010, rejestr zabytków nr 3082/A,
- 68 obiektów, 11 cmentarzy i 8 parków wpisanych na wojewódzką ewidencję zabytków.

Na terenie gminy występuje jeden wodociąg grupowy, 9 wodociągów zbiorowych oraz 3 wodociągi zakładowe. Wodociągi grupowe należące do Urzędu Gminy w Łagowie. Na terenie gminy zlokalizowanych jest 11 ujęć wiejskich:

- Ujęcie wiejskie w Łagowie,
- Ujęcie wiejskie w Łagówku,
- Ujęcie wiejskie w Gronowie,
- Ujęcie wiejskie w Wielopolu,
- Ujęcie wiejskie w Toporowie,
- Ujęcie wiejskie w Jemiołowie,
- Ujęcie wiejskie w Żelechowie,
- Ujęcie wiejskie w Niedźwiedziu,
- Ujęcie wiejskie w Sieniawie,
- Ujęcie wiejskie w Czyste,
- Ujęcie wiejskie w Sieniawie Kopalnia (Fabryczka)

oraz szereg ujęć po byłych zakładach rolnych. Sieć wodociągową posiada natomiast 13 miejscowości, a część ludności gminy zaopatruje się w wodę z indywidualnych studni kopanych.

Na terenie gminy istnieją dwa systemy kanalizacyjne oraz dwie oczyszczalnie ścieków w Gronowie i Toporowie. Do oczyszczalni w Gronowie przyłączeni są mieszkańcy Gronowa, Stoku, Pożrzadła, Jemiołowa, Łagowa, Żelechowa, Łagówka i Sieniawy. Z pozostałych miejscowości ścieki dowożone są do oczyszczalni ścieków. W miejscowości Gronów wybudowana jest mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, o przepustowości 760 m³/d. W miejscowości Toporów wybudowana jest, mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, o przepustowości 400m³/h.

Na sieć elektroenergetyczną na terenie gminy Łagów składają się:

- przesyłowa linia elektroenergetyczna najwyższych napięć 220 kV,
- linie napowietrzne wysokiego napięcia (WN) o napięciu 110 kV,
- sieć napowietrznych linii średniego napięcia (SN) o napięciu 15 kV i sieć kablowa SN15 kV,
- stacje transformatorowe.

Przez teren gminy przebiega sieć o znaczeniu krajowym - linia WN 220 kV relacji GPZ Leśniów Wielki - GPZ Gorzów, nie przewiduje się jednak jej powiązania z lokalnym systemem.

6.1. System powiązań przyrodniczych

Krajobraz

Zgodnie z audytem krajobrazowym województwa lubuskiego (2024), obszar gminy Łagów obejmuje kilka jednostek krajobrazowych o zróżnicowanym charakterze i randze:

- ID 1250 – „Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie” (A3b) – krajobraz leśny z przewagą siedlisk lasowych (7993,7 ha), obejmujący północno-wschodnią część gminy; wyróżnia się dużym udziałem lasów liściastych i wysokimi walorami przyrodniczymi,
- ID 1426 – „Obszar wiejski z Rynną Czarnej Wody” (B6e) – krajobraz rolniczo-łaskowy (236,6 ha), związany z obniżeniami terenowymi i systemem cieków wodnych,
- ID 1671 – „Bory Równiny Torzyskiej” (A3a) – rozległy krajobraz borowy (65643,7 ha), dominujący w zachodniej i południowej części gminy,
- ID 1674 – „Bory Pojezierza Lubuskiego” (A3a) – krajobraz leśny (14073,5 ha), powiązany z obszarami sandrowymi i rynnami polodowcowymi.

Zasoby kopalin

Na terenie gminy Łagów występują tereny górnicze:

- „Pożrzadło” przy złożu piasków i żwirów „Pożrzadło” nr 10575;
- „Sieniawa” przy złożu piasków i żwirów, surowce dla prac inżynierskich „Sieniawa” nr 19128;
- „Sieniawa 2” przy złożu węgla brunatnego „Sieniawa 2” nr 14619;

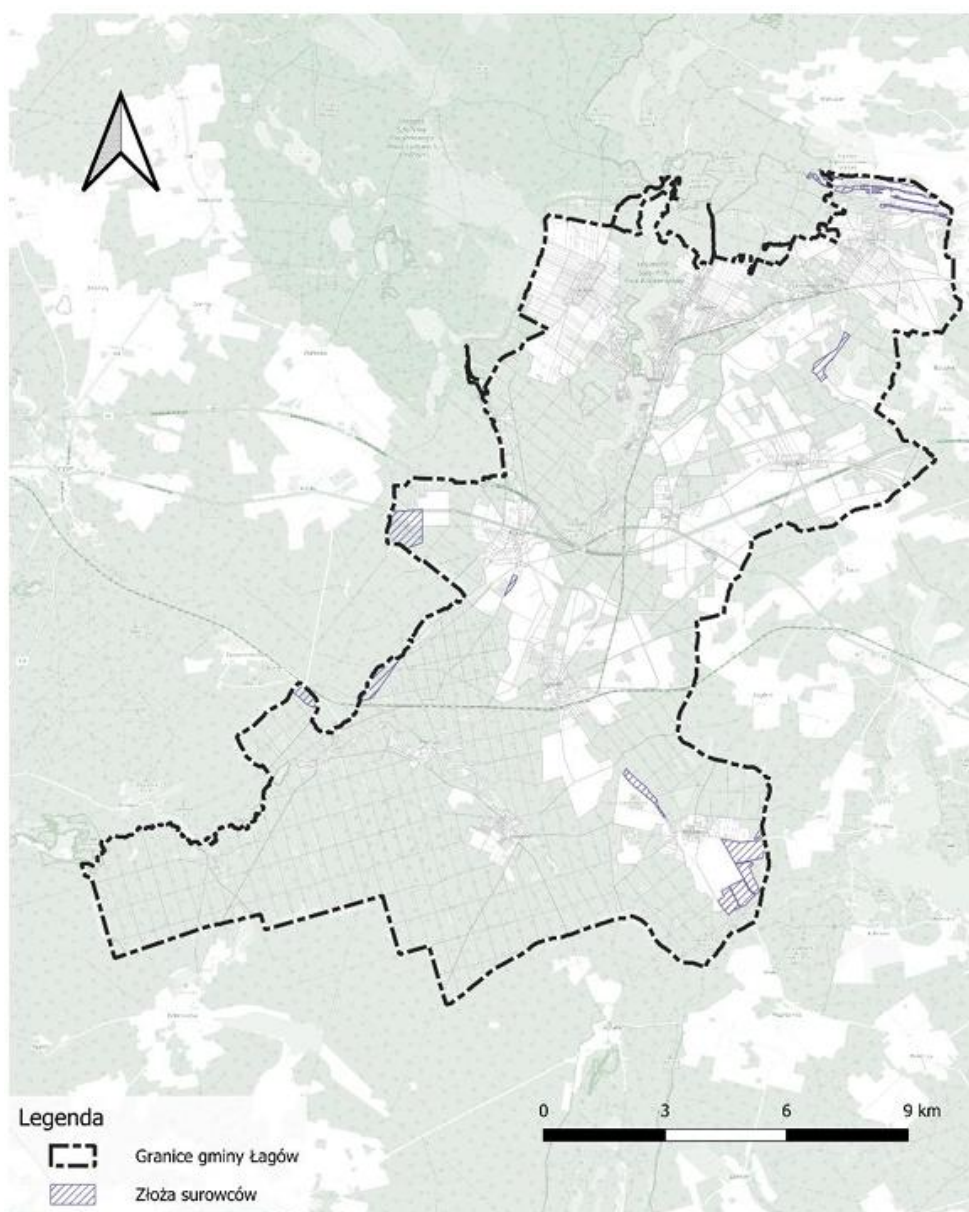
Udokumentowane złoża kopalin na terenie gminy to:

- Kruszywo naturalne:

- „Niedźwiedź” (KN12070) – piaski i żwiry o powierzchni 17,96 ha, złoża rozpoznane szczegółowo;
- „Niedźwiedź I” (KN14912) – piaski i żwiry o powierzchni 2,75 ha, złoża rozpoznane szczegółowo;
- „Niedźwiedź II” (KN15005) – piaski i żwiry o powierzchni 41,26 ha, złoża rozpoznane szczegółowo;
- „Niedźwiedź III” (KN15006) – piaski i żwiry o powierzchni 20,60 ha, złoża rozpoznane szczegółowo;
- „Niedźwiedź IV” (KN15007) – piaski i żwiry o powierzchni 21,56 ha, złoża rozpoznane szczegółowo;
- „Niedźwiedź V” (KN15008) – piaski i żwiry o powierzchni 18,64 ha, złoża rozpoznane szczegółowo;
- „Pożrzadło” (KN10575) – piaski i żwiry o powierzchni 4,61 ha, złoża zagospodarowane;
- „Sieniawa” (KN19128) – piaski i żwiry - złoża eksploatowane okresowo i surowce dla prac inżynierskich – złoża rozpoznane szczegółowo, o łącznej powierzchni 22,37 ha;

- Węgiel brunatny:

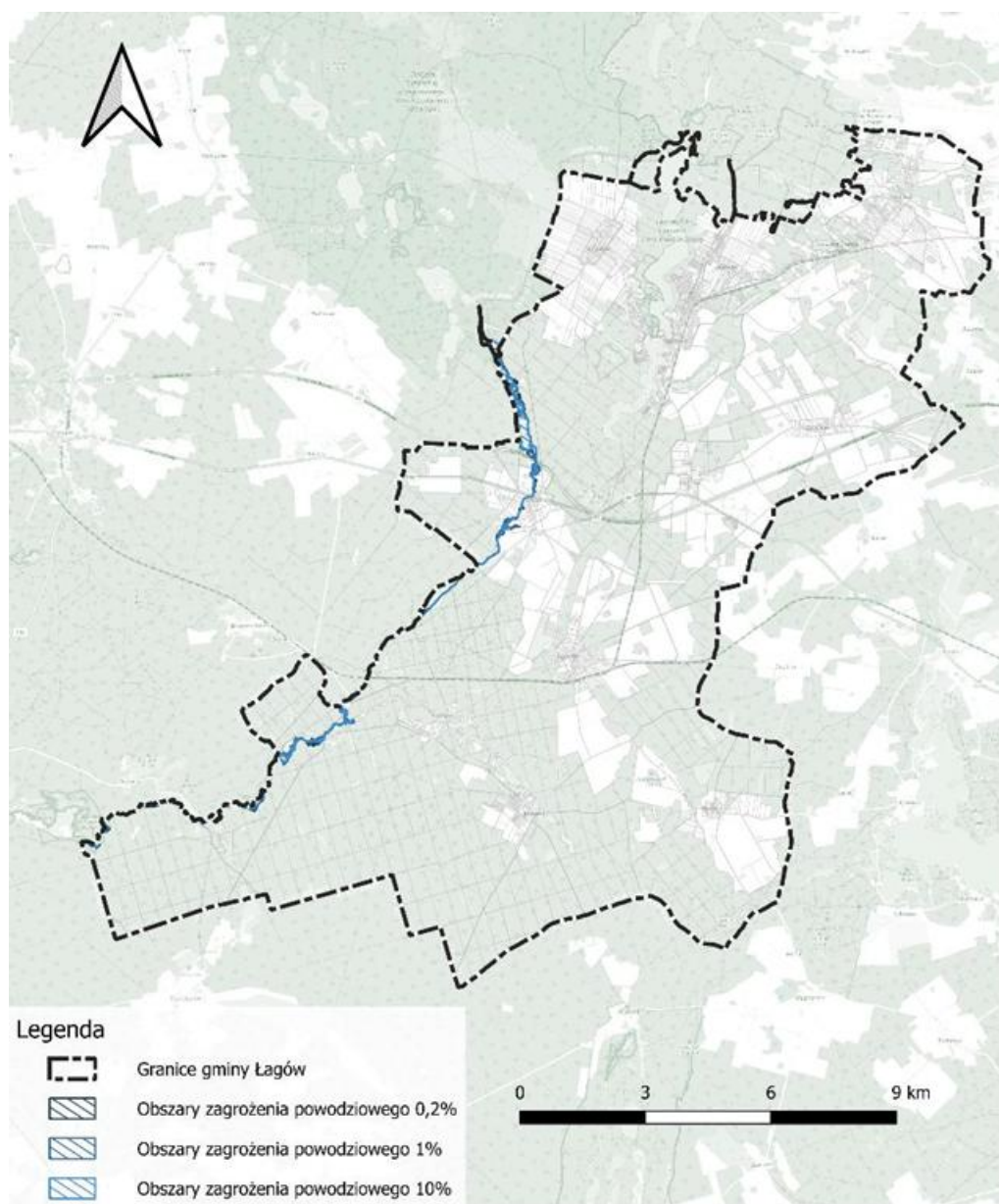
- „Sieniawa 2” (WB14619) – węgle brunatne, złoża o powierzchni 148,8015 ha, złoża zagospodarowane;
- „Sieniawa-siodła IX-XVI” (WB416)) – węgle brunatne, złoża o powierzchni 179,9840 ha, złoża rozpoznane szczegółowo;
- „Na Zachód Od Sieniawy” (WB729) – węgle brunatne, złoża o powierzchni 6 800,0000 ha, złoża o zasobach prognostycznych;
- „Sieniawa” (złoża rezerwowe) (WB784) – węgle brunatne, złoża o powierzchni 784,0000 ha, złoża o zasobach prognostycznych;
- „Dobrosułów” (WB792) – węgle brunatne, złoża o powierzchni 762,0000 ha, złoża o zasobach prognostycznych;
- „Torzym” (WB5603) – węgle brunatne, złoża o powierzchni 7 066,3000 ha, złoża rozpoznane wstępnie.

Rysunek 7. Złóża surowców na terenie gminy Łagów

Zagrożenia kopalin

Wzdłuż południowo-zachodniej granicy gminy Łagów oraz w jej zachodnich okolicach płynie rzeka Pliszka. Rzeka ta w okresach powodziowych nieznacznie wychodzi ze swojego koryta, są to obszary szczególnego zagrożenia powodziowego 1% i 10% z mapy zagrożenia powodziowego od strony rzeki.

Rysunek 8. Obszary zagrożenia powodzią

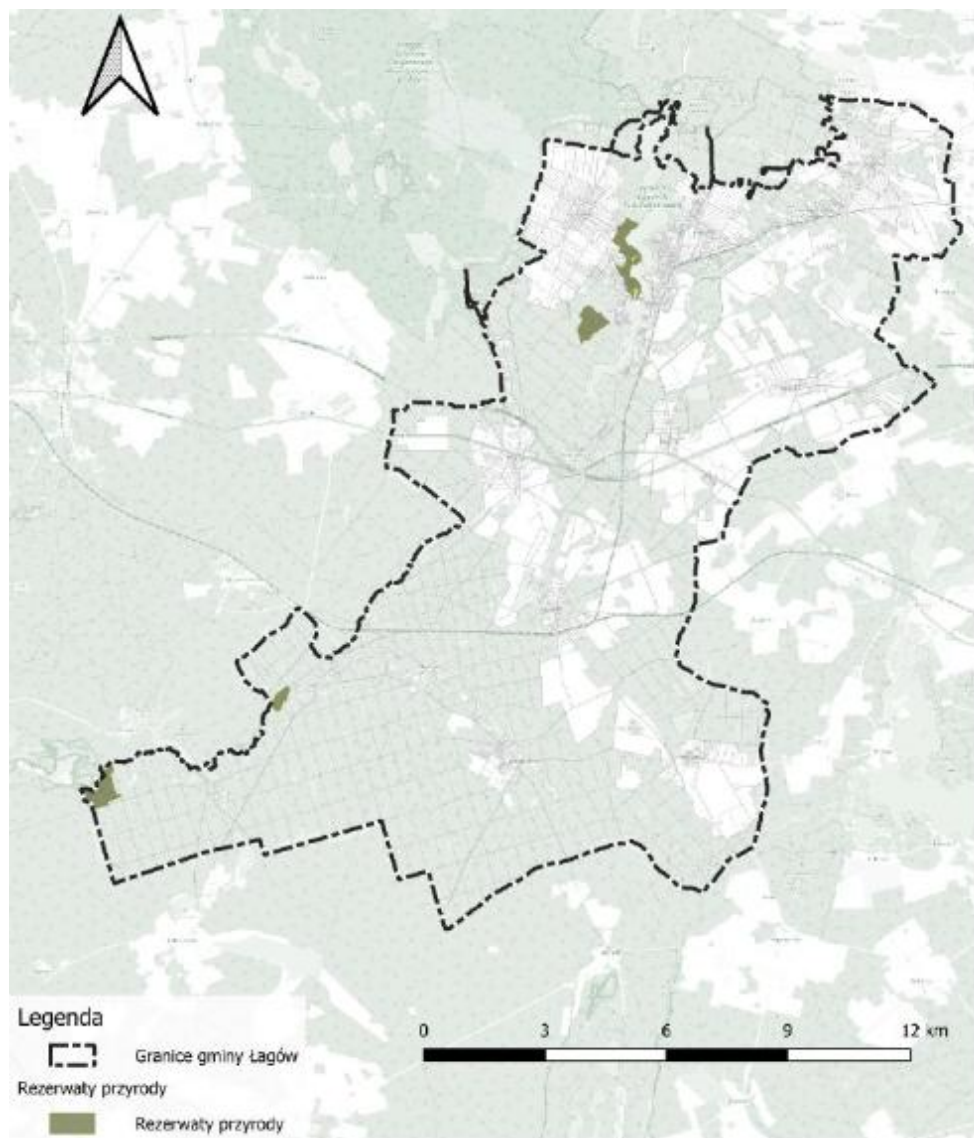
Obszary prawnie chronione

Na terenie gminy występują zarówno punktowe, jak i obszarowe formy ochrony przyrody, które łącznie zajmują obszar ok. 49% całkowitej powierzchni gminy.

Rezerwat przyrody:

- Pławski Ług - Obszar o powierzchni 34,52 ha został objęty ochroną, której celem jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych zbiorowiska roślinności bagiennej i torfowiskowej z otaczającym je lasem. To torfowiskowy rodzaj rezerwatu o typie florystycznym i podtypie roślin zarodnikowych. To ekosystem w typie torfowiskowym (bagiennym) i podtypie torfowisk przejściowych.

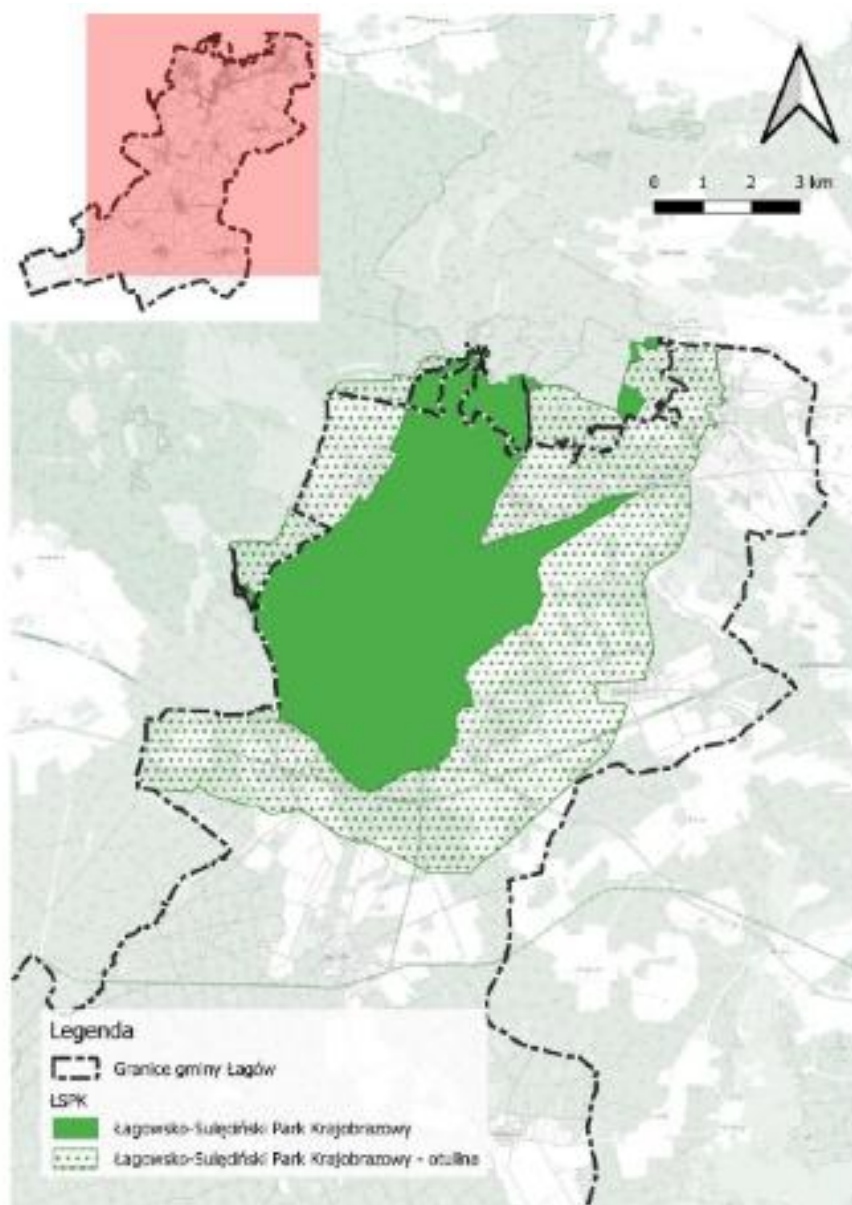
- Nad Jeziorem Trześcińskim - Obszar o powierzchni 47,73 ha został objęty ochroną, której celem jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych fragmentu lasu bukowego pochodzenia naturalnego, z domieszką innych gatunków drzew. To rezerwat leśny w typie biocenotycznym i fizjocenotycznym, w podtypie biocenozy naturalnych i półnaturalnych. To ekosystem w typie leśnym i borowym i podtypie lasów nizinnych.
- Nad Jeziorem Trześcińskim - Obszar o powierzchni 47,73 ha został objęty ochroną, której celem jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych fragmentu lasu bukowego pochodzenia naturalnego, z domieszką innych gatunków drzew. To rezerwat leśny w typie biocenotycznym i fizjocenotycznym, w podtypie biocenozy naturalnych i półnaturalnych. To ekosystem w typie leśnym i borowym i podtypie lasów nizinnych.
- Mechowisko Kosobudki - Obszar o powierzchni 12,47 ha został objęty ochroną, której celem jest zachowanie kompleksu torfowisk niskich, w szczególności soligenicznych, źródlisk oraz leśnych i nieleśnych ekosystemów lądowych i wodnych z charakterystycznymi dla tych ekosystemów biocenozami.
- Buczyna Łagowska - Obszar o powierzchni 115,86 ha został objęty ochroną, której celem jest zachowanie, ze względów dydaktyczno-naukowych i krajobrazowych, fragmentu lasu bukowego na krańcu jego naturalnego zasięgu, z domieszką innych gatunków drzew. To rezerwat leśny w typie fitocenotycznym, w podtypie zbiorowisk leśnych. To ekosystem w typie leśnym i borowym i podtypie lasów nizinnych.
- Torfowisko Pliszka - Obszar o powierzchni 159,66 ha został objęty ochroną, której celem jest ochrona rezerwatu i zachowanie ze względu na szczególne wartości przyrodnicze i naukowe mozaiki ekosystemów siedlisk hydrogeniczych, w tym w szczególności rzeki Pliszki, lasów łęgowych oraz obszarów torfowisko-bagiennych wraz z kształtującymi je procesami torfotwórczymi oraz stanowiskami rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, grzybów i zwierząt.

Rysunek 9. Rozmieszczenie rezerwatów przyrody na terenie gminy Łagów

Park krajobrazowy:

Łagowsko-Sulęciński Park Krajobrazowy ustanowiony Uchwałą Nr 34/V/85 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze z dnia 25 kwietnia 1985 r. w sprawie utworzenia Łagowskiego Parku Krajobrazowego oraz Uchwałą Nr VI/42/85 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze z dnia 26 kwietnia 1985 r. w sprawie utworzenia Łagowskiego Parku Krajobrazowego. Jest to Park o powierzchni 5438,50 ha.

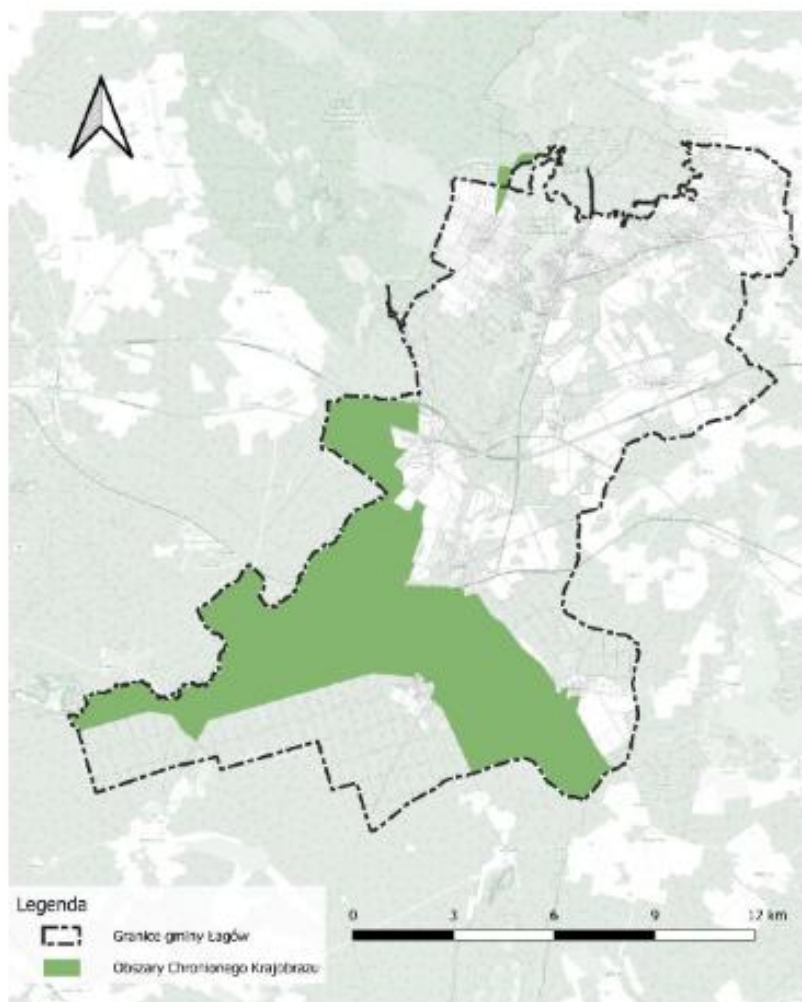

Rysunek 10. Rozmieszczenie parku krajobrazowego na terenie gminy Łagów

Obszary chronionego krajobrazu:

- Dolina Jeziornej Strugi – PL.ZIPOP.1393.OCHK.542 - Obejmuje obszar o powierzchni 5708,00 ha. Jego celem jest czynna ochrona ekosystemów obszaru, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej, polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych Pojezierza Łagowskiego.
- Puszcza nad Pliszką – PL.ZIPOP.1393.OCHK.607 - Obejmuje obszar o powierzchni 29 232,00 ha. Jego celem jest czynna ochrona ekosystemów obszaru, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej, polega na zachowaniu krajobrazu kompleksu leśnego oraz dolin rzecznych.
- Granicznie z gminą Łagów znajduje się również Obszar chronionego krajobraz o nazwie Pojezierze Lubniewicko-Sulęcińskie. Jest to obszar o powierzchni 13 579,7 ha objęty ochroną w 2003 r. położony na terenie gminy Bledzew w powiecie międzyrzeckim, na terenie gminy Lubniewice, gminy Krzeszyce, gminy Sulęcín oraz gminy Torzym w powiecie sulęcińskim. Jego celem jest czynna ochrona ekosystemów

Obszaru, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej, polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych Pojezierza Łagowskiego.

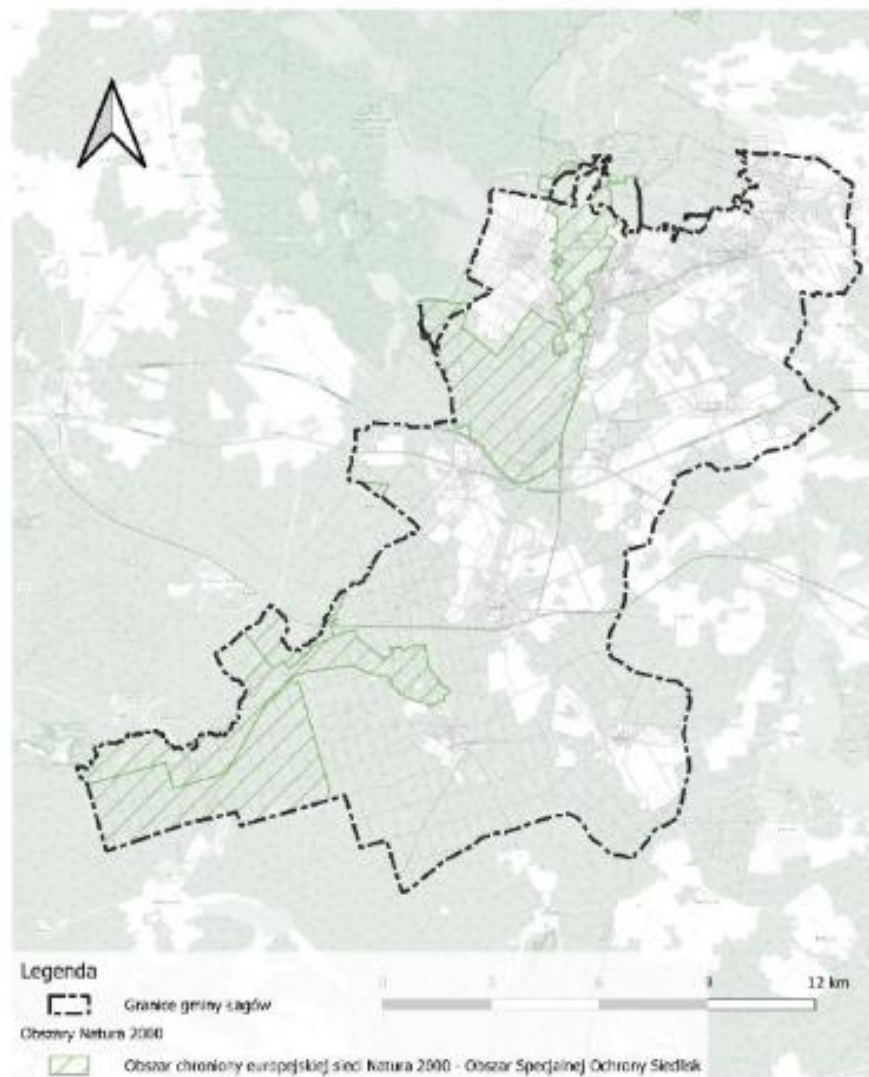

Rysunek 11. Rozmieszczenie obszarów chronionego krajobrazu na terenie gminy Łagów

.Obszary Natura 2000:

- Dolina Pliszki PLH080011 obejmuje rozległy system dolinny z udziałem siedlisk łągowych oraz torfowiskowych. Obszar pełni istotną rolę w utrzymaniu ciągłości ekologicznej oraz retencji wód. Występują tu m.in. siedliska łągow oraz torfowisk przejściowych i zasadowych.
- Lasy Dobrosułowskie PLH080037 obejmują rozległy kompleks leśny stanowiący fragment Puszczy Lubuskiej, o dominacji borów sosnowych, z udziałem siedlisk bardziej naturalnych, takich jak buczyny i dąbrowy. Obszar pełni kluczową rolę w funkcjonowaniu korytarzy migracyjnych dużych ssaków, w tym wilka, oraz stanowi siedlisko dla gatunków saproksylicznych, m.in. jelonka rogacza i pachnicy dębowej.
- Stara Dąbrowa w Korytach PLH080042 obejmuje starodrzewy dębowe oraz inne siedliska leśne, ważne dla ochrony gatunków związanych z martwym drewnem, w tym jelonka rogacza. Występują tu również siedliska grądowe, buczyny oraz lokalnie łągi.

- Buczyny Łagowsko-Sulęcińskie PLH080008 stanowią jeden z najcenniejszych obszarów przyrodniczych regionu, obejmujący kompleksy buczyn, kwaśnych dąbrów oraz siedlisk hydrogenicznych, w tym torfowisk i jezior mezotroficznych. Obszar częściowo pokrywa się z Łagowsko-Sulęcińskim Parkiem Krajobrazowym.

Rysunek 12. Rozmieszczenie obszarów Natura 2000 na terenie gminy Łagów

Na obszarze gminy Łagów zarejestrowano 22 pomniki przyrody, obejmujące przede wszystkim pojedyncze drzewa oraz ich skupienia. Dominują gatunki rodzime, w szczególności dęby szypułkowe (*Quercus robur*) oraz lipy (*Tilia cordata*, *Tilia platyphyllos*), a także pojedyncze egzemplarze buka zwyczajnego (*Fagus sylvatica*), świerka pospolitego (*Picea abies*) czy wierzby białej (*Salix alba*). Występują również gatunki introdukowane, np. tulipanowiec amerykański (*Liriodendron tulipifera*).

Na terenie gminy Łagów występują trzy użytki ekologiczne: Torfowisko Barcikowo, Kijewo oraz Jezioro Bobrze. Obejmują one cenne ekosystemy torfowiskowe, bagienne oraz wodno-błotne, pełniące istotne funkcje przyrodnicze, hydrologiczne i krajobrazowe.

Wody

Wody powierzchniowe gminy tworzą przede wszystkim jeziora, w tym Jezioro Łagowskie (Trześciowskie) i Jezioro Ciecz (Łagowskie), a także mniejsze zbiorniki wodne oraz ciek łączące układ jeziorny.

Na terenie Gminy obowiązuje „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”. Stanowi on załącznik do obowiązującego od dnia 24.02.2023 r. Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry. Jest to dokument planistyczny, który m.in. opisuje stan wód powierzchniowych i podziemnych, określa cele środowiskowe dla jednolitych części wód i obszarów chronionych oraz wskazuje działania prowadzące do osiągnięcia dobrego stanu wód. Dokument ten stanowi podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania wodami.

Na terenie objętym opracowaniem zlokalizowanych jest 12 jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), a ich stan w przeważającej większości określono jako zły.

Tabela 2. Ocena jednolitych części wód powierzchniowych na terenie Gminy Łagów

Lp.	Kod i nazwa JCWP	Ocena stanu JCWP	Przypisane cele środowiskowe
1	RW60001117699 Pliszka od Konotopu do ujścia	zły	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Pliszka w obrębie JCWP (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [związki tributylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
2	RW60000917639 Pliszka od źródeł do Konotopa wraz z Konotopem	zły	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Pliszka od ujścia Konotopa do ujścia Łagowej (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [związki tributylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
3	RW60001115899 Ołobok od zal. Skąpe (z zalewem) do Odry	zły	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny
4	RW60001015929 Gryżynka	zły	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych

Lp.	Kod i nazwa JCWP	Ocena stanu JCWP	Przypisane cele środowiskowe
			stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),związki tributyllocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
5	LW10038 Niesłysz	zły	dobry stan ekologiczny stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [fluoranten (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
6	RW60001017239 Biela do jez. Głębokiego z jez. Bytnickim	zły	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
7	RW600010172839 Lińska Struga	zły	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
8	RW60001015859 Ołobok do Świebodki z jez. Niesłysz i Wilkowskim	brak możliwości określenia stanu	dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
9	RW600018187889 Paklica	zły	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [związki tributyllocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
10	LW10067 Łagowskie	dobry	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny

Lp.	Kod i nazwa JCWP	Ocena stanu JCWP	Przypisane cele środowiskowe
11	LW10064 Malcz Pn.	zły	dobry potencjał ekologiczny dobry stan chemiczny
12	LW10066 Ciecz	zły	dobry stan ekologiczny stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

Ponadto, Gmina Łagów znajduje się w obrębie 3 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd).

Tabela 3. Ocena jednolitych części wód podziemnych na terenie Gminy Łagów

Lp.	Kod JCWPd	Ocena stanu JCWPd	Przypisane cele środowiskowe
1	68	dobry	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy
2	59	dobry	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy
3	58	dobry	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy

6.1. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Łagów

Rozdział odnosi się do przepisu wskazującego, że w strategii uwzględnia się ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej (Art. 10e. 3. 5) zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153).

Przedstawione poniżej rekomendacje pełnią rolę wspomagającą i usprawniającą sukcesywne wdrażanie wyznaczonych celów niniejszej strategii. Stanowią również katalog dobrych praktyk skierowanych nie tylko do samorządu terytorialnego, ale również do pozostałych interesariuszy, ze szczególnym uwzględnieniem społeczności lokalnej. Podstawową zasadą dotyczącą prawidłowego planowania przestrzennego w gminie jest zagwarantowanie udziału społeczeństwa w opracowywaniu dokumentów planistycznych dotyczących zagospodarowania przestrzeni.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- koncepcja kierunków rozwoju gminy została opracowana przy uwzględnieniu konieczności poprawy sytuacji w zakresie życia mieszkańców we wszystkich jego dziedzinach jako koncepcja rozwoju oparta o naturalny przyrost ludności gminy i zachowawczy charakter przekształceń przestrzennych, w obrębie układu urbanistycznego, rozwoju funkcji usługowej i działalności gospodarczej oraz funkcji

turystycznej. Rozwój układu urbanistycznego gminy powinien opierać się przede wszystkim na uzupełnianiu, intensyfikacji oraz rewaloryzacji istniejącej zabudowy, jednak z uwagi na ograniczenia funkcjonalne, własnościowe oraz infrastrukturalne części terenów już przeznaczonych pod zabudowę, niezbędne jest również dopuszczenie kontrolowanego rozwoju nowych terenów mieszkaniowych.

Rozwój budownictwa mieszkaniowego powinien uwzględniać zarówno wyniki bilansu terenów, jak i rzeczywistą dostępność gruntów pod inwestycje, a także potrzeby rynku nieruchomości, które nie zawsze znajdują odzwierciedlenie w modelach obliczeniowych. W szczególności należy brać pod uwagę bariery w zagospodarowaniu terenów wynikające z rozproszonej struktury własności, braku uzbrojenia lub ograniczeń środowiskowych.

- obszary przewidziane do porządkowania znajdują się głównie w obrębie istniejącej zabudowy mieszkaniowej. Uporządkowanie tych terenów polegać będzie na dogęszczeniu zainwestowania przy jednoczesnym przywróceniu ładu przestrzennego oraz rozbudowie struktur o nowe funkcje. Skala porządkowania poszczególnych obszarów może być różna i dostosowana do istniejących możliwości i potrzeb,
- zakłada się dalszy rozwój przestrzenny zainwestowania, w tym zabudowy mieszkaniowej i obiektów aktywności gospodarczej,
- przewiduje się wyposażenie terenów mieszkaniowych, jak i przeznaczonych do zabudowy mieszkaniowej, w niezbędną infrastrukturę techniczną, a także dopuszcza się lokalizację usług nieuciążliwych w granicach obszarów mieszkaniowych,
- przyrost terenów osadniczych o charakterze mieszkaniowym powinien następować w pierwszej kolejności poprzez dopełnianie i intensyfikację istniejących układów osadniczych. Jednakże, w przypadku ograniczonej efektywności wykorzystania tych terenów, dopuszcza się wyznaczanie nowych obszarów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących struktur osadniczych. Nowe tereny powinny być wyznaczane w sposób zapewniający zachowanie ładu przestrzennego, dostęp do infrastruktury technicznej oraz możliwość etapowej realizacji inwestycji. Rozwój zabudowy powinien mieć charakter zwarty i uporządkowany, z wykluczeniem niekontrolowanego rozpraszania zabudowy,
- dominującą formą zabudowy mieszkaniowej pozostanie budownictwo jednorodzinne. Natomiast dopuszcza się zabudowę wielorodzinną, jeżeli nie będzie kolidowała krajobrazowo z zabudową jednorodzinną i zagrodową.

Zgodnie z § 3 ust. 10 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r., **dopuszcza się określenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową niż wynika to ze wzoru, w przypadku uzasadnienia szczególnych potrzeb w tym zakresie.**

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Ochrona przyrody

- na obszarach objętych ochroną prawną obowiązują ograniczenia wynikające z przepisów szczególnych,
- w kształtowaniu zabudowy i wprowadzaniu obiektów technicznych (zwłaszcza na terenach otwartych) należy uwzględnić potrzebę zachowania walorów krajobrazowych poprzez odpowiednią kubaturę zabudowy i jej wysokość oraz zachowanie ważnych osi i panoram widokowych,
- w dalszym rozwoju zagospodarowania terenów osadniczych istotną rolę powinna odegrać prośrodowiskowa infrastruktura techniczna o wysokim standardzie technologicznym (w tym systemy ogrzewania),
- rozwój błękitnej i zielonej infrastruktury stanowi nadrzędny element dywersyfikujący system przyrodniczy gminy.

Ochrona powietrza

- zaleca się sukcesywne przekształcanie dotychczasowych systemów zaopatrzenia w ciepło w bardziej ekologiczne - wykorzystujące paliwa ekologiczne lub źródła odnawialne,
- należy dążyć do ograniczenia zanieczyszczenia powietrza oraz poprawy efektywności energetycznej i cieplnej poprzez:
 - modernizację istniejących kotłowni lokalnych,
 - wymianę źródeł ciepła na niskoemisyjne i nieemisyjne,
 - wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
 - działania termomodernizacyjne obiektów użyteczności publicznej.

Klimat akustyczny

- należy dążyć do tworzenia alternatyw dla indywidualnego transportu samochodowego i jego ograniczenia,
- należy dążyć do zapewnienia wysokiej jakości dróg, poprzez prace remontowe, modernizację i ich przebudowę.

Ochrona wód

- należy poprawiać jakość wód powierzchniowych i podziemnych poprzez:
 - rozwój i modernizację infrastruktury środowiskowej,
 - eliminację nieszczelnych zbiorników ściekowych,

- ograniczenie odpływu związków azotu ze źródeł rolniczych,
 - tworzenie stref buforowych i zbiorników wokół cieków,
 - przeciwdziałanie eutrofizacji oraz zwiększenie retencji wodnej,
 - racjonalne gospodarowanie wodą, np. zwiększenie retencji małej skali, optymalizacja zużycia wody w gospodarstwach i przemyśle,
- retencjonowanie wód opadowych,
 - planowanie przestrzenne wspierające prawidłowe odprowadzanie wód opadowych,
 - należy zwiększać wykorzystywanie wód opadowych i roztopowych, co pozwala ograniczyć zużycie wody z tradycyjnych ujęć.

Ochrona złóż kopalin

- należy dążyć do racjonalnej gospodarki złożami kopalin, w szczególności przez kompleksowe i racjonalne wykorzystanie kopalin towarzyszących oraz technologii eksploatacji zapewniającej ograniczenie ujemnego wpływu na środowisko,
- sposób zagospodarowania terenu powinien być dostosowany do potrzeb prowadzonej działalności i nie powinien powodować zagrożenia bezpieczeństwa na terenach sąsiednich,
- zaleca się wykonywanie rekultywacji terenu po wyeksploatowaniu złóż w oparciu o ustalony kierunek i warunki przeprowadzenia rekultywacji,
- należy dążyć do ograniczenia degradacji litosfery, w tym warstwy glebowej, jak również niekorzystnych zmian w krajobrazie i gospodarce wodnej, związanych z powierzchniową eksploatacją surowców mineralnych m.in. poprzez rekultywację terenów poeksploatacyjnych.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Obiektom wpisanym w rejestr zabytków, ujętym w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz w gminnej ewidencji zabytków przypisane są obowiązujące zasady ochrony dziedzictwa kulturowego, takie jak:

- zakaz podejmowania działań prowadzących do degradacji lub utraty wartości historycznych i zabytkowych oraz krajobrazowych i kulturowych terenów i obiektów, w szczególności zakazu lokalizowania elementów wpływających niekorzystnie na powyższe walory (np. poprzez kolizje z historycznymi dominantami przestrzennymi w postaci wież, wyniesionych kościołów czy stanowisk archeologicznych itp.) w obszarach ekspozycji widokowych lub panoram oraz na osiach kompozycyjnych, ekspozycyjnych i widokowych,
- ochrona historycznej zabudowy wsi,

- zachowanie historycznego rozplanowania oraz kompozycji przestrzennej historycznych układów ruralistycznych, w szczególności zachowanie rozplanowania placów i ulic, linii zabudowy i wysokości budynków oraz użytych do budowy budynków materiałów, jak również utrzymanie właściwych proporcji i relacji przestrzennych zespołu;
- ochrona zieleni historycznej, w tym zachowania i ochrony starodrzewu,
- ochrona i rewaloryzacja charakterystycznego ukształtowania terenu,
- wprowadzanie nowej zabudowy podporządkowanej historycznej kompozycji w zakresie lokalizacji, skali i bryły.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Na obszarze Gminy nie przewiduje się lokalizacji wielkopowierzchniowych obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem inwestycji celu publicznego należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego:

- zagwarantowanie udziału lokalnej społeczności w kształtowaniu przestrzeni,
- lokowanie inwestycji celu publicznego na podstawie ustaleń aktów prawa miejscowego,
- przeprowadzanie analiz oceny wpływu inwestycji na środowisko.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej, węzłów komunikacyjnych,
- budowa ścieżek rowerowych poprawiających dostępność i obsługę komunikacyjną sołectw poprzez stworzenie ciągłego systemu komunikacji rowerowej. Zagęszczenie

tras rowerowych z wykorzystaniem nieutwardzonych dróg leśnych i rolniczych na terenach o najwyższej atrakcji przyrodniczo – krajobrazowej. Propagowanie rowerowych i pieszych szlaków turystycznych oraz promocja walorów krajobrazowych gminy,

- tworzenie miejsc postojowych zgodnie z zapotrzebowaniem,
- dla zapewnienia warunków harmonijnego rozwoju gminy należy zapewnić możliwość przyłączania nowych odbiorców do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz podejmować niezbędne inwestycje służące rozbudowie i poprawie jakości systemów zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków,
- Zaleca się podejmować niezbędne działania i inwestycje służące zapewnieniu wysokiej niezawodności dostaw wody pitnej o dobrych parametrach jakościowych, w tym poprzez: 1) skuteczną ochronę ujęć wody przed zanieczyszczeniami;
2) dbałość o właściwe parametry techniczne sieci i urządzeń służących zaopatrzeniu w wodę;
3) zabezpieczenie rurociągów i innych urządzeń gospodarki wodnej przed szkodliwym oddziaływaniem eksploatacji górniczej,
- gospodarowanie w zasięgu terenów ochrony bezpośredniej ujęć wody podlega rygorom wynikającym z odpowiednich aktów prawnych,
- dopuszcza się budowę nowych oraz rozbudowę i przebudowę istniejących sieci kanalizacyjnych i wodociągowych oraz budowę nowych ujęć wody,
- realizacja kompleksowych rozwiązań odprowadzania wód opadowych i roztopowych z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- budowa oczyszczalni przydomowych i zbiorników bezodpływowych winno być ograniczone tylko do terenów, na których odprowadzanie ścieków do gruntu nie będzie zagrażało jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- gospodarkę odpadami należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami powszechnymi i miejscowymi oraz prawem miejscowym; należy podejmować dalsze skuteczne działania administracyjne skłaniające do utrzymania czystości i porządku na terenie gminy. Należy rozwijać systemy selektywnej zbiórki odpadów oraz lokalizować punkty selektywnego zbierania i magazynowania odpadów komunalnych,
- inwestycje w zakresie telekomunikacji i zaopatrzenia w energię elektryczną powinny stwarzać warunki dla harmonijnego rozwoju gminy,

- zaleca się rozbudowę i poprawę jakości istniejącej sieci gazowej; dopuszcza się możliwość budowy sieci i urządzeń służących zaopatrzeniu w gaz sieciowy oraz związanych z jego przesyłem, magazynowaniem i dystrybucją, w tym o znaczeniu ponadlokalnym,
- rozwój szerokopasmowej sieci internetowej,
- przeprowadzanie analiz oceny wpływu inwestycji na środowisko.

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Gmina dąży do wykorzystania energii pozyskiwanej z odnawialnych źródeł energii. Na obszarze gminy wyznaczono obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW, a także tożsame z nimi strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu. W tym zakresie dopuszczono tam lokalizację odnawialnych źródeł energii, jedynie w postaci urządzeń fotowoltaicznych.

Dla obszarów, na których rozmieszczone będą wolnostojące urządzenia fotowoltaiczne i turbiny wiatrowe o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW zaleca się:

- lokalizację na glebach IV-VI klasy bonitacyjnej i nieużytkach, także w ramach obszarów wymagających rekultywacji,
- lokalizację w odległości do 2000 m od linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia 110 kV,
- wprowadzanie stref przejściowych w postaci zieleni izolacyjnej lub szpalerów drzew w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej, w celu ochrony optycznej stref zamieszkania,
- strefowanie inwestycji, umożliwiające swobodną wędrówkę zwierząt,
- stosowanie rozwiązań polegających na ograniczeniu efektu odbicia światła, m. in. poprzez wykorzystanie na urządzeniach fotowoltaicznych powłok antyrefleksyjnych.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się te przedsięwzięcia, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w podziale na przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz te mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie gminy należy uwzględnić:

- lokalizację w miejscach, które nie naruszają funkcjonowania korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych oraz nie przyczyniają się do niszczenia siedlisk gatunków występujących w gminie,
- rozmieszczenie form ochrony przyrody,
- ograniczenia wynikające z uchwał je powołujących, planów ochrony tych obszarów oraz aktów prawa miejscowego,
- realizację działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko,
- przeprowadzenie indywidualnej procedury badania wpływu przedsięwzięcia na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

W odniesieniu do przestrzeni rolniczej gminy zakłada się utrzymanie dominującej funkcji produkcji rolnej na obszarze większości obrębów. Koncentrację zabudowy obsługującej rolnictwo na terenach zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów, zabudowy usługowej oraz obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych. Zaleca się również:

- podejmowanie działań mających na celu utrzymanie dobrego stanu technicznego i modernizację istniejących zespołów budynków gospodarskich i mieszkalnych oraz zmniejszenie ich oddziaływania na środowisko;
- prowadzenie rozwoju działalności towarzyszących rolnictwu, w szczególności agroturystyki, na terenach rolniczych przeznaczonych pod zainwestowanie.

Zakłada się dalszy rozwój leśnictwa na całym obszarze przestrzeni leśnej gminy. W kształtowaniu przestrzeni leśnej należy dążyć do zachowania oraz wprowadzania ciągłości ekosystemów leśnych. W zakresie zasad kształtowania przestrzeni leśnej zaleca się:

- rekreacyjne wykorzystanie lasów poprzez realizację urządzeń turystycznych z parkingami leśnymi (miejsca wypoczynku), dróg leśnych (w tym szlaków pieszych, dróg rowerowych i ścieżek rowerowych), zgodnie z ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach;
- zalesienie gleb o niskich klasach bonitacyjnych (V-VI), a także na stokach o średnich spadkach powyżej 15%, z wyłączeniem obszarów chronionych, których przedmiotem ochrony są nieleśne fragmenty przyrody.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Na terenie gminy Łągów nie występują obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

7. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI NADRZĘDNYMI

7. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI NADRZĘDNYMI

Rozdział odnosi się do przepisu „Art. 10f. 2. Projekt strategii rozwoju gminy opracowuje wójt oraz przedkłada go zarządowi województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa” zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153).

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	Strategia Rozwoju Gminy Łagów na lata 2026 - 2036
CEL STRATEGICZNY 1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna. 1.1 Wzmocnienie sektora B+R oraz mechanizmów transferu innowacji, szczególnie w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji. 1.2 Rozwój zielonej gospodarki, w tym energetyki przyjaznej środowisku. 1.3 Wysoka jakość kształcenia oraz jego powiązanie z regionalnym rynkiem pracy. 1.4 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej i powiązań gospodarczych regionu. 1.5 Rozwój konkurencyjnego sektora przedsiębiorstw i wsparcie reindustrializacji. 1.6 Rozwój potencjału turystycznego. 1.7 Konkurencyjne i ekologiczne rolnictwo oraz rozwój produktów regionalnych.	Cel strategiczny 2: Konkurencyjna i zrównoważona gospodarka wykorzystująca potencjał turystyczny, lokalną przedsiębiorczość oraz korzystne położenie gminy Cele operacyjne: • Wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy. • Wykorzystanie potencjału turystycznego i korzystnego położenia Gminy Łagów do rozwoju przedsiębiorczości, usług i całorocznej gospodarki turystycznej.
CEL STRATEGICZNY 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi. 2.1 Wzrost dostępności i efektywności kształcenia oraz wychowania przedszkolnego i opieki nad najmłodszymi dziećmi.	Cel strategiczny 1: Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach publicznych, aktywności społecznej i rozwiniętej ofercie dla różnych grup mieszkańców Cele operacyjne:

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	Strategia Rozwoju Gminy Łagów na lata 2026 - 2036
2.2 Promocja włączenia społeczno zawodowego oraz kompleksowe wsparcie seniorów. 2.3 Wysoka jakość i dostępność usług medycznych oraz upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia. 2.4 Zapewnienie bogatej oferty kulturalnej oraz ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego. 2.5 Rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, a także upowszechnianie i promocja sportu. 2.6 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i poczucia tożsamości regionalnej.	• Rozwój usług społecznych, zdrowotnych i wsparcia dla seniorów. • Podniesienie jakości edukacji oraz warunków wychowania i opieki. • Wzmacnianie aktywności społecznej, integracji mieszkańców oraz oferty czasu wolnego.
CEL STRATEGICZNY 3. Integracja przestrzenna regionu. 3.1 Modernizacja oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej i transportu zbiorowego. 3.2 Wzmocnienie dostępności infrastruktury teleinformatycznej. 3.3 Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego i publicznego. 3.4 Ochrona środowiska przyrodniczego, w tym przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu. 3.5 Rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich wraz z ich obszarami funkcjonalnymi. 3.7 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich	Cel strategiczny 4: Ochrona wyjątkowych walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zwiększanie odporności gminy na skutki zmian klimatu Cele operacyjne: • Rozwój dostępnego, bezpiecznego i zrównoważonego systemu komunikacyjnego. • Kształtowanie wysokiej jakości, funkcjonalnej i atrakcyjnej przestrzeni publicznej. • Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego i odporności gminy na sytuacje kryzysowe.

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030	Strategia Rozwoju Gminy Łagów na lata 2026 - 2036
CEL STRATEGICZNY 4. Region atrakcyjny, efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę. 4.1 Efektywna współpraca międzyregionalna i transgraniczna. 4.2 Atrakcyjny wizerunek i rozpoznawalna marka województwa. 4.3 Wysoka sprawność działania administracji publicznej i instytucji regionalnych oraz współdziałanie na rzecz rozwoju regionu. 4.4 Wzmocnienie roli i integracja systemów zarządzania strategicznego oraz planowania przestrzennego na poziomie regionalnym i lokalnym. 4.5 Rozwój e-usług i kompetencji cyfrowych społeczeństwa.	Cel strategiczny 3: Funkcjonalna, dostępna i atrakcyjna przestrzeń gminy oparta na zrównoważonej mobilności, wysokiej jakości infrastruktury i ochronie ładu przestrzennego Cele operacyjne: • Rozwój dostępnego, bezpiecznego i zrównoważonego systemu komunikacyjnego. • Kształtowanie wysokiej jakości, funkcjonalnej i atrakcyjnej przestrzeni publicznej. • Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego i odporności gminy na sytuacje kryzysowe.

Strategia terytorialna Partnerstwa gmin Łagów, Lubrza, Skąpe i Powiatu Świebodzińskiego (Strategią IIT)

Zestawienie przedstawia powiązania celów Strategii Rozwoju Gminy Łagów na lata 2026–2036 z celami Strategii terytorialnej Partnerstwa gmin Łagów, Lubrza, Skąpe i Powiatu Świebodzińskiego. Przyporządkowanie stanowi ocenę spójności tematycznej obu dokumentów.

Strategia terytorialna Partnerstwa gmin Łagów, Lubrza, Skąpe i Powiatu Świebodzińskiego	Strategia Rozwoju Gminy Łagów na lata 2026–2036
CEL STRATEGICZNY 1 Zrównoważony rozwój gospodarczy w oparciu o optymalne wykorzystanie posiadanych zasobów środowiska naturalnego i kulturowego jako bazy dla dalszego rozwoju gospodarczego, w szczególności w sektorze turystycznym i rolno-spożywczym.	Cel strategiczny 2: Konkurencyjna i zrównoważona gospodarka wykorzystująca potencjał turystyczny, lokalną przedsiębiorczość oraz korzystne położenie gminy. Cele operacyjne: • Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i lokalnego rynku pracy. • Wykorzystanie potencjału turystycznego i korzystnego położenia Gminy Łagów do rozwoju przedsiębiorczości, usług i całorocznej gospodarki turystycznej.
CEL STRATEGICZNY 2 Zapewnienie czystości środowiska naturalnego, w szczególności powietrza i wód, podniesienie poziomu estetyki przestrzeni publicznych oraz maksymalizacja wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także zrównoważone zagospodarowanie cennych atrakcji przyrodniczych i historycznych.	Cel strategiczny 4: Ochrona wyjątkowych walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zwiększenie odporności gminy na skutki zmian klimatu. Powiązanie obejmuje także cel strategiczny 2 w zakresie zrównoważonego wykorzystania potencjału turystycznego oraz następujący cel: Cel strategiczny 3: Funkcjonalna, dostępna i atrakcyjna przestrzeń gminy oparta na zrównoważonej mobilności, wysokiej jakości infrastruktury i ochronie ład przestrzennego. Powiązane cele operacyjne: • Rozwój dostępnego, bezpiecznego i zrównoważonego systemu komunikacyjnego. • Kształtowanie wysokiej jakości, funkcjonalnej i atrakcyjnej przestrzeni publicznej.
CEL STRATEGICZNY 3 Integracja społeczna poprzez zapewnienie dostępności i wysokiej jakości usług publicznych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych form komunikacji w ramach mobilności	Cel strategiczny 1: Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach publicznych, aktywności społecznej i rozwiniętej ofercie dla różnych grup mieszkańców. Cele operacyjne:

Strategia terytorialna Partnerstwa gmin Łagów, Lubrza, Skąpe i Powiatu Świebodzińskiego	Strategia Rozwoju Gminy Łagów na lata 2026–2036
indywidualnej opartej na infrastrukturze pieszo-rowerowej.	• Rozwój usług społecznych, zdrowotnych i wsparcia dla seniorów. • Podniesienie jakości edukacji oraz warunków wychowania i opieki. • Wzmacnianie aktywności społecznej, integracji mieszkańców oraz oferty czasu wolnego. Powiązanie obejmuje również cel strategiczny 3, w szczególności rozwój dostępnego, bezpiecznego i zrównoważonego systemu komunikacyjnego.
CEL STRATEGICZNY 4 Aktywna, partnerska współpraca samorządów lokalnych, budująca wysoki kapitał społeczny mieszkańców, integrująca społeczności lokalne oraz zapewniająca różnorodną ofertę usług publicznych.	Cel strategiczny 1: Wysoka jakość życia mieszkańców oparta na dostępnych usługach publicznych, aktywności społecznej i rozwiniętej ofercie dla różnych grup mieszkańców. Powiązane cele operacyjne: • Rozwój usług społecznych, zdrowotnych i wsparcia dla seniorów. • Podniesienie jakości edukacji oraz warunków wychowania i opieki. • Wzmacnianie aktywności społecznej, integracji mieszkańców oraz oferty czasu wolnego. Spójność dotyczy integracji społecznej, kapitału społecznego i dostępności usług publicznych. W przesłanym fragmencie strategii gminnej nie wskazano odrębnego celu dotyczącego współpracy samorządów.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Jednym z głównych dokumentów planistycznych w gospodarowaniu wodami o zasięgu ogólnokrajowym jest Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS). Najważniejsze cele wymienione w dokumencie to przede wszystkim:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy,
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Dla jednostek samorządu terytorialnego Plan wskazuje następujący katalog zmierzających do tego działań:

- 1) wdrożenie metod technicznych i nietechnicznych spowalniających odpływ wód z terenów rolniczych,
- 2) opracowanie analizy potrzeb i możliwości zwiększenia retencji na gruntach leśnych oraz przyjęcie do realizacji wskazanych w analizie możliwych rozwiązań,
- 3) zintegrowane zarządzanie wodami opadowymi w oparciu o techniki zagospodarowania opadu w miejscu jego wystąpienia,
- 4) budowa obiektów hydrotechnicznych, a tym samym umożliwienie kontroli obiegu wody za pomocą sztucznych zbiorników wodnych lub ziemnych stawów wyłącznie na obszarach, na których nie jest możliwe zastosowanie działań korzystniejszych z punktu widzenia ochrony środowiska,
- 5) uwzględnienie tematyki suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej w ramach planów zarządzania kryzysowego szczebla gminnego,
- 6) tworzenie wraz z wymaganą infrastrukturą alternatywnych ujęć wód lub ich modernizacja na cele zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, z wykorzystaniem wód podziemnych,
- 7) stworzenie procedur w zakresie zapewnienia zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi w przypadku, gdy dotrzymanie ciągłości usług i odpowiednich parametrów dostarczanej przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne nie jest możliwe lub doznaje ograniczeń w związku z występowaniem zjawiska suszy hydrologicznej lub hydrogeologicznej.

Gmina Łagów znajduje się na obszarze zaklasyfikowanym w klasach zagrożenia suszą rolniczą do klasy I – silnie zagrożonym, w klasach zagrożenia suszą hydrologiczną do klasy II – umiarkowanie, a w przypadku zagrożenia suszą hydrogeologiczną do klasy I – słabo zagrożonym. Według klas łącznego zagrożenia suszą teren gminy Łagów zakwalifikowany został jako silnie zagrożony.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (PZRP) (Dz.U. 2022 r. poz. 2714)

Jednym z celów głównych PZRP jest zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, wśród których wymienia się wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią jako cel szczegółowy, z kolei ograniczanie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe stanowi cel szczegółowy celu głównego, jakim jest obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego. Na obszarze gminy Łagów, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie na dzień opracowania Strategii nie realizuje oraz nie planuje do realizacji inwestycji związanych z gospodarką wodną.

8. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

8. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 3. 8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz.U. 2025 poz. 1153) o samorządzie gminnym.

Strategia Rozwoju Gminy Łagów na lata 2026 – 2036 nie stanowi aktu prawa miejscowego, jednak powinna być elementem przewodnim przy dalszych planach rozwojowych gminy. Wdrażanie strategii powinno odbywać się etapowo. Osobami odpowiedzialnymi za wdrażanie powinny być organy Gminy Łagów (w tym Rada Gminy oraz Wójt, jak i wszystkie jej jednostki organizacyjne). Organem odpowiedzialnym za realizację dokumentu strategii jest Wójt Gminy Łagów. Strategia wdrażana będzie bezpośrednio przez Urząd Gminy Łagów oraz przez jednostki organizacyjne Gminy zgodnie z ich kompetencjami.

Realizacji Strategii służyć będą narzędzia w postaci strategii sektorowych, funkcjonalnych planów i programów, określające szczegółowo sposoby realizacji celów. Część z nich zostanie oparta o już istniejące dokumenty. Powinny one zostać zaktualizowane w celu dostosowania do nowych celów strategicznych. Realizacja niektórych z tych celów będzie wymagała opracowania nowych polityk, planów lub programów.

Wykaz funkcjonujących dokumentów/polityk na terenie gminy, które będą stanowiły uszczegółowienie zapisów strategii (stan na 2025 rok):

- Wieloletnia Prognoza Finansowa,
- Miejsce Planu Zagospodarowania Przestrzennego,
- Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Łagów na lata 2015–2032,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Łagów,
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Łagów,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,
- Program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024–2030.

Wszystkie dokumenty wykonawcze opracowywane na terenie Gminy Łagów w kolejnych latach powinny wykazywać spójność i uwzględniać zapisy przedmiotowej Strategii.

Nowo tworzone dokumenty wykonawcze na terenie Gminy Łagów powinny:

- być napisane możliwie prostym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie,
- być poddane konsultacjom społecznym z mieszkańcami i innymi interesariuszami,
- zawierać co najmniej jedno odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań przedmiotowej strategii,

- posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za realizację dokumentu.

8.1. Monitoring

Proces monitoringu powinien uwzględniać wskaźniki monitoringu przypisane poszczególnym działaniom (wskazane w podrozdziale *Oczekiwane rezultaty prowadzonych działań*).

Sprawozdawczość *Strategii* zostanie skoordynowana z nałożonym na gminy, zgodnie art. 28a. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym obowiązkiem opracowania i przedstawienia w terminie do dnia 31 maja każdego roku raportu o stanie gminy. Raport obejmuje podsumowanie działalności władz samorządowych w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał Rady Gminy.

Monitoring prowadzony będzie w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji strategii – pozwoli to wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji zadań lub podmiotów odpowiedzialnych/ współpracujących przy realizacji zadań.

8.2. Ewaluacja

Ewaluacja Strategii dotyczy oceny stopnia realizacji założeń Strategii oraz jej wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego.

Ewaluacja Strategii Rozwoju Gminy Łagów do roku 2036 będzie opierać się na trzech rodzajach ocen:

- ocena przed realizacją działań (ex ante) – odpowiada na pytanie: Czy i w jaki sposób *Strategia* przyczyni się do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie gminy?
- ocena w trakcie realizacji działań (on-going) - odpowiada na pytanie: Czy przyjęte cele i podjęte w ich następstwie działania zmierzają we właściwym kierunku?
- ocena po realizacji działań (ex post) - ocena długoterminowego wpływu *Strategii* odpowiada na pytanie: Czy efekty wynikłe z zastosowania *Strategii* są trwałe?

W wyniku prowadzonych działań ewaluacyjnych może okazać się, że *Strategia* wymaga aktualizacji. Aktualizacja obowiązującej strategii powinna zostać przeprowadzona w przypadku zasadniczej zmiany uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, wpływających na rozwój społeczno-gospodarczy oraz przestrzenny gminy.

Sugeruje się, aby ocena zasadności przeprowadzenia aktualizacji *Strategii* przeprowadzana była minimum co 5 lat.

9. RAMY FINANSOWANIA I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

9. RAMY FINANSOWANIA I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Rozdział odnosi się do przepisu Art. 10e. 3. 9) ramy finansowe i źródła finansowania zawartego w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. (Dz.U. 2025 poz. 1153) o samorządzie gminnym.

Potencjalne źródła finansowania zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Łagów kierunków działań:

- środki własne JST – środki pochodzące z budżetu Gminy Łagów, stanowiące jedno z podstawowych źródeł finansowania działań przewidzianych w Strategii. Środki własne mogą zapewniać całkowite finansowanie wybranych przedsięwzięć, a także stanowić wkład własny w przypadku realizacji zadań współfinansowanych ze środków zewnętrznych, w szczególności funduszy Unii Europejskiej;
- środki Unii Europejskiej – przede wszystkim środki dostępne w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021–2027, w tym Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, a także środki dostępne w ramach programów krajowych Funduszy Europejskich. Finansowanie może obejmować m.in. inwestycje w infrastrukturę techniczną i społeczną, efektywność energetyczną, odnawialne źródła energii, ochronę środowiska, transport, edukację, kulturę, turystykę, rozwój przedsiębiorczości oraz włączenie społeczne;
- środki dostępne w ramach kolejnej perspektywy finansowej Unii Europejskiej po 2027 r., w tym przyszłych programów regionalnych i krajowych. Z uwagi na horyzont czasowy Strategii istotnym źródłem finansowania jej założeń będzie kolejna perspektywa budżetowa UE, której szczegółowe zasady i instrumenty finansowe będą uwzględniane wraz z ich ustanawianiem;
- inne środki ze źródeł europejskich i międzynarodowych, w tym m.in. fundusze norweskie oraz środki Europejskiego Obszaru Gospodarczego, jak również programy współpracy terytorialnej i transgranicznej, w zakresie odpowiadającym potrzebom rozwojowym Gminy;
- środki pochodzące z budżetu państwa – w tym dotacje celowe, środki będące w dyspozycji poszczególnych ministerstw, programy rządowe oraz specjalne fundusze wspierające rozwój infrastruktury lokalnej, usług społecznych, edukacji, kultury, sportu i ochrony środowiska;
- środki funduszy celowych, w tym m.in. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej;
- środki sektora prywatnego, w tym środki inwestorów prywatnych, przedsiębiorców i innych podmiotów gospodarczych, a także środki pozyskiwane w formule partnerstwa publiczno-prywatnego;
- środki sektora pozarządowego i innych partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych, fundacji, stowarzyszeń, Lokalnych Grup Działania oraz innych podmiotów uczestniczących w realizacji przedsięwzięć służących rozwojowi lokalnemu.

Jednym z ważniejszych źródeł finansowania założeń Strategii będą środki dostępne w ramach Funduszy Europejskich dla Lubuskiego 2021–2027, a w dalszej perspektywie również środki kolejnego budżetu Unii Europejskiej po 2027 r.

Program Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021–2027 stwarza możliwość pozyskania dofinansowania m.in. na przedsięwzięcia związane z poprawą efektywności energetycznej i wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, ochroną środowiska i adaptacją do zmian klimatu, rozwojem infrastruktury społecznej i edukacyjnej, poprawą dostępności usług publicznych, rozwojem przedsiębiorczości, cyfryzacją, aktywizacją społeczną i zawodową, kulturą, dziedzictwem oraz turystyką.

Istotne znaczenie dla realizacji Strategii mogą mieć również programy krajowe, w szczególności:

- Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- programy Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, w tym programy finansowane z Funduszu Solidarnościowego,
- Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg,
- programy wspierające rozwój infrastruktury lokalnej i inwestycje samorządowe,
- Program Aktywny Maluch 2022–2029,
- Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018–2030,
- Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności – w zakresie dostępnych jeszcze instrumentów i terminów realizacji przedsięwzięć,
- programy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze,
- programy wspierające budownictwo mieszkaniowe i rozwój infrastruktury komunalnej realizowane przy udziale Banku Gospodarstwa Krajowego.

Realizacja kierunków działań określonych w Strategii będzie uzależniona od możliwości finansowych Gminy Łagów oraz dostępności zewnętrznych źródeł finansowania. Ostateczne ramy finansowe poszczególnych działań i przedsięwzięć strategicznych będą każdorazowo dostosowywane do aktualnych możliwości budżetowych Gminy oraz warunków pozyskania środków krajowych i europejskich.

W przypadku pojawienia się możliwości uzyskania znaczącego dofinansowania zewnętrznego dopuszcza się odpowiednie zwiększenie skali realizowanych przedsięwzięć oraz zaangażowania środków własnych Gminy, przy zachowaniu bezpieczeństwa finansowego samorządu. Finansowe ramy realizacji przedsięwzięć strategicznych będą ujmowane w budżecie Gminy Łagów oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej, zgodnie z przyjętym systemem realizacji i monitorowania Strategii.

ZAŁĄCZNIK NR I – DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I KLIMATYCZNO – ŚRODOWISKOWEJ – ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

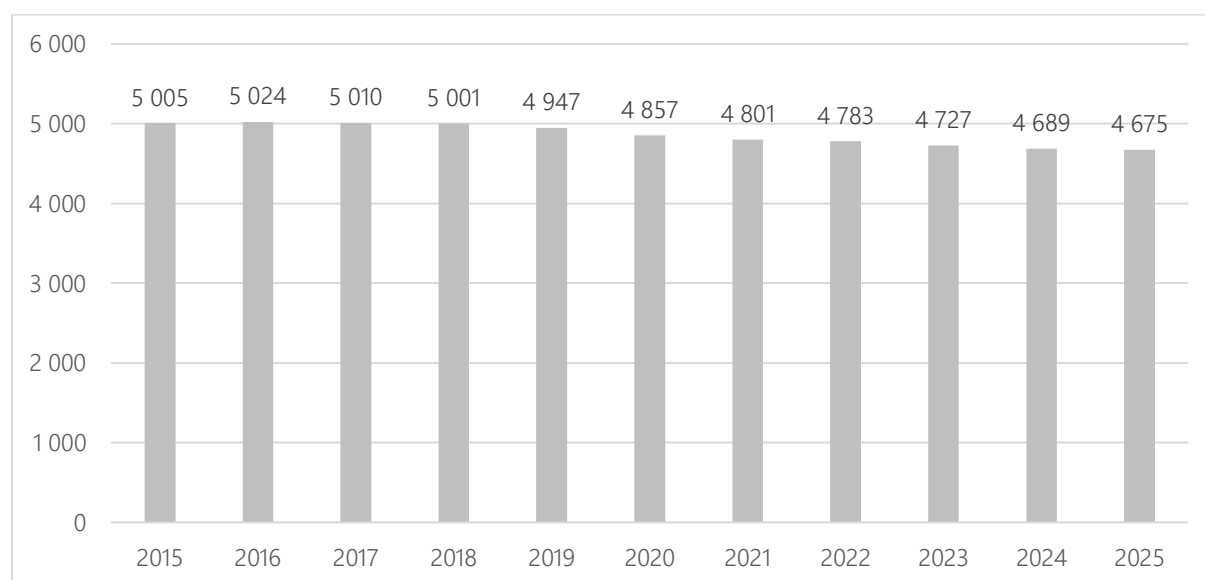
Demografia

Potencjał demograficzny gminy to jeden z kluczowych czynników wpływających na rozwój społeczno-gospodarczy. Społeczność każdej gminy tworzą jej mieszkańcy, a gmina realizuje działania na ich rzecz, stąd analiza potencjału demograficznego gminy jest podstawą dla dalszych analiz.

W latach 2015–2025 liczba mieszkańców Gminy Łagów wykazywała wyraźną tendencję spadkową. W 2015 r. gminę zamieszkiwało 5 005 osób, a w 2025 r. 4 675 osób, co oznacza spadek o 330 mieszkańców, tj. o ok. 6,6%.

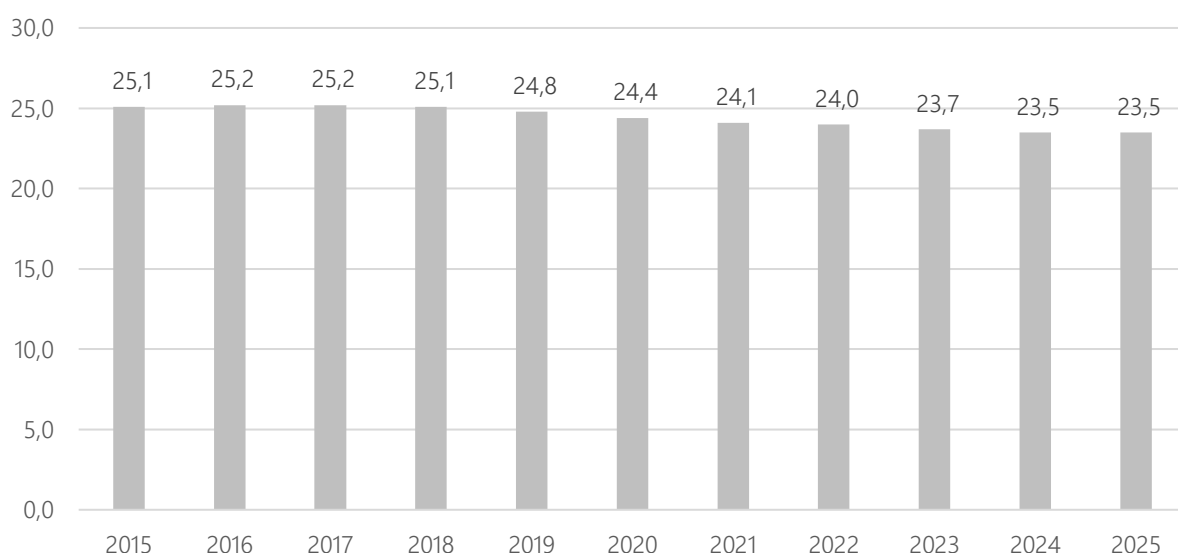
Niewielki wzrost liczby ludności odnotowano jedynie w 2016 r., kiedy liczba mieszkańców zwiększyła się do 5 024 osób. Od 2017 r. widoczny jest już systematyczny spadek liczby ludności – z 5 010 osób w 2017 r. do 4 675 osób w 2025 r. Szczególnie wyraźne zmniejszenie liczby mieszkańców nastąpiło w latach 2019–2021, kiedy populacja zmniejszyła się z 4 947 do 4 801 osób.

Dane wskazują zatem na utrzymujący się proces depopulacji gminy, który w dłuższej perspektywie może wpływać m.in. na strukturę wieku mieszkańców, lokalny rynek pracy, zapotrzebowanie na usługi publiczne oraz możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

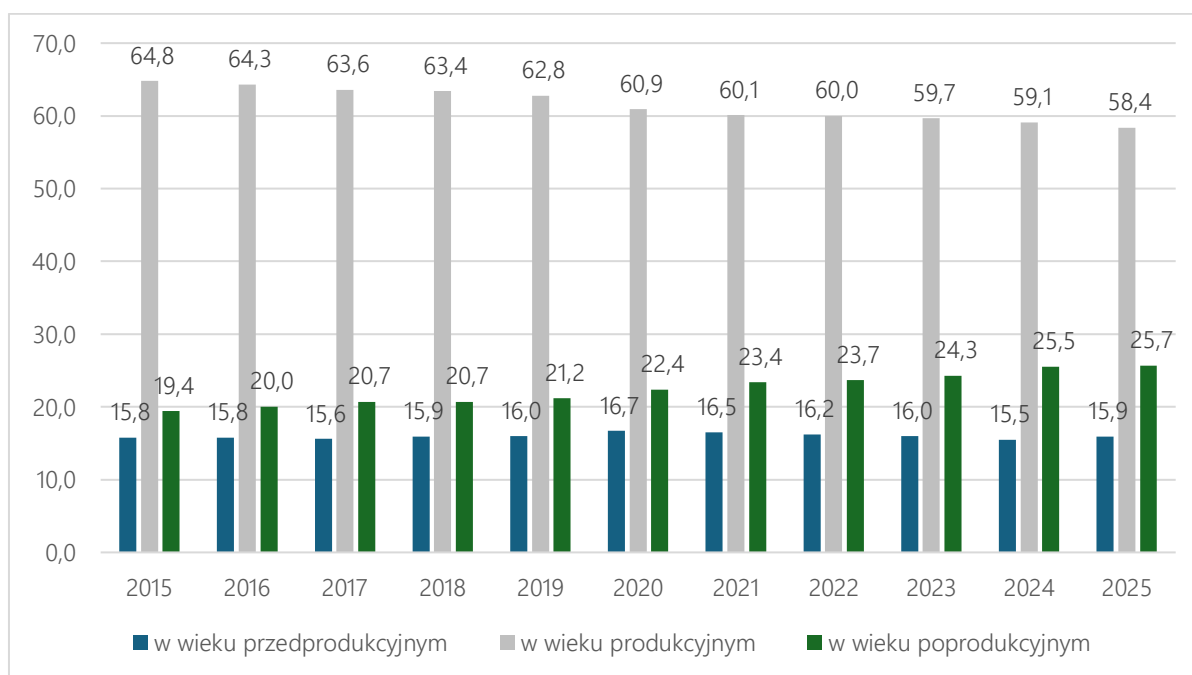
Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Łagów w latach 2015-2025

W latach 2015–2025 gęstość zaludnienia w Gminie Łagów wykazywała stopniową tendencję spadkową. W 2015 r. wynosiła 25,1 os./km², natomiast w 2025 r. 23,5 os./km², co oznacza zmniejszenie o 1,6 os./km², czyli o ok. 6,4%. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w latach 2016–2017, kiedy gęstość zaludnienia wynosiła 25,2 os./km². Od 2018 r. obserwowany jest systematyczny spadek – z 25,1 os./km² do 23,5 os./km² w latach 2024–2025. Zmiany te są bezpośrednio związane ze spadkiem liczby mieszkańców gminy i potwierdzają utrzymujący się trend depopulacyjny. Jednocześnie stosunkowo niska gęstość zaludnienia wskazuje na rozproszony charakter osadnictwa.

Wykres 2. Gęstość zaludnienia mieszkańców Gminy Łagów w latach 2015-2025

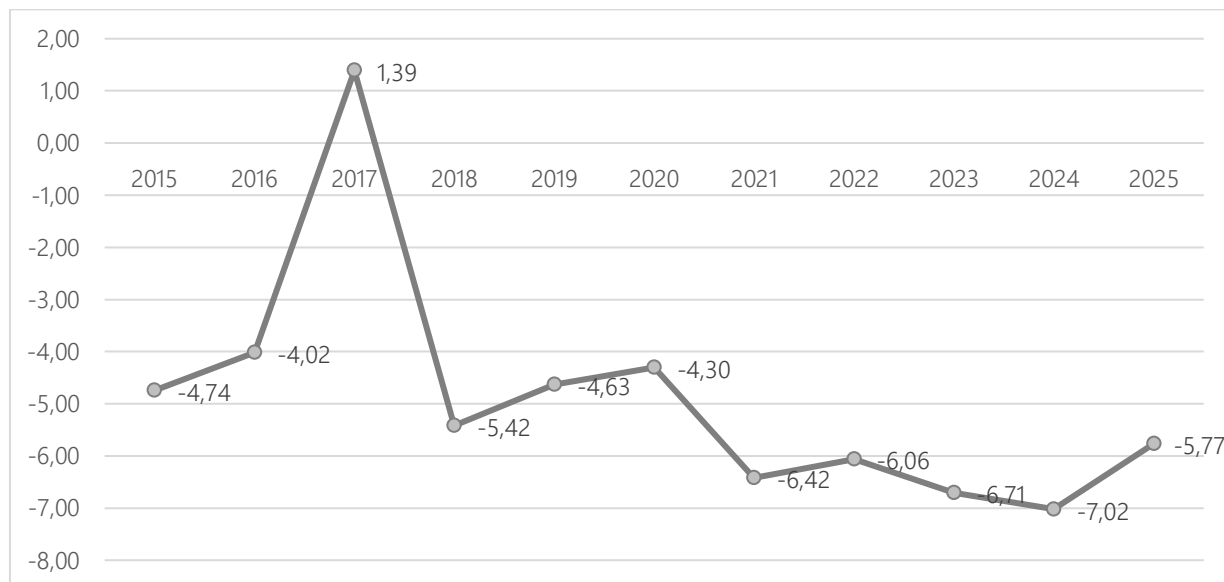
Wykres poniżej przedstawia strukturę mieszkańców Gminy Łagów według ekonomicznych grup wieku w latach 2015–2025. Dane wskazują na postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

Wykres 3. Mieszkańcy Gminy Łagów w podziale na grupy ekonomiczne w latach 2015-2025

W latach 2015–2025 przyrost naturalny w Gminie Łagów był przeważnie ujemny, co oznacza przewagę liczby zgonów nad liczbą urodzeń. Wyjątek stanowił 2017 r., kiedy wskaźnik osiągnął wartość dodatnią 1,39‰.

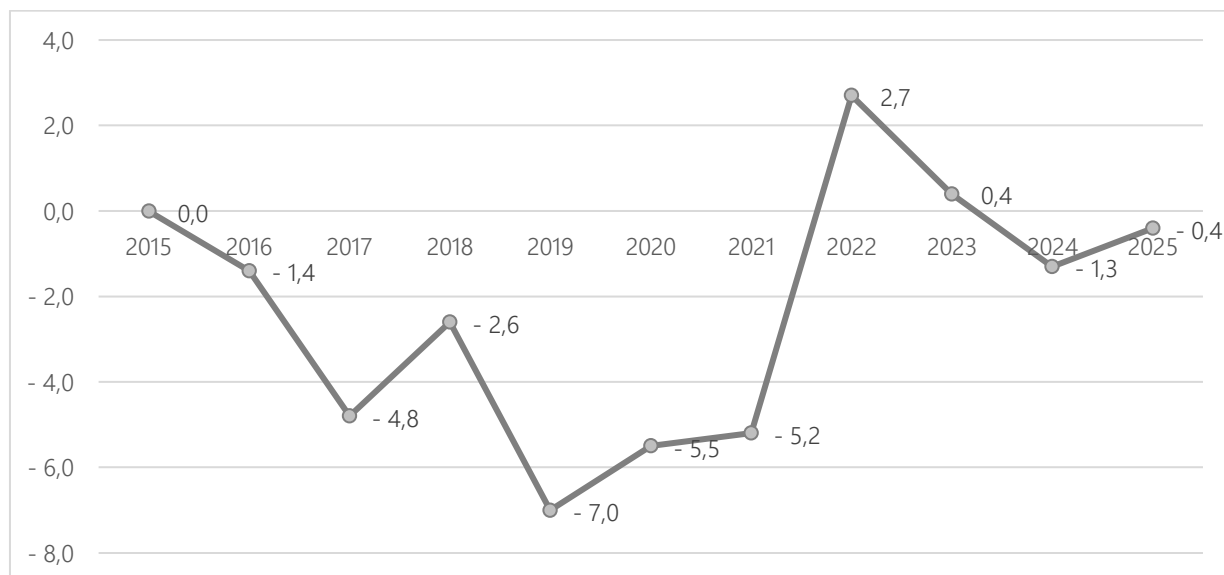
Po 2017 r. nastąpiło wyraźne pogorszenie sytuacji demograficznej. Najniższą wartość odnotowano w 2024 r. – -7,02‰, natomiast w 2025 r. wskaźnik poprawił się do -5,77‰, jednak nadal pozostawał wyraźnie ujemny.

Wykres 4. Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 ludności w Gminie Łagów w latach 2015-2024

W latach 2015–2025 saldo migracji w Gminie Łagów było zmienne, jednak przez większość analizowanego okresu przyjmowało wartości ujemne. Największy odpływ ludności odnotowano w 2019 r., kiedy saldo migracji wyniosło -7,0‰.

Wyraźna poprawa nastąpiła w 2022 r., gdy wskaźnik osiągnął wartość dodatnią 2,7‰, a w 2023 r. utrzymał się jeszcze na poziomie 0,4‰. W kolejnych latach ponownie odnotowano saldo ujemne – -1,3‰ w 2024 r. oraz -0,4‰ w 2025 r.

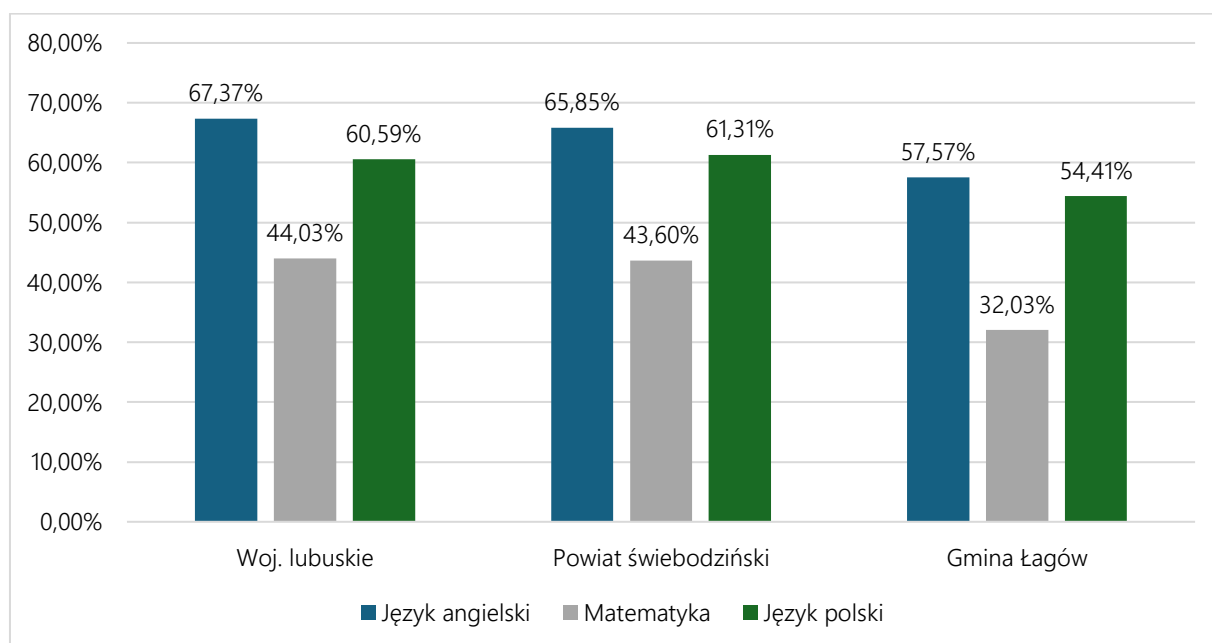
Wykres 5. Saldo migracji na 1000 mieszkańców w Gminie Łagów w latach 2015-2025

Edukacja i wychowanie

Na terenie gminy Łagów obowiązek szkolny realizowany jest w 3 szkołach podstawowych i przedszkolach:

- Szkoła Podstawowa im. Obrońców Warszawy w Łagowie, ul. 1 Lutego 12,
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Toporowie, ul. Szkolna 11 z oddziałem przedszkolnym,
- Szkoła Podstawowa w Sieniawie z oddziałem przedszkolnym,
- Przedszkole w Łagowie, ul. Słoneczna 2.

Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2025 r. wskazują, że uczniowie z gminy Łagów osiągnęli niższe rezultaty niż średnio w powiecie świebodzińskim oraz w województwie lubuskim we wszystkich trzech analizowanych przedmiotach. Najwyższy wynik w gminie odnotowano z języka angielskiego – 57,57%, jednak był on niższy o 8,28% od średniej powiatu świebodzińskiego (65,85%) oraz o 9,80 pkt proc. od średniej województwa lubuskiego (67,37%). Z języka polskiego uczniowie uzyskali średnio 54,41%, czyli o 6,90% mniej niż w powiecie i o 6,18% mniej niż w województwie. Największe różnice widoczne są w przypadku matematyki. Średni wynik w gminie Łagów wyniósł 32,03%, podczas gdy w powiecie było to 43,60%, a w województwie 44,03%. Oznacza to wynik niższy odpowiednio o 11,57% i 12,00%.

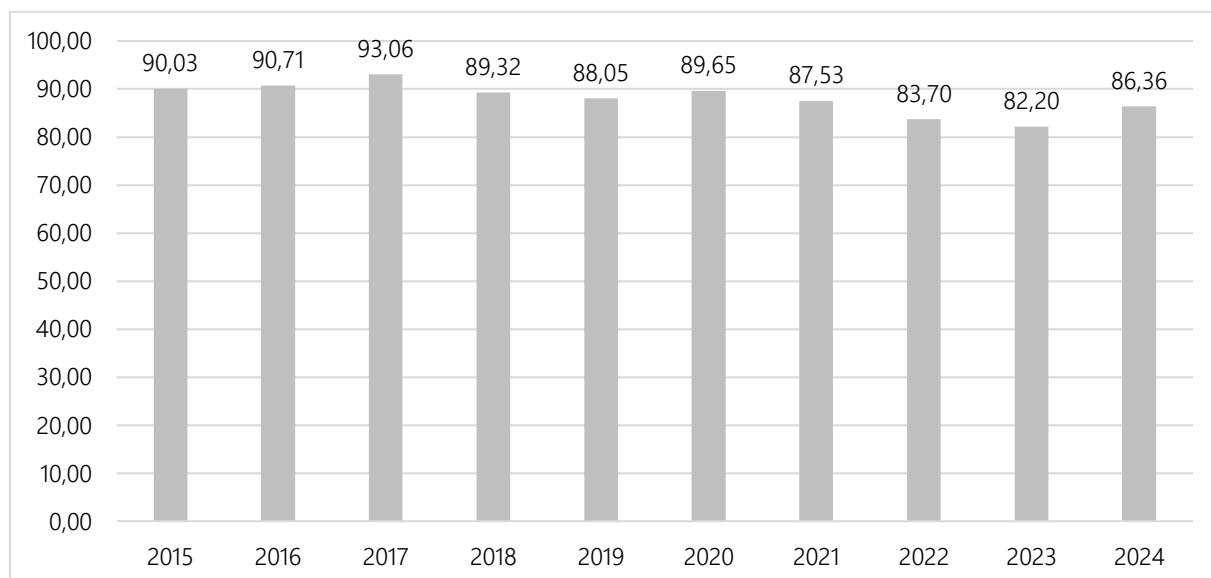

Wykres 6. Wyniki egzaminów ósmoklasisty w 2025 r. na terenie gminy, powiatu i województwa

W latach 2015–2024 współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie Łagów utrzymywał się na stosunkowo wysokim poziomie, choć wykazywał tendencję spadkową. Najwyższą wartość odnotowano w 2017 r. – 93,06%, natomiast najniższą w 2023 r. – 82,20%.

Po okresowych wahaniach w latach 2018–2021, od 2022 r. widoczny był wyraźniejszy spadek wskaźnika. W 2024 r. nastąpiła jednak poprawa – współczynnik wzrósł do 86,36%. W porównaniu z 2015 r. wartość wskaźnika zmniejszyła się o ok. 3,7 pkt proc.

Dane wskazują na stopniowe obniżanie się udziału dzieci i młodzieży objętych edukacją na danym poziomie w relacji do liczby ludności w odpowiedniej grupie wieku, przy jednoczesnej poprawie sytuacji w ostatnim analizowanym roku.

Wykres 7. Współczynnik skolaryzacji brutto na terenie Gminy Łagów w latach 2015-2024

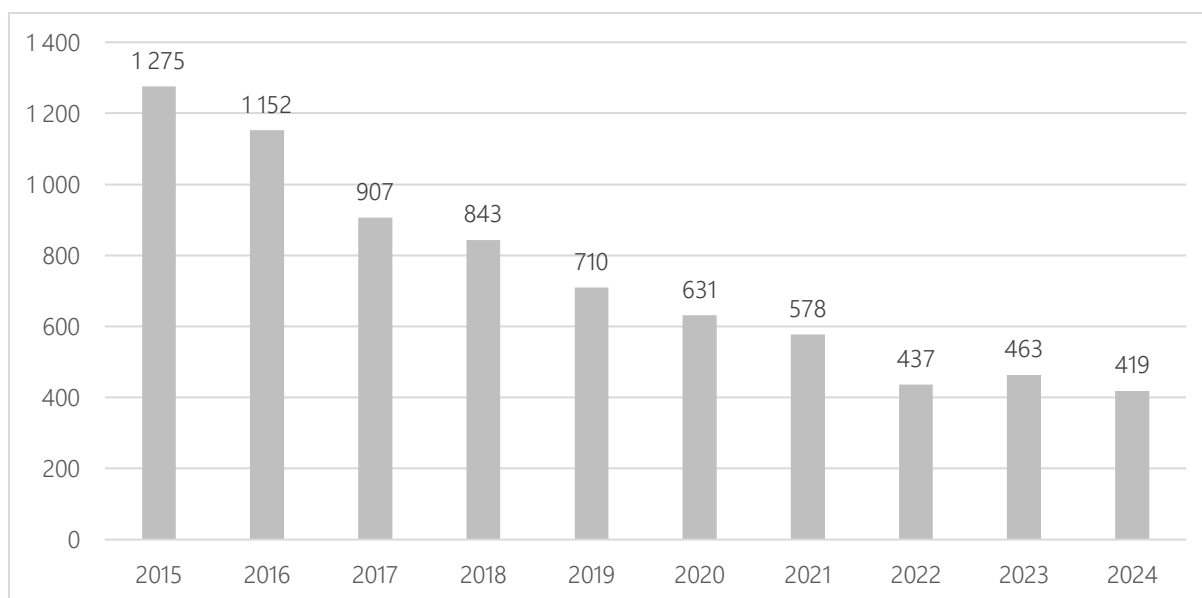
Źródło: GUS.

Pomoc społeczna

Głównym realizatorem zadań polityki społecznej w gminie Łagów jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej świadczący różnego rodzaju świadczenia: rodzinne, socjalne, z funduszu alimentacyjnego oraz dodatki energetyczne i mieszkaniowe. Podmiot realizuje programy skierowane do osób z problemami, które są finansowane przez budżet gminy i państwa.

W latach 2015–2024 liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Łagów w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyraźnie się zmniejszała. W 2015 r. wskaźnik wynosił 1 275 osób, natomiast w 2024 r. już 419 osób, co oznacza spadek o około 67%.

Patrząc na liczbę beneficjentów w przeliczeniu na 10 tys. ludności można zauważyć zmniejszenie wartości wskaźnika. W latach 2015-2024 wskaźnik zmniejszył się o ponad 52% do poziomu 353 na 10 tys. ludności – i jest wyższy w porównaniu do wartości wskaźnika dla powiatu (290 na 10 tys. ludności) i województwa (344 na 10 tys. ludności).

Wykres 8. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w latach 2015-2024

Źródło: GUS.

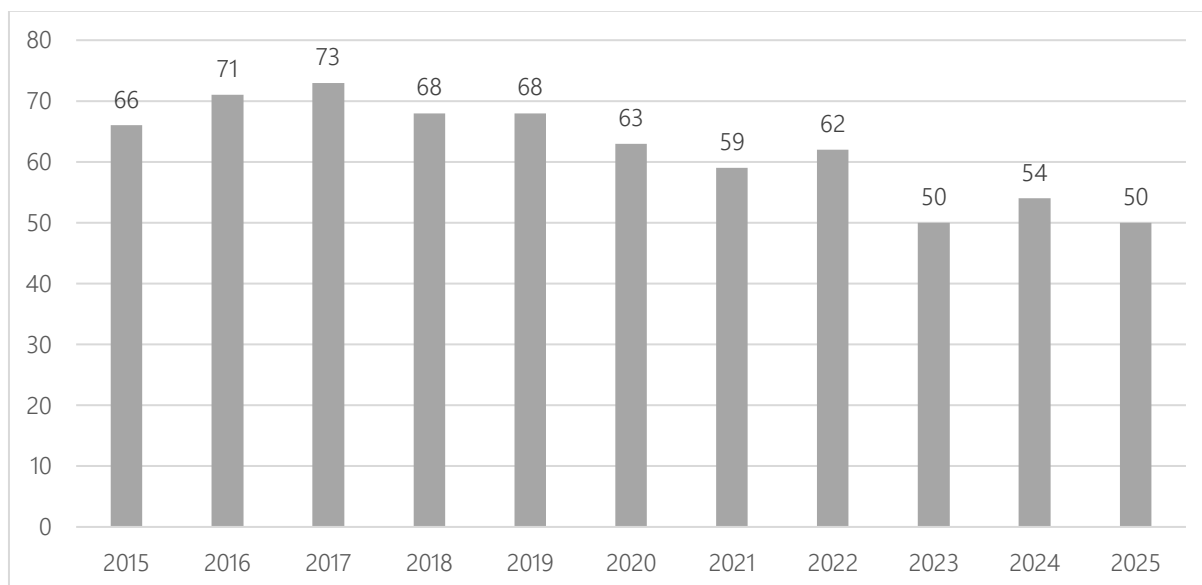
Kultura i dziedzictwo kulturowe

Do najważniejszych imprez cyklicznych na terenie gminy Łagów należą:

- Lubuskie Lato Filmowe –najbardziej rozpoznawalna impreza Łagowa. Festiwal odbywa się w Łagowie od 1969 r. i jest organizowany corocznie. W 2026 r. odbyła się już 55. edycja festiwalu.
- Bieg Łagowskiego Lata – cykliczna impreza sportowa. W 2026 r. odbyła się XXX edycja.
- Ogólnopolski Festiwal Muzyki Myśliwskiej – wydarzenie organizowane od wielu lat; w 2025 r. odbyła się już XXIX edycja festiwalu.
- Festiwal Rock, Blues i Motocykle –wieloletnia impreza organizowana w Łagowie; w 2025 r. organizowano XXX edycję festiwalu.
- Międzynarodowy Festiwal Folkloru – wydarzenie kulturalne pojawiające się w corocznej ofercie imprez gminy.
- FESTIWAL „ABYŚMY BYLI JEDNO” – wieloletnie wydarzenie kulturalne organizowane przy współpracy z księdzem
- ŁAGOWSKI FESTIWAL ORKIESTR DĘTYCH – kolejna edycja
- ROCK&BLUES, HIP-HOP & FUNK –URODZINOWY KONCERT 5 RANO – w tym roku to już XXII urodziny zespołu w Łagowie
- SYLWESTER POD GWIAZDAMI & ŁAGOWSKI MARSZ Z POCHODNIAMI – spotkanie sylwestrowe wraz z marszem organizowanym przez stowarzyszenie.

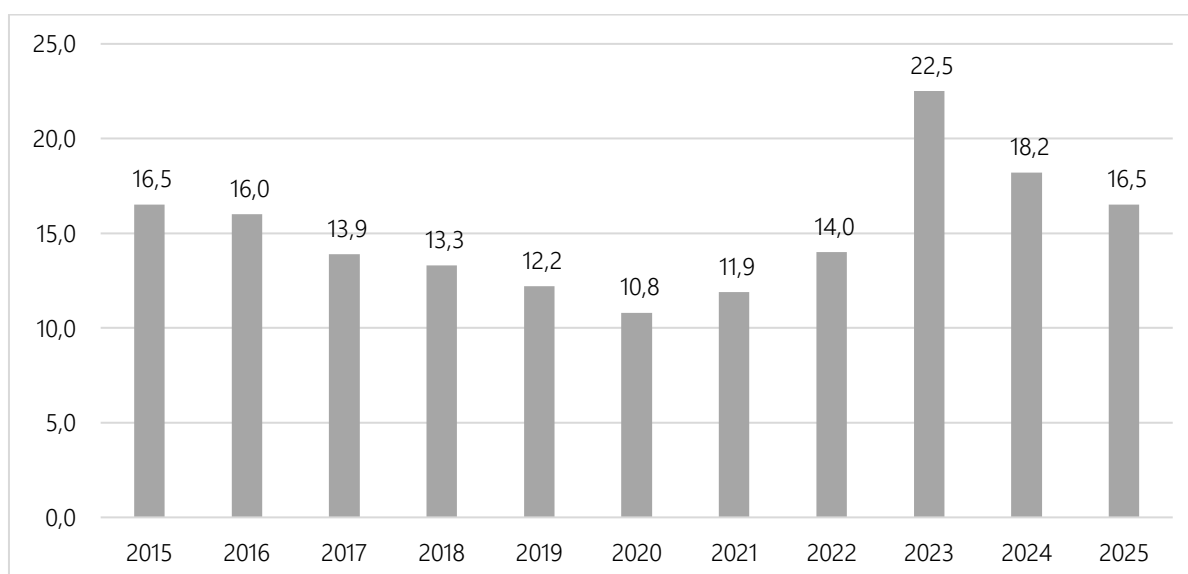
Liczba czytelników bibliotek publicznych w gminie Łagów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2015–2025 wykazywała ogólną tendencję spadkową, choć w poszczególnych latach występowały krótkotrwałe wzrosty. W całym analizowanym okresie liczba czytelników zmniejszyła się z 66 w 2015 r. do 50 w 2025 r., czyli o około 24%. W porównaniu z rekordowym 2017 r. spadek wyniósł natomiast około 32%. Dane wskazują zatem na malejące zainteresowanie korzystaniem z bibliotek publicznych, szczególnie widoczne po 2022 r. Może to uzasadniać potrzebę dalszego rozwijania oferty bibliotek, organizacji

wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych oraz działań promujących czytelnictwo wśród mieszkańców gminy.

Wykres 9. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności

Ogólne wnioski z przedstawionych danych dotyczących bibliotek w gminie Łagów wskazują na spadek liczby czytelników przy jednoczesnym utrzymywaniu się stosunkowo wysokiej aktywności osób korzystających z księgozbioru. W latach 2015–2025 liczba czytelników na 1 000 mieszkańców zmniejszyła się z 66 do 50, co potwierdza osłabienie zasięgu oddziaływania bibliotek wśród mieszkańców. Jednocześnie wskaźnik wypożyczeń na 1 czytelnika nie wykazuje trwałego trendu spadkowego. Po obniżeniu się do 10,8 woluminu w 2020 r. nastąpił wyraźny wzrost, którego kulminacją był rok 2023 – 22,5 wypożyczenia na czytelnika. W 2025 r. wskaźnik wyniósł 16,5, czyli tyle samo co w 2015 r. Można zatem stwierdzić, że biblioteki w gminie Łagów mają mniejszą liczbę użytkowników, ale osoby, które z nich korzystają, pozostają aktywnymi czytelnikami.

Wykres 10. Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach w latach 2015-2025

Kapitał społeczny

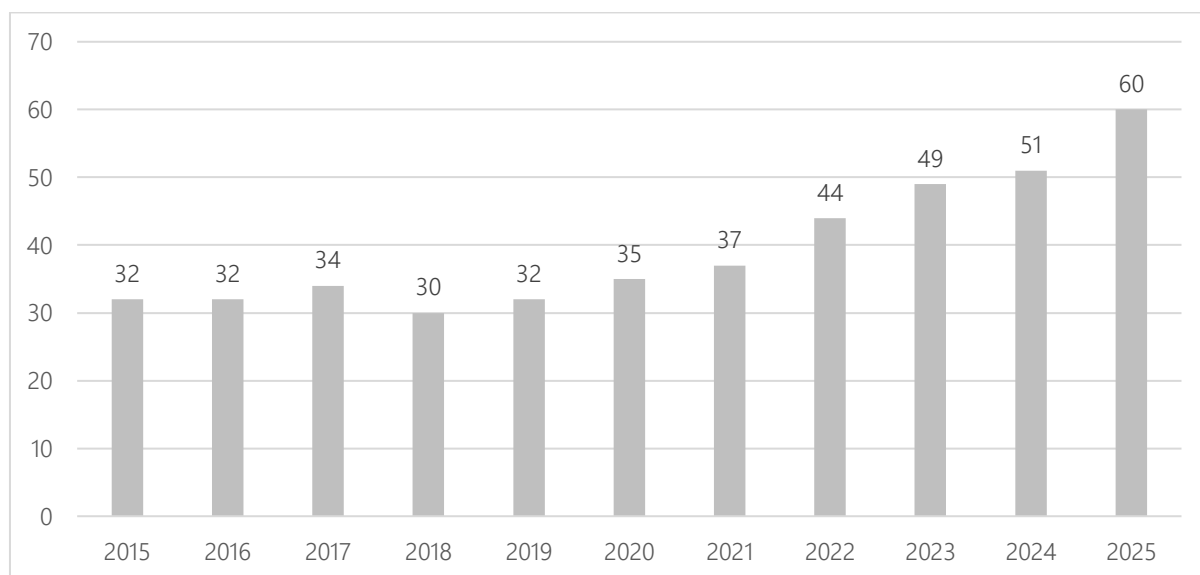
W 2024 r. liczba fundacji, stowarzyszeń w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2025 r. wyniosła 60 - to więcej w porównaniu do powiatu świebodzińskiego (54) i województwa lubuskiego (51). Do fundacji, stowarzyszeń i organizacji działających na terenie gminy Łagów zaliczyć można:

- Ochotnicze Straże Pożarne:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Łagowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Jemiołowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Toporowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kosobudzu
- Ochotnicza Straż Pożarna w Poźrzadle
- Ochotnicza Straż Pożarna w Żelechowie

- Stowarzyszenia, w tym kluby sportowe:

- Łagowskie Stowarzyszenie Turystyki Rowerowej i Pieszej
- Stowarzyszenie Seniorów w Łagowie
- Klub Sportowy „Iskra” Łagów
- Klub Sportowy „Olimpijczyk” Łagów
- Klub Sportowy „Błękitni” Toporów
- Koło Gospodyń Wiejskich „Żelechów”
- Koło Gospodyń Wiejskich „Łagówek”
- Stowarzyszenie „Wężły Lubuskie”

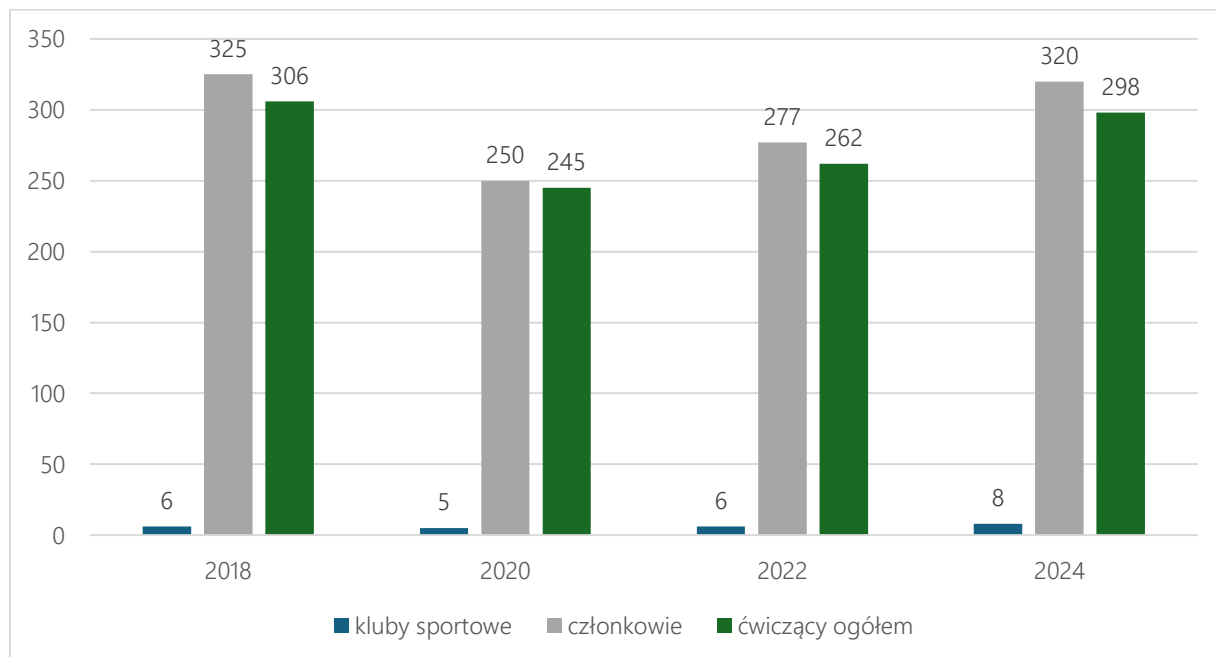

Wykres 11. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców w latach 2015-2025

Wskaźnikiem, który świadczy o poziomie aktywności obywatelskiej mieszkańców, jest frekwencja wyborcza. Frekwencja w wyborach w 2025 roku na terenie gminy wyniosła 62,40% i była niższa od frekwencji dla powiatu (65,67%) i województwa (66,71%).

Sport, rekreacja i turystyka

Na wykresie poniżej widać, że w latach 2018-2024 liczba klubów sportowych, członków oraz osób ćwiczących ogółem utrzymywała się na zbliżonym poziomie, choć występowały niewielkie wahania. Liczba klubów sportowych wzrosła z 6 w 2018 roku do 8 w 2024 roku, co wskazuje na umiarkowany rozwój bazy organizacyjnej.

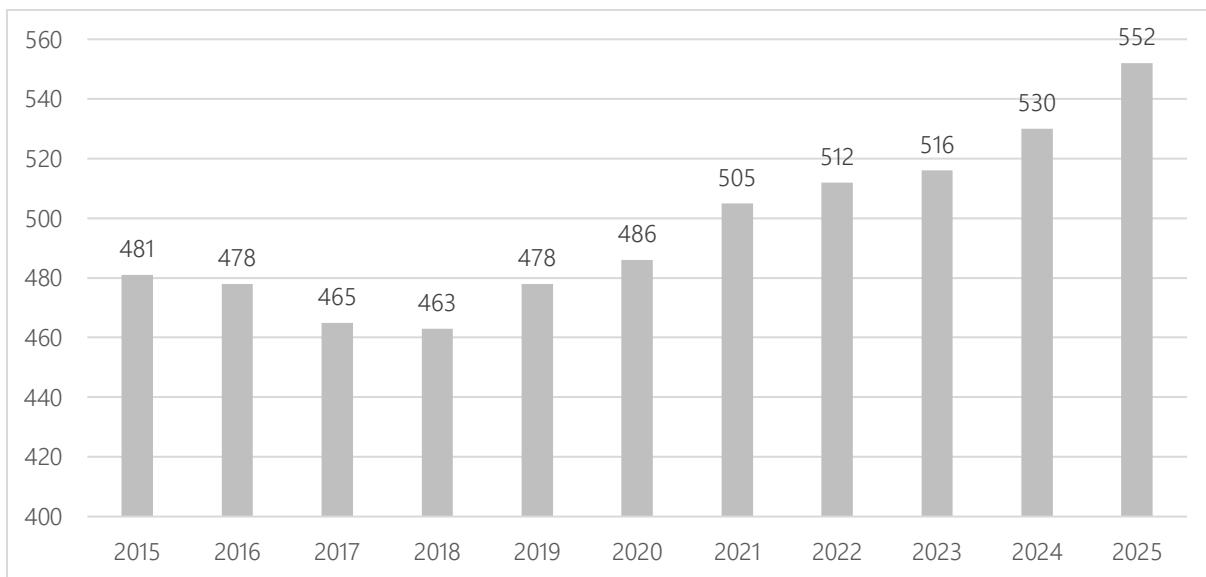
Wykres 12. Kluby sportowe, ich członkowie i ćwiczący ogółem w 2018, 2020, 2022 i 2024 r.

Przedsiębiorczość

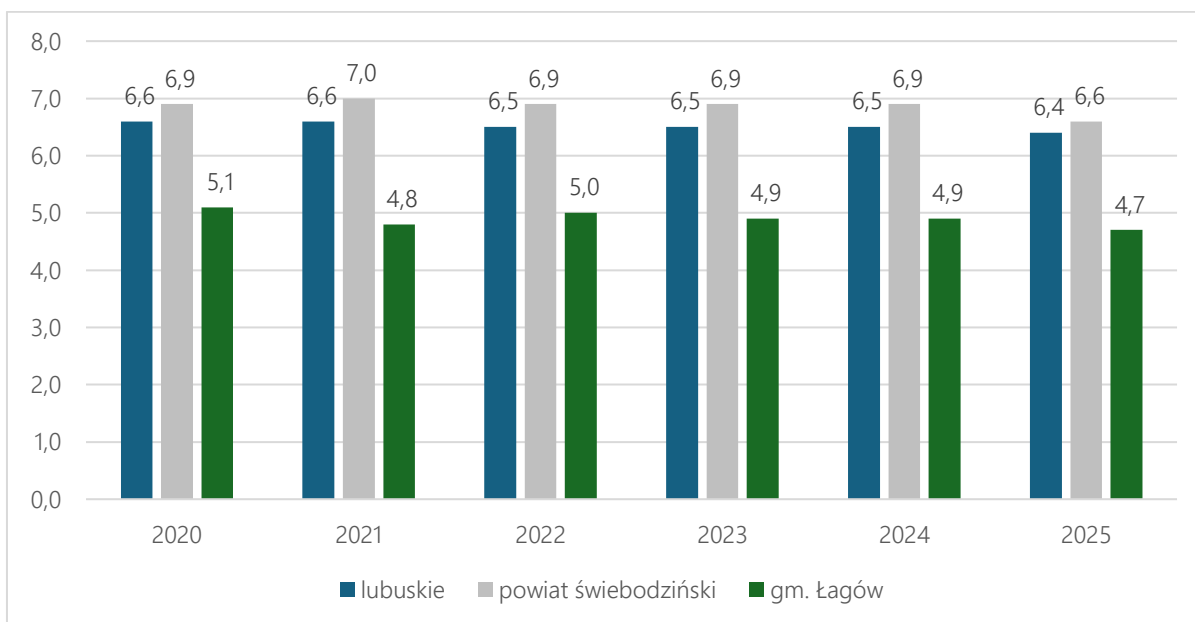
W latach 2015–2025 liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Łagów wykazywała ogólnie tendencję wzrostową. Po spadku z 481 podmiotów w 2015 r. do 463 w 2018 r., od 2019 r. następował systematyczny wzrost. W 2025 r. na terenie gminy funkcjonowały 552 podmioty gospodarcze, czyli o 71 więcej niż w 2015 r. Oznacza to wzrost o ok. 14,8%.

Jednocześnie liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców pozostawała w Gminie Łagów niższa niż średnio w powiecie świebodzińskim i województwie lubuskim. W 2025 r. wskaźnik wyniósł 4,7, wobec 6,6 w powiecie świebodzińskim i 6,4 w województwie lubuskim. W latach 2020–2025 wskaźnik dla gminy utrzymywał się na poziomie ok. 4,7–5,1.

Dane wskazują więc na wzrost liczby przedsiębiorstw w gminie, jednak poziom przedsiębiorczości w przeliczeniu na liczbę mieszkańców nadal pozostaje niższy niż w otoczeniu powiatowym i wojewódzkim.

Wykres 13. Liczba podmiotów gospodarczych w latach 2015-2025 na terenie Gminy Łagów

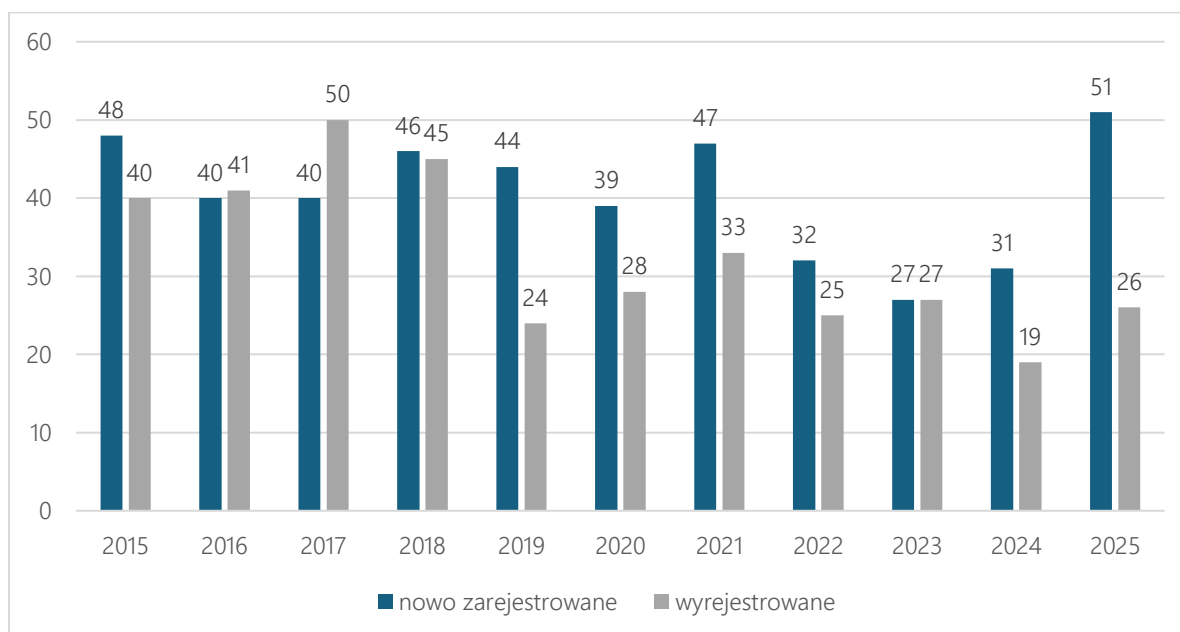
Wykres 14. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w latach 2020-2025

Tabela 4. Podmioty gospodarcze według klas wielkości w latach 2020-2025

Rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025
0-9	463	484	490	495	509	532
10-49	22	20	21	20	20	19
50-249	1	1	1	1	1	1

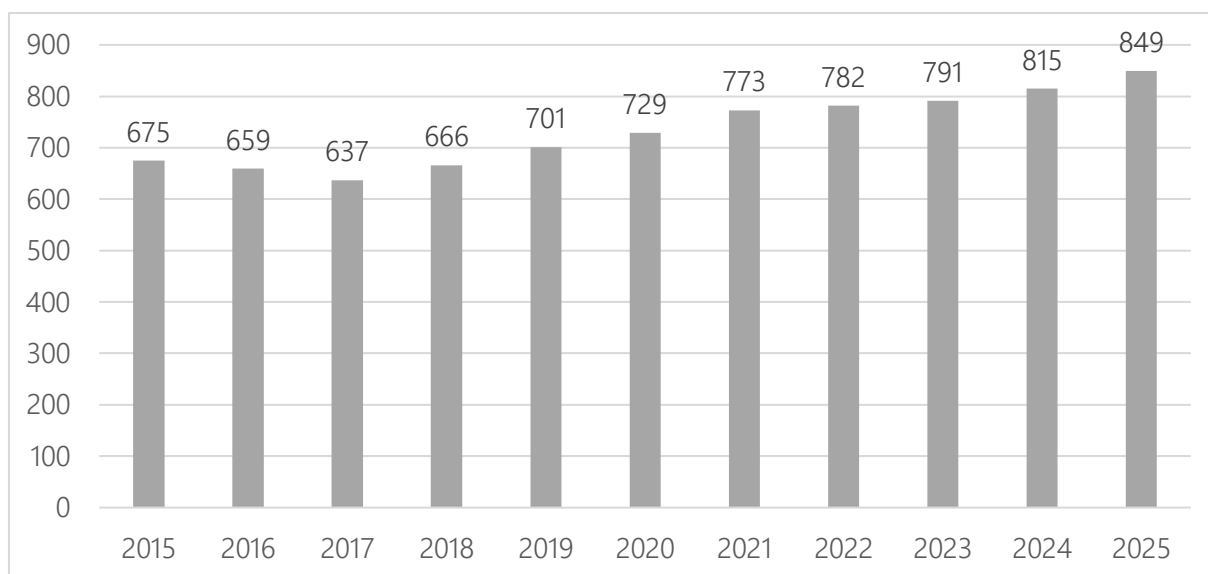
Ogółem	486	505	512	516	530	552
--------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

W latach 2015–2025 liczba nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych była najczęściej wyższa niż liczba wyrejestrowanych, co wskazuje na ogólnie korzystną sytuację w zakresie przedsiębiorczości. Najłabsze wyniki odnotowano w latach 2016–2017, natomiast od 2019 r. przeważa dodatnie saldo zmian. Szczególnie korzystny był 2025 r., kiedy zarejestrowano 51 podmiotów, a wyrejestrowano 26, co dało saldo +25 i potwierdza wzrost aktywności gospodarczej.

Wykres 15. Jednostki nowo zarejestrowane i wykreślone z rejestru REGON w latach 2015-2025

Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2025 r. wyniósł 849 – mniej niż w powiecie (877 osób na 10 tys. mieszkańców) i województwie (1009 osób na 10 tys. mieszkańców).

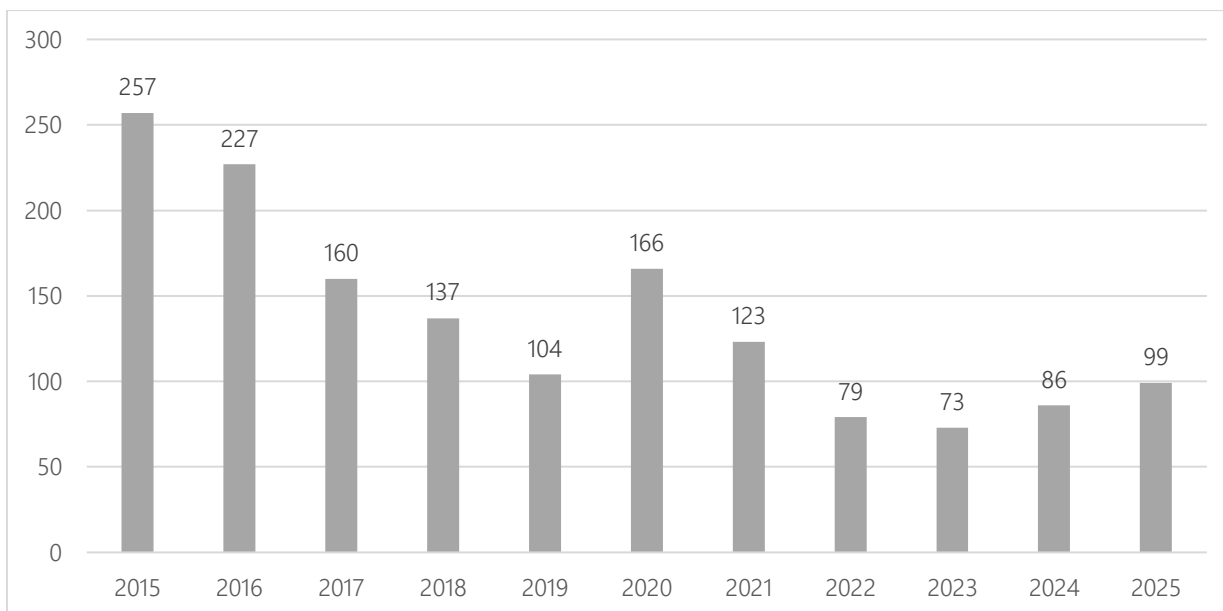

Wykres 16. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców w latach 2015-2025

Rynek pracy

W latach 2015–2025 liczba bezrobotnych w gminie Łagów wyraźnie się zmniejszyła, choć w ostatnich dwóch latach widoczne jest ponowne pogorszenie sytuacji. W 2015 r. zarejestrowanych było 257 osób bezrobotnych, natomiast do 2019 r. ich liczba spadła do 104 osób, czyli o blisko 60%. W 2020 r. nastąpił jednak wyraźny wzrost do 166 osób, co można wiązać z pogorszeniem sytuacji na rynku pracy w okresie pandemii. W kolejnych latach liczba bezrobotnych ponownie malała, osiągając najniższy poziom w 2023 r. – 73 osoby. Od 2024 r. obserwowany jest jednak ponowny wzrost liczby bezrobotnych – do 86 osób w 2024 r. i 99 osób w 2025 r. Mimo tego poziom bezrobocia pozostaje znacznie niższy niż na początku analizowanego okresu. W porównaniu z 2015 r. liczba bezrobotnych w 2025 r. była niższa o 158 osób, czyli około 61,5%.

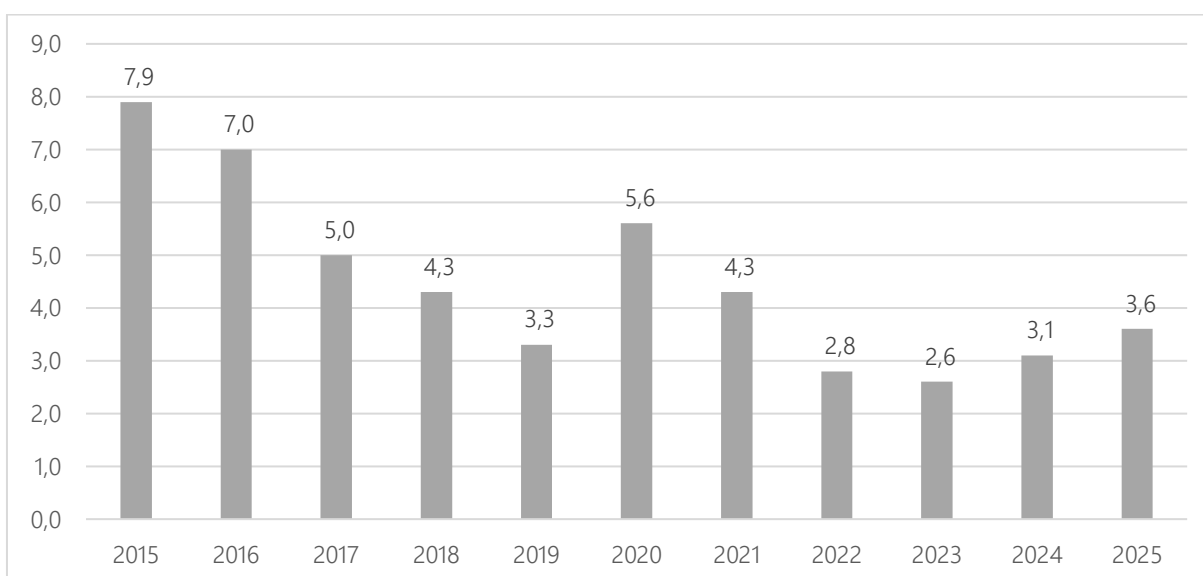
Ogólnie dane wskazują na długookresową poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy, jednak wzrost liczby bezrobotnych w latach 2024–2025 może świadczyć o pojawieniu się nowych trudności i wymaga dalszej obserwacji.

Wykres 17. Liczba bezrobotnych ogółem w Gminie Łagów w latach 2015-2025

W latach 2015–2025 udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Łagów wyraźnie się zmniejszył. W 2015 r. wskaźnik wynosił 7,9%, natomiast w 2025 r. 3,6%, co oznacza spadek o 4,3 pkt proc., czyli o ponad połowę. Największa poprawa sytuacji nastąpiła

w latach 2015–2019, kiedy udział bezrobotnych obniżył się z 7,9% do 3,3%. W 2020 r. nastąpił przejściowy wzrost do 5,6%, po czym wskaźnik ponownie malał i w 2023 r. osiągnął najniższy poziom w analizowanym okresie – 2,6%. W latach 2024–2025 widoczny jest jednak ponowny wzrost udziału bezrobotnych, odpowiednio do 3,1% i 3,6%. Mimo tego sytuacja na rynku pracy pozostaje wyraźnie korzystniejsza niż na początku analizowanego okresu.

Wykres 18. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2015-2025 [%]

Finanse samorządu

Środowisko naturalne i ochrona przyrody

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych wg danych GUS na koniec 2024 r. wynosiła 11 884,03 ha. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) obszaru gminy wyniosła 59,7%, co jest wartością znacznie wyższą od średniej wartości dla kraju (30%).

Tabela 5. Grunty leśne na terenie gminy Łagów w latach 2020-2025 [ha]

Rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025
grunty leśne publiczne ogółem	11 791,62	11 794,76	11 795,58	11 790,33	11 790,70	11 792,61
grunty leśne prywatne	91,42	91,42	91,42	91,42	91,42	91,42
ogółem	11 883,04	11 886,18	11 887,00	11 881,75	11 882,12	11 884,03

Ochrona powietrza

Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. Zgodnie z art. 87 ustawy – Prawo ochrony środowiska obecnie dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Zgodnie z ww. przepisami, na terenie województwa lubuskiego wydzielono 3 strefy oceny jakości powietrza Gminę Łagów zakwalifikowano do strefy lubuskiej.

Tabela 6. Charakterystyka strefy oceny jakości powietrza – strefa lubuska

Kod strefy	Nazwa strefy	Typ strefy	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony zdrowia [tak/nie]	Klasyfikacja wg kryteriów dot. ochrony roślin [tak/nie]
PL0803	strefa lubuska	reszta województwa	Tak	Tak

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Lubuskim Raport wojewódzki za rok 2025.

Wyniki klasyfikacji jakości powietrza wynikające z *Rocznej oceny jakości powietrza w Województwie Lubuskim. Raport wojewódzki za rok 2025* z uwzględnieniem kryteriów

ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzkiego dla strefy lubuskiej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 7. Wynikowe klasy dla strefy lubuskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2025 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej											
Strefa lubuska	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2.5
	A	A	A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A ¹²

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2,

2) Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefy uzyskała klasę A

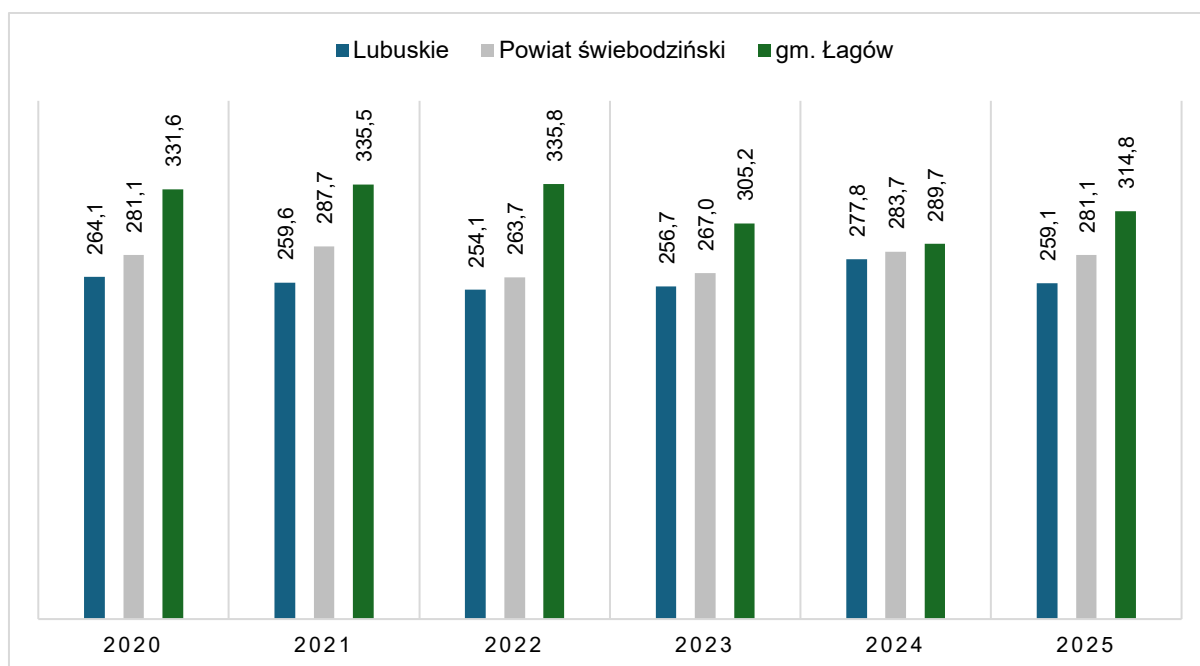
Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Lubuskim Raport wojewódzki za rok 2025.

Bezpośrednio na terenie gminy Łagów w 2025 roku nie odnotowano przekroczeń niebezpiecznych substancji.

Gospodarka odpadami

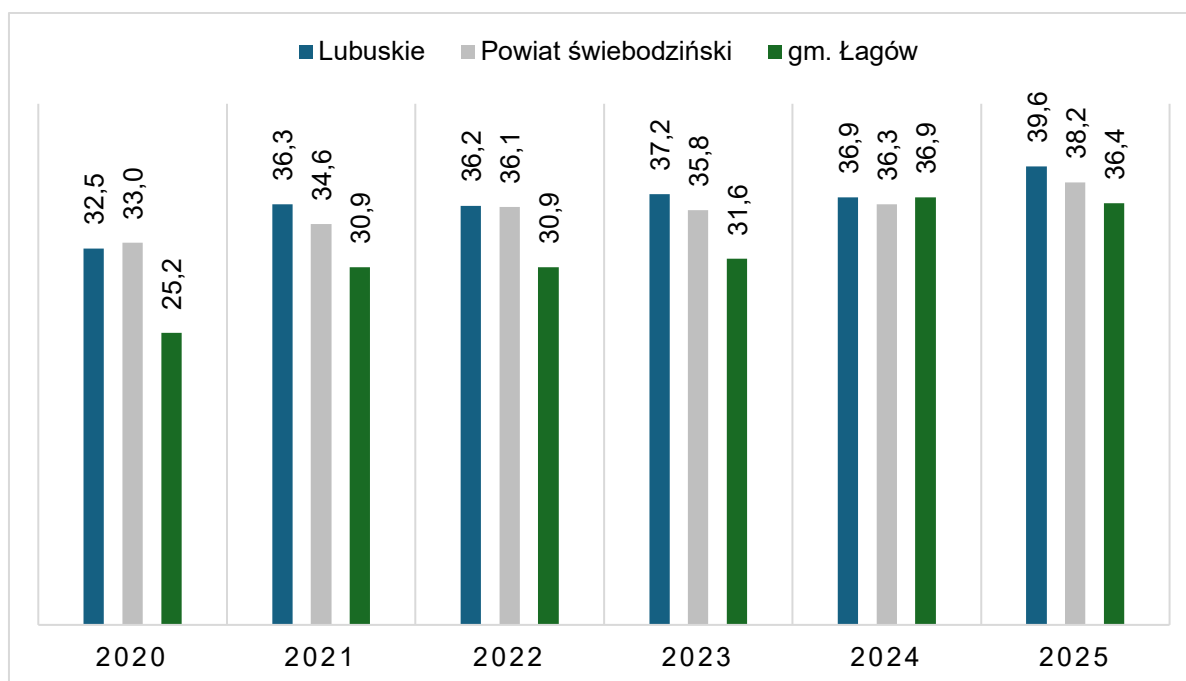
W latach 2020–2025 ilość zmieszanych odpadów z gospodarstw domowych przypadających na 1 mieszkańca w Gminie Łagów wykazywała zmienną tendencję. W latach 2020–2022 wskaźnik utrzymywał się na wysokim poziomie, wynosząc od 331,6 do 335,8 kg na mieszkańca. W 2023 r. nastąpił wyraźny spadek do 305,2 kg, a w 2024 r. osiągnięto najniższą wartość – 289,7 kg. W 2025 r. ilość odpadów zmieszanych ponownie wzrosła do 314,8 kg na mieszkańca.

W całym analizowanym okresie wartości dla Gminy Łagów były wyższe niż średnie dla powiatu świebodzińskiego i województwa lubuskiego. W 2025 r. mieszkaniec gminy wytwarzał średnio 314,8 kg odpadów zmieszanych, wobec 281,1 kg w powiecie i 259,1 kg w województwie. Oznacza to, że wartość dla gminy była wyższa o około 12% w stosunku do powiatu oraz o 21,5% w stosunku do województwa.

Wykres 19. Zmieszane odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg] w latach 2020-2025

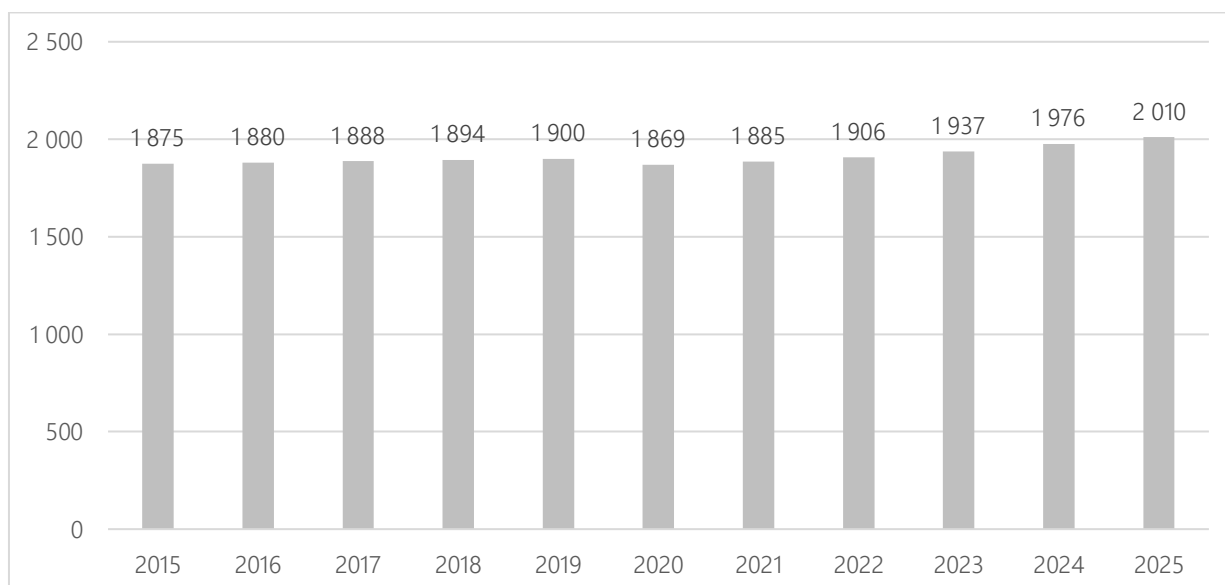
W latach 2020–2025 udział odpadów zbieranych selektywnie z gospodarstw domowych w Gminie Łagów wykazywał wyraźną tendencję wzrostową. W 2020 r. wynosił 25,2%, natomiast w 2025 r. wzrósł do 36,4%, co oznacza poprawę o 11,2%. Największy wzrost nastąpił pomiędzy 2020 a 2021 r., kiedy udział selektywnie zbieranych odpadów zwiększył się z 25,2% do 30,9%. W kolejnych latach wskaźnik utrzymywał się na zbliżonym poziomie, a w 2024 r. osiągnął najwyższą wartość w analizowanym okresie – 36,9%. W 2025 r. nastąpił niewielki spadek do 36,4%. Na tle jednostek porównawczych Gmina Łagów przez większość analizowanego okresu osiągała niższe wartości niż powiat świebodziński i województwo lubuskie. W 2025 r. udział odpadów zbieranych selektywnie wyniósł w gminie 36,4%, wobec 38,2% w powiecie i 39,6% w województwie. Różnica wyniosła odpowiednio 1,8% i 3,2%.

Wykres 20. Udział odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów w latach 2020-2025 [%]

Zasoby mieszkaniowe

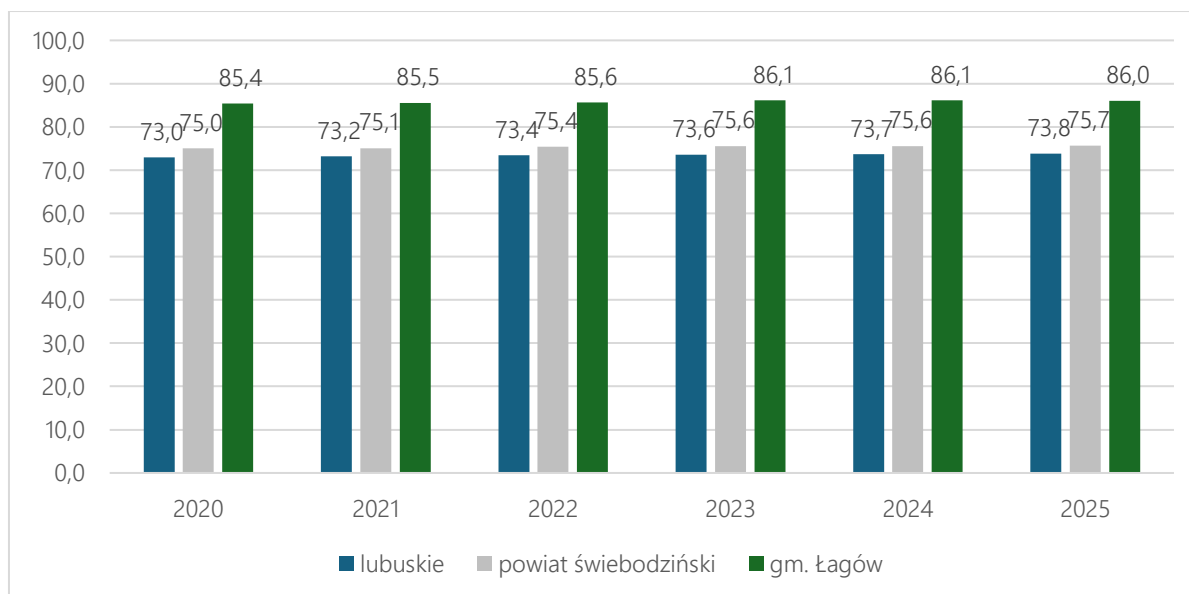
W latach 2015–2025 liczba mieszkań w gminie Łagów wykazywała ogólną tendencję wzrostową. W 2015 r. zasób mieszkaniowy obejmował 1 875 mieszkań, natomiast w 2025 r. było ich już 2 010, co oznacza wzrost o 135 mieszkań, czyli około 7,2%.

Wykres 21. Liczba mieszkań w latach 2015-2024 na terenie Gminy Łagów

W latach 2020–2025 przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w gminie Łagów utrzymywała się na wysokim i stosunkowo stabilnym poziomie, wyraźnie przewyższając wartości notowane w powiecie świebodzińskim oraz w województwie lubuskim. W 2020 r.

przeciętna powierzchnia mieszkania w gminie wynosiła 85,4 m², a w kolejnych latach stopniowo wzrastała, osiągając 86,1 m² w latach 2023–2024. W 2025 r. odnotowano nieznaczny spadek do 86,0 m², co nie zmienia ogólnego obrazu stabilności tego wskaźnika. Dla porównania w 2025 r. przeciętna powierzchnia mieszkania wynosiła 75,7 m² w powiecie świebodzińskim oraz 73,8 m² w województwie lubuskim. Oznacza to, że mieszkania w gminie Łagów były przeciętnie większe odpowiednio o około 10,3 m² i 12,2 m².

Wykres 22. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w latach 2020-2025 [m²]

Spis tabel

Tabela 1. Oczekiwane rezultaty planowanych działań	65
Tabela 2. Ocena jednolitych części wód powierzchniowych na terenie Gminy Łagów	93
Tabela 3. Ocena jednolitych części wód podziemnych na terenie Gminy Łagów	96
Tabela 4. Podmioty gospodarcze według klas wielkości w latach 2020-2025	126
Tabela 5. Grunty leśne na terenie gminy Łagów w latach 2020-2025 [ha]	130
Tabela 6. Charakterystyka strefy oceny jakości powietrza – strefa lubuska	130
Tabela 7. Wynikowe klasy dla strefy lubuskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2025 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia	131

Spis rysunków i wykresów

Rysunek 1. Typy obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją, na których występuje kumulacja problemów	69
Rysunek 2. Obszary Strategicznej Interwencji - obszary wiejskie w województwie lubuskim	70
Rysunek 3. Obszary przygraniczne w województwie lubuskim	72
Rysunek 4. Obszary zagrożone powodzią w województwie lubuskim	73
Rysunek 5. Grunty rolne chronione oraz tereny leśne	76
Rysunek 6. Układ komunikacyjny w gminie	79
Rysunek 7. Złóża surowców na terenie gminy Łagów	85
Rysunek 8. Obszary zagrożenia powodzią	86
Rysunek 9. Rozmieszczenie rezerwatów przyrody na terenie gminy Łagów	88
Rysunek 10. Rozmieszczenie parku krajobrazowego na terenie gminy Łagów	89
Rysunek 11. Rozmieszczenie obszarów chronionego krajobrazu na terenie gminy Łagów ..	90
Rysunek 12. Rozmieszczenie obszarów Natura 2000 na terenie gminy Łagów	91
Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Łagów w latach 2015-2025	117
Wykres 2. Gęstość zaludnienia mieszkańców Gminy Łagów w latach 2015-2025	118
Wykres 3. Mieszkańcy Gminy Łagów w podziale na grupy ekonomiczne w latach 2015-2025	118
Wykres 4. Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 ludności w Gminie Łagów w latach 2015-2024	119
Wykres 5. Saldo migracji na 1000 mieszkańców w Gminie Łagów w latach 2015-2025	119

Wykres 6. Wyniki egzaminów ósmoklasisty w 2025 r. na terenie gminy, powiatu i województwa	120
Wykres 7. Współczynnik skolaryzacji brutto na terenie Gminy Łagów w latach 2015-2024	121
Wykres 8. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w latach 2015-2024.....	122
Wykres 9. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności.....	123
Wykres 10. Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach w latach 2015-2025	123
Wykres 11. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców w latach 2015-2025.....	124
Wykres 12. Kluby sportowe, ich członkowie i ćwiczący ogółem w 2018, 2020, 2022 i 2024 r.	125
Wykres 13. Liczba podmiotów gospodarczych w latach 2015-2025 na terenie Gminy Łagów	126
Wykres 14. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w latach 2020-2025.....	126
Wykres 15. Jednostki nowo zarejestrowane i wykreślone z rejestru REGON w latach 2015-2025.....	127
Wykres 16. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców w latach 2015-2025.....	128
Wykres 17. Liczba bezrobotnych ogółem w Gminie Łagów w latach 2015-2025.....	129
Wykres 18. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2015-2025 [%].....	129
Wykres 28. Zmieszane odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg] w latach 2020-2025.....	132
Wykres 20. Udział odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów w latach 2020-2025 [%].....	133
Wykres 21. Liczba mieszkań w latach 2015-2024 na terenie Gminy Łagów.....	133
Wykres 22. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w latach 2020-2025 [m ²].....	134